

Monografie critică

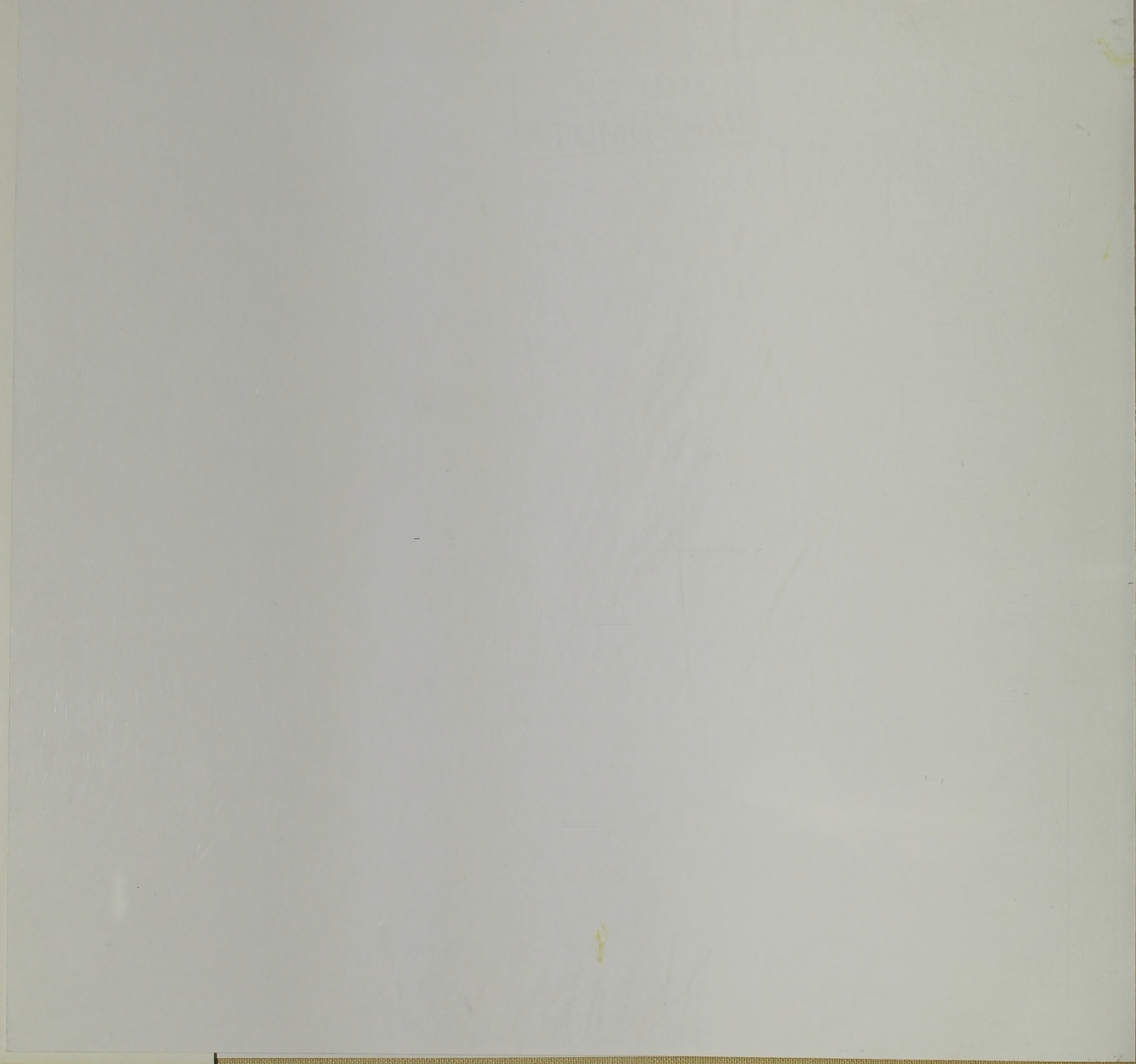
Critical Monograph

Kritikai monográfia

Horia Medeleanu

EMIL VITROEL





John

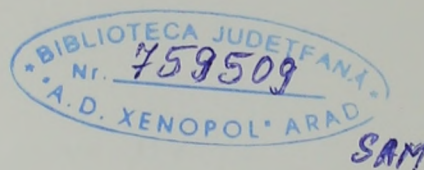


8/084
M54

NU SE
ÎMPRUMUTĂ

EMIL VITROEL

(1929 - 2001)



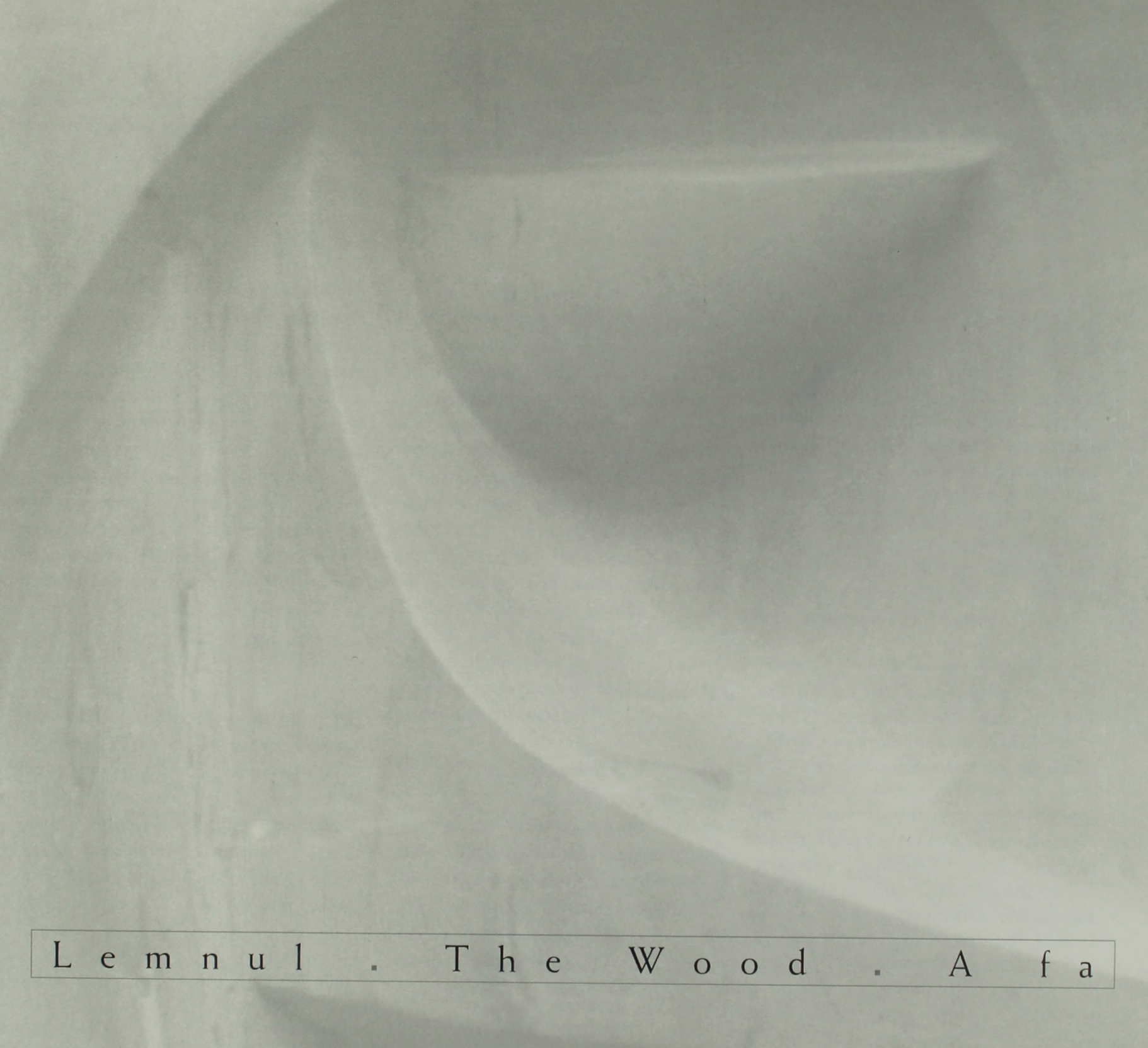
Monografie critică ■ Critical Monography ■ Kritikai monográfia

Horia Medeleanu

Fundația: **Emil Vitroel** / The **Emil Vitroel** Foundation / **Emil Vitroel** Alapítvány
o carte gândită de **Elena Vitroel** / A book conceived by **Elena Vitroel** / **Elena Vitroel** ötlete alapján

Cuprins / Contents / Tartalomjegyzék:

L e m n u l ■ T h e W o o d ■ A F a	11
P i a t r a ■ T h e S t o n e ■ A K ő	74
M o n u m e n t e ■ M o n u m e n t s ■ E m l é k m ű v e k	90
E t a p e ş i P o p a s u r i ■ S t a g e s a n d H a l t s ■ É l e t s z a k a s z o k é s m é r f ö l d k ö v e k	116



L e m n u l . T h e W o o d . A f a

HORIA MEDELEANU

**Emil Vitroel și sentimentul
tragic al existenței**

Sculptorul Emil Vitroel purta în adâncul sufletului său o lume necunoscută. Era lumea din care proveneau strămoșii săi și cea străbătută de aceștia în lungile și tristele lor peregrinări de-a lungul timpului. Avea nostalgia acelei lumi imaginare de care se simțea legat prin fire tainice. Rezonanța numelui său îi amintea suferința evreilor alungați din Spania catolică și intolerantă. În anii celui de-al doilea război mondial, el însuși a fost atins de destinul cumplit al poporului său, pierzându-și toate rudele apropiate, în furia dementă a Holocaustului.

Nu putem înțelege arta lui Emil Vitroel fără a lua în seamă această zestre de suferință depozitată în subconștientul său creator. În mare măsură, arta sa este expresia sublimată a unor experiențe existențiale tragice. "Expresia este o mișcare dinăuntru în afară ce poartă subiectul care se va imprima pe sine în obiect" (Giulio Carlo Argan). Această nevoie de a se

HORIA MEDELEANU

**Emil Vitroel and the tragic
feeling of existence**

The sculptor Emil Vitroel bore a whole unknown world deep inside his soul. It was the world that his ancestors had been coming from and the one they had been crossing during their long bitter wanderings throughout the centuries. He was nostalgic for that imaginary world which he felt connected to with secret links. The resonance of his name reminded him the sufferance of the Jews banished from the Catholic and intolerant Spain. During the Second World War he himself was affected by the terrible destiny of his people, having lost all his close relatives in the demented fury of the Holocaust.

We could not understand Emil Vitroel's art without taking into consideration this heritage of sufferance stored in his creative subconscious. To a great extent, his art is the subliminal expression of a number of tragic existential experiences. "The expression is a movement from the inside out that bears the subject who

HORIA MEDELEANU

**Emil Vitroel és a lét tragikus
érzése**

Vitroel Emil lelke mélyén egy ismeretlen világ rejtőzött. Az a világ, ahonnan ősei származtak, s amelyet az idők során hosszas, szomorú vándorlásaikon bejártak. Lelkében hordozta annak a képzeletbeli világnak a nosztalgiáját, amelyhez érezte, hogy titkos szálak fűzték. Nevének rezonanciája eszébe juttatta a katolikus toleranciát nem ismerő Spanyolországból elűzött zsidók szenvedéseit. A második világháború éveiben őt sem kímélte népe kegyetlen sorsa: a holokauszt áldozata lett minden közeli rokona.

Nem érthetjük meg Vitroel Emil művészetét ez a szenvedés-hozadék nélkül, amely a tudat alatt, mélyen beívódott alkotói habitusába. Művészete jelentős mértékben markáns kifejezője tragikus egzisztenciális tapasztalatainak. "Az önkifejezés a szubjektumot önmagában hordó és a tárgyban megjelenítő, belülről kifelé haladó mozgás." (Giulio Carlo Argan). A tárgyban megvalósuló önkifejezés igénye vezette el hamarosan Vitroel Emilt a faragás technikájához.



Autoportret
lemn stejar
53x27 cm

Self-portrait
Oak tree wood
53x27 cm

Önarckép
tölgyfa
53x27 cm

imprima pe sine în obiect l-a condus pe Emil Vitroel foarte curând spre tehnica ciopririi în lemn, după o perioadă de început în care a practicat modelajul bazat pe principiul imitației. Modelajul l-a menținut mai aproape de lumea exterioară a simțurilor, în schimb, cioplirea l-a orientat spre lumea interioară a spiritului creator. "Les sens déforment, seul l'esprit forme", spunea Picasso, în faza lui cubistă, când picta (și sculpta) lucrurile nu cum le vedea, ci cum le gândea. Emil Vitroel a preluat sugestiile cubismului în mod firesc, supra-punând voința de construcție peste nevoia de expresie. Forma apare astfel ca un rezultat al unui act de supunere lucidă a tumultului afectiv ce vine din adâncul ființei. Constructivismul lui Emil Vitroel nu anulează însă organicitatea formelor. Oricât de îndepărtate de natură și oricât de "geometrizate", ele păstrează nealterată pulsația vieții. Opera sa sculpturală apare astfel ca o construcție a spiritului, dar nu ca o construcție în afara naturii. Figurile sale nu sunt pure abstracțiuni. Voința artistului a determinat doar o altă ordine a lucrurilor, în care materia se supune nu atât legilor ei, cât legilor spiritului uman creator.

will imprint himself within the object." (Giulio Carlo Argon). This very need of imprinting himself within the object soon led Emil Vitroel to the technique of woodcarving, after a beginning period in which he had practiced molding, based on the imitation principle. Molding kept him closer to the outer world of senses, whereas carving orientated him to the inner world of the creative spirit. "Les sens déforment, seul l'esprit forme", said Picasso during his cubist period when he painted (and sculpted) things not as he saw them but as he was thinking about them. Emil Vitroel took over the suggestions of the cubism naturally, overlaying the will to construct with the need to express. Thus, the shape appears as a result of an act of lucid subduing of the affective tumult coming from the depths of his own being. Emil Vitroel's constructivism does not destroy the organic character of the shapes, though. No matter how estranged from nature and "geometrical", they keep the life-throb unadulterated. Thus, his sculptural works seem to be a building of the spirit, but not a building outside the nature. His figures are not just mere abstractions. The artist's will just caused another order of things, in which matter is not submitted to its own laws, but to the laws of the creative human spirit.

Az önmagára találás a kezdeti időszak után következett be, amikor is az utánzáson alapuló modellkészítéssel próbálkozott. A modellezés közelebb vitte az érzések külső világához, míg a faragás az alkotó lélek belső világához közelítette. "Les sens déforment, seul l'esprit forme" mondotta Picasso a kubista korszakában, amikor nem úgy festette (és olyannak faragta) a tárgyakat, amilyenek látta, hanem ahogy elképzelte őket. Vitroel Emil természetes módon átvette a kubizmus ötleteit, a kifejezési igény fölé helyezve a konstruktív szándékot. A formát tudatosan és engedelmesen alárendelte a lét mélyéből fakadó érzésvilágnak. Vitroel konstruktivizmusa nem semlegesíti a forma szerves jellegét, amely távol a természettől és erőteljesen "geometrizálva" is, hiánytalanul megőrizte az élet lüktetését. Életművét tehát úgy tekinthetjük, mint egy szellemi építményt, de nem egy természetén kívüli építményt. Alakjai nem tiszta absztrakciók. Az alkotó akarata csupán más sorrendbe állította a tárgyakat, amelyekben az anyag nem is annyira a törvényeknek, mint inkább az alkotói fantáziának van alárendelve. Ebből az intellektuális építményből - a belső vívódásokat megőrizve - született meg Vitroel Emil művészete, az expresszionizmushoz és a kubizmushoz is lelki fogékonysága révén kötődő művészet.



Tristețea străbunilor
lemn tisă
48x25 cm

The Ancestors' Grief
Yew tree wood
48x25 cm

Az ősök szomorúsága
tiszalá
48x25 cm

Din această construcție intelectuală, care conservă nealterată o trăire intensă, s-a născut arta lui Emil Vitroel, o artă legată deopotrivă, prin "afinități electiv", de expresionism și cubism. Punctul de pornire îl descoperim în experiența sa ancestrală. Scoasă din penumbra subconștientului și proiectată în lumina reflecției filosofice, experiența ancestrală i-a permis lui Emil Vitroel o concluzie tulburătoare: suferința aparține umanității primate ca totalitate, ea constituie însuși modul de a fi al omului în Univers. O experiență istorică specială a fost convertită în dimensiunea metafizică, ce definește condiția umană. Întreaga sculptură în lemn a lui Emil Vitroel este concepută pe acest sentiment tragic al existenței. Opera sa nu este altceva decât un șir lung de variațiuni pe această temă dată. Explorând suferința în adâncimea și în toate întrupările sale, Emil Vitroel a descoperit un unic suport și ultim refugiu uman: iubirea. Aceasta constituie a doua temă fundamentală a sculpturii sale în lemn. Ea apare ca un acompaniament în surdină, în lucrările cu cea mai mare încărcătură dramatică. Surprinzător, însă, iubirea concepută de Emil Vitroel nu are nici o conotație religioasă.

It is this intellectual construction, preserving unadulterated an intense existence, that gave birth to Emil Vitroel's art, an art linked both to expressionism and cubism by "elective affinities". We can discover its starting point in his ancestral experience. Taken out of the half-dark of his subconscious and projected into the light of the philosophical reflection, the ancestral experience enabled Emil Vitroel to draw an exciting conclusion: the sufferance belongs to the humanity as a whole, it represents the very way of being of Man in the Universe. A special historical experience was converted into a metaphysical dimension, which defines the human condition. All Emil Vitroel's woodcarving is conceived on this tragic feeling of existence. His work is nothing more but a long row of variations of this same theme. Exploring the sufferance in all its depths and embodiments, Emil Vitroel discovered a unique support and a last human refuge: love. This constitutes the second fundamental theme of his wood carving, it appears like a sourdine accompaniment within his most dramatic works. Surprisingly though, the love conceived by Emil Vitroel has no religious connotation. It is not Christian and it is not Jewish,

Gyökereit az alkotó habitusában kell keresnünk. A tudatlanság mély bugyraiból a filozófiai reflexiók fényébe kerülve ezek a gyökerek megrázó következtetéshez vezettek: a szenvedés az emberiség része, az ember létezésének egyik megnyilvánulási formája a világon. A művész sajátos történelmi tapasztalatát az emberi létet meghatározó metafizikai dimenziókká változtatta. Vitroel Emil egész szobrászata a lét e tragikus érzésére épül. Életműve nem egyéb hosszú variációknál erre a témára. A szenvedés minden mélységét és formáját megtapasztalva, Vitroel Emil a szerelemben lelte meg egyedüli támaszát és menedékét. Ez a második alapvető témája szobrászatának. A szerelem úgy jelenik meg legnagyobb drámai töltetű munkáiban, mint csöndes kísérő zene. Meglepő, hogy Vitroel felfogásában a szerelemnek nincs semmilyen vallási vonzata. Ez nála se nem keresztény, se nem zsidó, nem a Bibliából, és nem a Tórából ihletődik. Nagyon is földi szerelem ez, érzéki és gyöngéd, talán csak az első emberpárhoz hasonlítható a bűnbeesés előtt. Ez a szerelem a mindenkor ember szép iránti vágyát tükrözi.

A szerelem és a szenvedés tematikájának találkozása az ellenpontos építkezéshez vezette el Vitroel Emilt. A fájdalmas feszültségeket tükröző kemény



Este o iubire pământească, senzuală și suavă, asemănătoare, poate, celei împărtășite de primul cuplu uman, înainte de căderea în păcat. O iubire ce conține aspirația spre frumusețe a ființei omenești dintotdeauna.

Asocierea temei iubirii cu cea a suferinței l-a condus pe Emil Vitroel la o construcție contrapunctică, în care liniile tăioase, aspre, ce degajă o tensiune dureroasă, sunt contrabalansate de liniile curbe, molatice, senzuale.

Această împletire de arhitectonic și simfonic a dat naștere unui "geometrism liric" ce constituie nota de originalitate pe care a adus-o sculptura în lemn a lui Emil Vitroel, în arta statuară românească contemporană. Opera lui se impune ca o construcție riguroasă a spiritului, aplicată fondului său afectiv alcătuit din suferință și iubire.

Tristețe I
lemn
41x37 cm

Sadness I
Wood
41x37 cm

Szomorúság I
fa
41x37 cm

either, being inspired neither by the Bible, nor by the Thora. It is an earthly love, sensual and sweet, resembling perhaps the one shared by the first human couple, before the fall into the sin. A love that contains man's eternal aspiration to beauty.

The association between the theme of love and of sufferance led Emil Vitroel to a counterpoint construction, in which the harsh, sharp lines emanating a painful tension are counterbalanced by curved, soft and sensual lines.

This intertwining of architectural and symphonic resulted in a "lyric geometrism" which represents the touch of originality that Emil Vitroel's woodcarving had brought into the contemporary Romanian statuary art. His work asserts itself as a rigorous making of the spirit attached to his affective background, made up of sufferance and love.

vonalakat a görbe, érzéki puha vonalak ellensúlyozzák.

Az architekturális és a szimfonikus összefonódása nyomán született meg az a "lírai geometria", amely művésztének sajátos ismérve a kortárs román szobrászatban. Munkássága tudatos szellemi építkezés, amely jól kiegészíti a szenvedést és a szeretetet.



Tristețe III
lemn tei
60x22 cm

Sadness III
Lime tree wood
60x22 cm

Szomorúság III
hársfa
60x22 cm

Geometrism liric

Privită de aproape, sculptura în lemn a lui Emil Vitroel se înfățișează ca o alternanță de planuri convexe și concave, articulate ritmic și delimitate de muchii ferme. Un joc de curbe și contracurbe elegante, amplu desfășurate, închide formele într-un tot armonios. Ritmitatea suprafețelor concave și convexe determină mișcarea luminii și dă viață formelor. Lumina alunecă pe suprafețele curbe și pătrunde în concavități unde creează zone de penumbră diafană. Ici-colo, în planurile adânci ale ochilor și gurii personajelor sau în cutele unei draperii, o umbră densă se așterne ca un mister. Pe lângă aceste efecte optice, puse în serviciul expresiei dramatice a întregii lucrări, Emil Vitroel cultivă efectele tactile. Grija lui pentru un finisaj desăvârșit evocă meticulozitatea unui orfevrier. Procedeele abrazive și baițurile colorate, urmate de o lustruire insistentă, conferă lucrărilor sale o prețiozitate încântătoare. Dincolo de conținutul de idei și sentimente, o lucrare de sculptură în lemn, cioplită de Emil Vitroel, constituie un "obiect frumos", conceput să placă privirii. Preocuparea pentru decorativism l-a condus pe sculptorul nostru, în finalul activității sale creatoare, la o formulă stilistică în care a captat unele sugestii din

Lyric Geometrism

Watching it closely, we can grasp in Emil Vitroel's woodcarving an alternation of convex and concave plans, which are rhythmically articulated and delimited by firm edges. A game of curves and elegant counter curves, amply deployed, encloses the shapes within a harmonious whole. The rhythmic movement of the concave and convex surfaces determines the motion of life and makes the shapes alive. The light is gliding on the curved surfaces penetrating the concavities and creating here spots of translucent half-dark. Here and there, inside the deep plans of the characters' eyes and mouths or the fold of a curtain, a dense shadow is laying down like a mystery. Besides these optical effects serving the dramatic expression of the whole work, Emil Vitroel also cultivates the tactile effects. His concern for a perfect finish reminds us of the meticulousity of a craftsman. The abrasive procedures and the colored wood paints, followed by an insistent polishing confer his works an enchanting preciousness. Beyond the contents of ideas and feelings, a woodcarving work performed by Emil Vitroel, constitutes a "beautiful object", conceived in order to charm our looks.

Lírai geometrizmus

Vitroel Emil szobraiban szembetűnő a domború és homorú síkok ritmikus váltakozása. A görbék és "ellengörbék" elegáns játéka széles ívben, harmónikus egységben végződik. A domború és homorú felületek ritmusa határozza meg a fénymozgást, ez lehel életet a formákba. A fény végigpásztazza a görbe felületeket, behatol a homorú részekbe, ahol finom félárnyékos zónákat teremt. Ott, a szem legmélyebb síkjában és az alakok szájszegletében, vagy egy függöny ráncai között misztikus fény rejlik. A drámai kifejezést szolgáló optikai hatásokon kívül Vitroel Emil taktikai hatásokat is használ. A tökéletes kivitelezés iránti figyelme egy orfevrier akkurátosságára emlékeztet. A ragasztási eljárások és a színes páncok, majd az ezeket követő fényesítés elbűvölő precízitást ad munkáinak. Az eszmei és érzelmi tölteten túlmutatva Vitroel Emil fafaragásai "szép tárgyak", melyek azzal a céllal készültek, hogy a szemet gyönyörködtessék. A dekoratizmus iránti figyelme alkotói pályájának végén elvezette szobrászunkat egy olyan stilisztikai formához, amelyben felhasználta a Jugendstil egy-egy ötletét. Ám ebből



Melancolie
lemn tisă
42x25 cm

Melancholy
Yew tree wood
42x25 cm

Melankólia
tiszafa
42x25 cm

Jugendstil. Dar, din această ultimă etapă, Emil Vitroel nu ne-a lăsat decât foarte puține lucrări care nu impie-tează asupra trăsăturilor de ansamblu ale operei sale.

Cunoscându-l bine pe artist, pot spune acum, că aceste câteva lucrări și orientarea lor stilistică sunt un omagiu adus orașului Arad, în care a trăit și de care s-a simțit legat cu tot sufletul, în-drăgostit fiind de arhitectura sa cen-tral-europeană, în care ornamentația "secession" se află "la ea acasă"!

By the end of his creative activity, the preoccupation for decorativeness led our sculptor to a stylistic formula in which he caught some suggestions of the Art Nouveau. But there are only a few works left to us by Emil Vitroel from this period, works that do not alter the general features of his work. Having known the artist, I can say that these few works and their stylis-tic orientation are an homage ren-dered to the city of Arad where he lived and to which he felt attached with all his heart, loving its Central-European architecture, in which the "Secession" ornamentation find its "home"!

az utolsó időszakból Vitroel Emil nagyon kevés munkát hagyott ránk, s ezek nem befolyásolják, nem törik meg életművének általános egységét. Életpályájának ismeretében, elmond-hatom, hogy ez a néhány munkája és stilsztikai orientációja egyfajta tiszte-let Arad iránt, amelyben élt és amely-hez igaz lelkével kötődött. Szerette a város közép-európai építészetét, amely-nek szecessziós díszítőtelemei oly közel álltak a szívéhez.



Gânditoare
lemn stejar
67x19 cm

Thinker
Oak tree wood
67x19 cm

A gondolkodó
tölgyfa
67x19 cm

Motivul fundamental

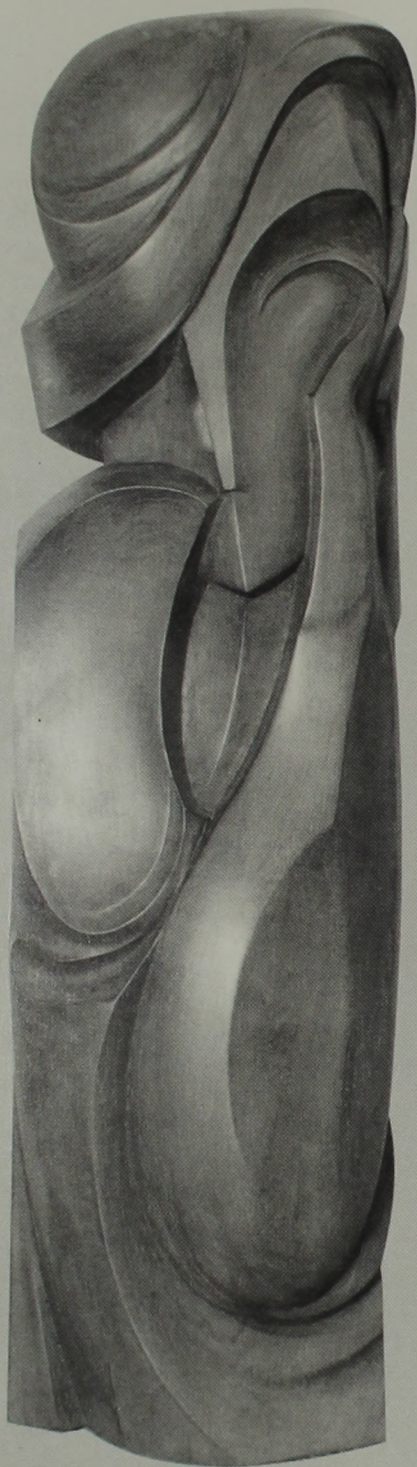
Motivul predilect al sculpturii în lemn a lui Emil Vitroel este femeia. În mare parte, opera sa reprezentativă constituie o veritabilă galerie de figuri feminine. O galerie de figuri, dar nu de "portrete", în accepția obișnuită a termenului. Aceasta pentru că demersul sculptorului este dominat de un "nisus formativus" mult mai ambițios și mult mai profund decât banala asemănare cu un model. Un "nisus formativus" care vede necesarul în unele "aspecte elementare" și universale ale ființei. Potrivit acestei tendințe, sculptorul Vitroel nu a căutat să reprezinte trăsături individuale sau tipice, ci "stări sufletești" fundamentale ale umanului. Datele realului, selectate și reduse la maxim, sunt supuse într-un tot al spiritului creator al artistului și voinței sale constructive. Unele figuri de femei create de Emil Vitroel, par niște făpturi ireale, ciudate, cu sâni și brațe rotunjite voluptuos, cu ochi nefiresc de mari, care privesc înăuntru, ca într-un vis. Din ansamblul armonios al liniilor și formelor se degajă o senzualitate suavă și pură, ce aparține unor ființe situate dincolo de bine și rău. Ele par înfiorate de nostalgia unui paradis pierdut. Puritatea și eleganța expresivă a figurilor lui Emil Vitroel ne îndreaptă gândul pe căi nebănuite la

The Fundamental Motive

The favorite motive of Emil Vitroel's woodcarving is the woman. Most of his representative works constitute a real gallery of feminine figures. A gallery of figures, but not of "portraits", in the usual sense of the term. For the artist's approach is dominated by a "nisus formativus" much more ambitious and much more profound than the trivial resemblance to a model. A "nisus formativus" that perceives what is necessary in some universal and "elementary aspects" of the human being. According to this tendency, Vitroel, the sculptor, did not try to represent individual or typical features, but fundamental "states of mind" of the human spirit. Data of the real, selected and reduced at the highest point are totally subject to the creative spirit of the artist and his constructive will. Some of the female figures created by Emil Vitroel look like some unreal, bizarre creatures, with breasts and arms voluptuously rounded, with unnaturally big eyes, looking inside, like in a dream. The harmonious whole of the lines and shapes breathes out a pure, tender sensuality, belonging to some creatures from beyond the good and evil. They seem thrilled by the nostalgia for some lost paradise. The purity and expressive elegance of Emil Vitroel's figures makes us subconsciously think of those

A főmotívum

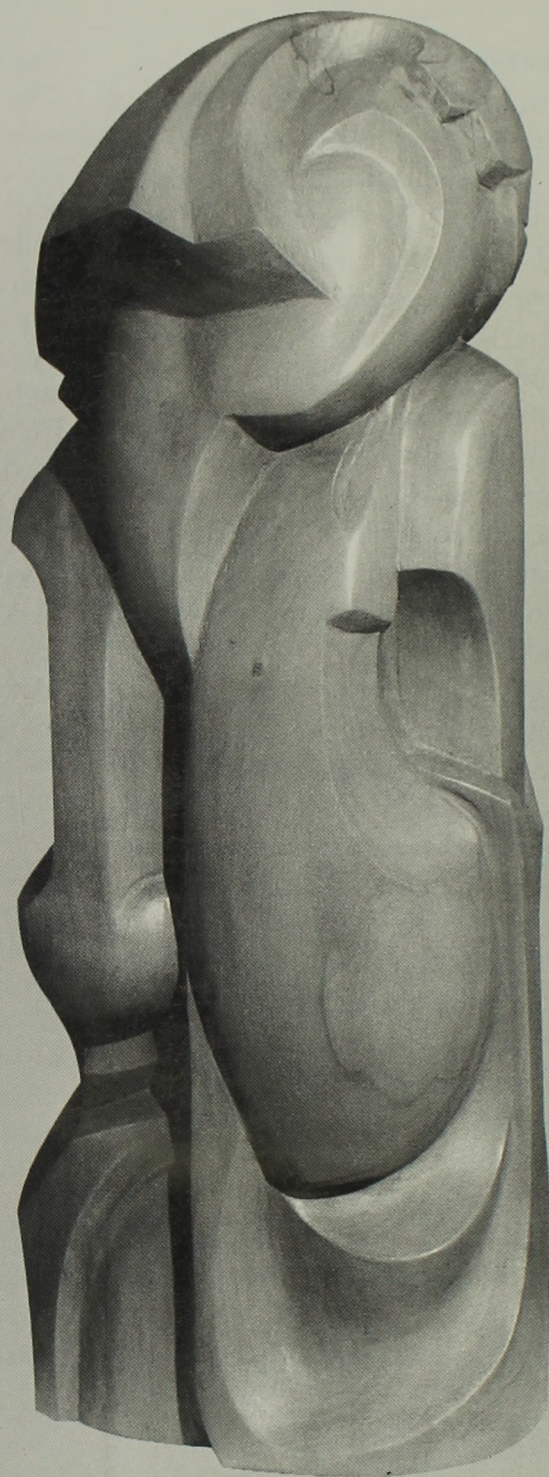
Vitroel Emil szobrászatának kedvelt motívuma: a nő. Reprezentatív életművének java a szebbik nemet ábrázoló alakok galériájából áll; nőalakokból, de nem a szokványos értelemben vett portrékból. Ez azért van, mert a művész motivációját sokkal igényesebb és mélyebb "nisus formativus" táplálja, mint a banális hasonlóság a modellel. Egy olyan "nisus formativus", amely a szükségést a lét elemi és általános tényezőiben látja. Ezért a művész nem az egyéni vagy a tipikus jellemvonásokat domborította ki, hanem az alapvető lelkiállapotokat. A valós jellemvonásokat az alkotó megszűrte és maximálisan lecsökkentette, majd teljességgel alárendelte elképzelésének. Vitroel egyik-másik nőalakja különös, irreális lénynek tűnik, nagy kerek keblekkel és karokkal, természetellenesen nagy, álomszerűen befele néző szemekkel. A vonalak és a formák harmonikus egységéből tiszta és naiv érzékiség árad, amely csak a jó és a rossz határán túlmutató lények sajátossága. Mintha megrettennének az elvesztett paradicsom nosztalagiájától. Vitroel alakjainak tisztasága és eleganciája azokra a hosszú nyakú, karakterisztikus orrú és mandula vágású szemű nőkre emlékeztet, akiket Modigliani festett vászonra és faragott kőbe.



Amintire II
lemn alun
80x21 cm

Memory II
Hazel tree wood
80x21 cm

Emlék II
mogyorófa
80x21 cm



Amintire
lemn nuc
60x15 cm

Memory
Nut tree wood
60x15 cm

Emlék
diófa
60x15 cm

acele femei cu gâtul lung și arcuit, cu profilul ascuțit al nasului și cu ochii migdalați pe care Modigliani le-a pictat pe pânză și le-a cioplit în piatră.

Alteori, figurile lui Vitroel par cuprinse de o trăire atât de intensă încât forma dobândește contorsiuni dure-roase. Expresia acestor figuri evocă, în mod ciudat, chipul lui Laokoon și al fiilor săi. Patosul elenistic ne este restituit în forme moderne, de un sculptor care a cunoscut profund tragediile ființei umane, în secolul al XX-lea. Dar patosul lui Emil Vitroel nu atinge niciodată paroxismul antic. El rămâne mereu "in statu nascendi", mai mult presimțit decât manifestat. Este un patos supus geometrismului forme, un patos înfrânat. Cenzura rațională a așezat o surdină asupra tumultului interior. Prin mijloacele artei sale și folosind puține elemente, sculptorul Emil Vitroel a conceput un imn închinat OMULUI. Tragismul, încorporat în opera sa celebrează o ființă superioară, care își înțelege destinul pe acest pământ. Suportând povara destinului său, omul nu este un înfrânt. El răzbate prin puterea rațiunii și noblețea sentimentelor sale. Sculptura în lemn a lui Emil Vitroel este străbătută de un suflu umanist atât de necesar omului de azi și dintotdeauna.

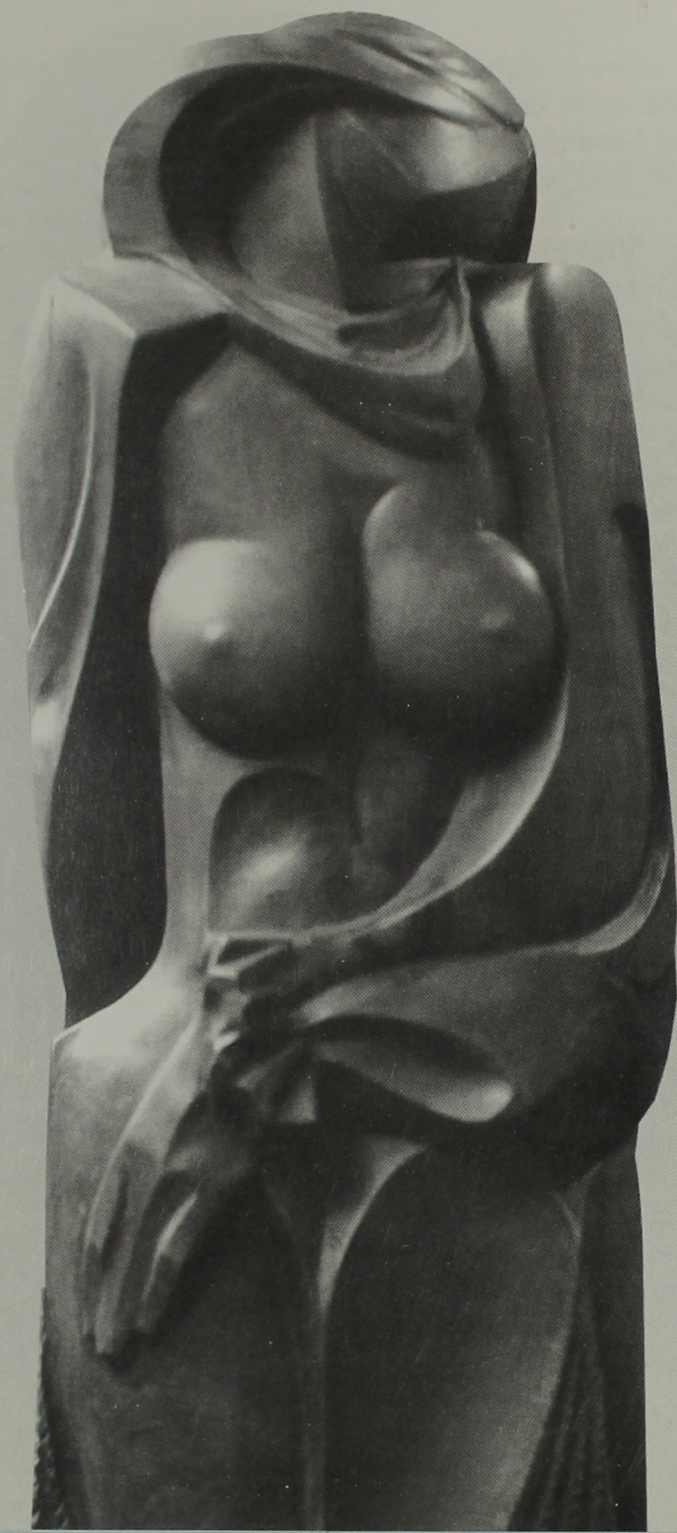
long, bent-necked women, with their sharp profile of the nose and their deep eyes which Modigliani had painted on canvas and carved in stone.

Some other times, Vitroel's figures seem filled with such an intense fervor that the shape acquires painful contortions. The expression of these figures evokes in a peculiar way the face of Laokoon and his sons. The Hellenistic pathos is being given back to us in modern shapes by a sculptor who had profoundly experienced the human tragedies of the 20th century. Nevertheless, Emil Vitroel's pathos never reaches the ancient paroxysm. He remains always "in statu nascendi", rather sensed than manifest. It is a pathos submitted to the geometrism of the shape, a refrained one. The rational censorship laid a sourdine over the inner tumult. By means of his art and using few elements the sculptor Emil Vitroel conceived a hymn dedicated to MAN. The tragic flow included in his work celebrates a superior human being who is fully aware of their destiny in this world. Bearing the burden of his destiny, the man is not defeated. He is making his way by the power of his mind and the nobility of his feelings. Emil Vitroel's woodcarving is impregnated with a humanistic flow, which is so vital to the man of nowadays and of all times.

Máskor Vitroel alakjai annyi belső feszültségről tanúskodnak, hogy már-már fájdalmas torzókhoz vezetnek. Ezek az alakok mintha Lakoont és fiait idéznék. A görög pátoszt modern formákban adja vissza a szobrász, aki mélységeiben ismerte meg a XX. századi ember tragédiáját.

Vitroel Emil pátosza sose emelkedik az antik paroxizmus csúcsaira. Megmarad mindig "in statu nascendi", inkább a meg-és átérzett, mint a kinyílvánított pátosznál. A forma geometriájának alárendelt pátosz, nála nagyon is viszafozott. A ráció cenzúrája hangfogót szerelt belső nyugtalanságára. Nagyon kevés eszközzel, csupán művészetére hagyatkozva Vitroel Emil az EMBERHEZ intézett himnuszt teremtett.

Az életművébe beépült tragikumnak kétségtelenül meghatározó szerepe volt abban, hogy megértse, mi célból van ezen a világon. A sorsának ballasztját hordozó ember nem legyőzött. Gondolkodása, ereje és nemes érzései révén talpra tud állni. Vitroel Emil szobrászatát napjaink emberének és a mindenkori embernek olyannyira szükséges humánus légköve hatja át.



Amintire I
lemn
92x34 cm

Memory I
Wood
92x34 cm

Emlék I
fa
92x34 cm

Locul sculptorului Emil Vitroel în arta românească contemporană

Interesul stârnit de arta lui Brâncuși, pe plan mondial, în a doua jumătate a secolului al xx-lea, nu putea să nu aibă un ecou în țara lui de baștină. Aproape toți sculptorii noștri reprezentativi dintr-o generație de aur ce cuprinde, printre alții (și mă refer doar la cei care au excelat în cioplirea lemnului), pe Ovidiu Maitec (n.1925), Victor Gaga (n.1930), Alexandru Gheorghita (n. 1931), Gheorghe Iliescu-Călinești (n.1932) și în ultimul rând George Apostu (n.1934), îi sunt datori, într-un fel sau altul, celui care a fost "premergătorul artei abstracte" (Ionel Jianu).

Din fericire pentru ei și arta românească, nici unul nu l-a "imitat", dar toți s-au definit pornind de la el, fiecare reușind un profil distinct cu care au îmbogățit patrimoniul nostru artistic. Brâncuși le-a îndreptat atenția asupra vitalității formelor arhaice și forței lor simbolice. Au reținut de la el conceptul de "formă pură", tendința spre o simplitate maximă, claritatea absolută și o mare rigoare arhitecturală. Recurgând la vechea noastră tradiție a lemnului, acești artiști au creat forme noi, încărcate cu o semnificație universală. În această generație de aur,

The place of Emil Vitroel's work in the Romanian contemporary art

The interest roused by Brancusi's art throughout the world in the second half of the 20th century couldn't have lacked a certain echo in his native country. Almost all our representative sculptors, belonging to a golden generation that includes, among others (and I am referring here only to those who excelled in woodcarving) Ovidiu Maitec (born 1925), Victor Gaga (born 1930), Alexandru Gheorghita (born 1931), Gheorghe Iliescu-Calinești (born 1932) and last, but not least, the great George Apostu (born 1934) - are indebted in one way or another, to the one who had been "the forerunner of the abstract art" (Ionel Jianu).

Fortunately for them and for the Romanian art, none of them "imitated" Brancusi, but all of them defined themselves by starting from him, each of them succeeding in making their own profile which enriched our artistic patrimony. Brancusi made them pay attention to the vitality of the archaic forms and their symbolic force. They got from him the concept of "pure form", the tendency to a maximum simplicity, the absolute clarity and a great architectural rigor.

Vitroel Emil helye a kortárs román művészetben

A Brâncusi művészete iránt világszerte megmutatkozó érdeklődésnek a XX. század második felében erőteljes visszhangja volt a szülőföldjén. Az "arany nemzedék" valamennyi reprezentatív szobrásza – és itt csak azokra hivatkozzom, akik a fafaragásban tűntek ki – Ovidiu Maitec, (1925-ben született), Victor Gaga (1930), Alexandru Gheorghita (1931), Gheorghe Iliescu-Calinești (1932) és, nem utolsósorban, a nagy George Apostu (1934) – adósa valamilyen módon annak, aki az absztrakt művészet előfutára volt" (Ionel Jianu).

Szerencséjükre, és a román művészet szerencséjére, egyikük se "utánozta", de mindnyájuk önmegvalósításában fontos szerepet játszott. Valamennyiüknek sikerült olyan sajátos arculatot kialakítania, amellyel gazdagították művészeti örökségünket. Brâncusi felhívta a figyelmüket az archaikus formák életképességére és jelképes erejére. Megőrizték tőle a "tisztá formák" elméletét, a maximális egyszerűségre való törekvést és a fokozott építészeti precizitást. Hagyományainkhoz visszatérve, ezek a művészek egyetemes jelentőséggel telített új formákat hoztak létre a szobrászatban.



Tristete II
lemn
41x37 cm

Sadness II
Wood
41x37 cm

Szomorúság II
fa
41x37 cm

Emil Vitroel (n.1929) ocupă un loc aparte. În demersul prin care și-a elaborat stilul propriu, el n-a pornit de la Brâncuși, dar aceasta nu înseamnă că nu a fost sensibil la inovațiile de ordin tehnic ale marelui nostru compatriot. După cum se știe, Brâncuși insista îndelung asupra lucrărilor sale, cizelându-le și lustruindu-le până ce obținea o stălucire și o transparență prin care "se vede sufletul". - "Cizelarea este o necesitate pe care o cer formele aproape absolute ale anumitor materii.

Dar ea poate deveni vătămătoare pentru cei care fac biftec", spunea el. Fiind convins că o lucrare de sculptură este, înainte de toate, un "obiect frumos", Emil Vitroel a adoptat cizelarea brâncușiană pe care a practicat-o stăruitor, cu mișcări domoale, ca pe un fel de mângâiere a materiei. Privindu-l lucrând, aveai impresia că participi la un ritual. Lustrul pe care îl obținea nu concurează, insidios și furtiv, metalul, ci dimpotrivă, pune în valoare noblețea proprie a lemnului.

Spre deosebire de colegii din generația sa, Emil Vitroel a rămas până la capătul vieții, un sculptor al omului.

A cioplit în lemn, trăsăturile virile și puterea de concentrare și meditație ale bărbatului, senzualitatea și gingășia femeii. Sub acțiunea daltei sale, aceste

Resorting to our old tradition of woodworking, these artists created new forms, bearing a universal significance.

Emil Vitroel (born 1929) has got a special place in this golden generation. In his approach to forge his own style he did not start from Brancusi, which does not mean that he was not sensitive to the technical innovations of our great compatriot.

As it is generally known, Brancusi used to keep on working on his creations, finishing and polishing them until he got such a shine and a transparency that "one could see the soul" through it. "The polishing is a necessity required by the almost absolute forms of some matters. But it may become harmful for those who make beefsteak", he used to say.

Aware of the fact that a sculptural work is first of all a "thing of beauty", Emil Vitroel adopted Brancusi's polishing which he practiced insistently, with soft movements, as if he had been caressing the matter. Watching him work, one would think one was attending a ritual. The shine he would get does not insidiously or furtively compete with the metal, but on the contrary it gives a new value to the wood's own nobility.

Vitroel Emil (1929) megkülönböztetett helyet foglal el eben az "arany nemzedékben." Stílusának a kialakításában ő nem Brâncusiból indult ki, de ez nem jelenti azt, hogy nem volt fogékony nagy honfitársunk technikai jellegű újításaira.

Mint tudjuk, Brancusi aprólékosan dolgozott munkáin, addig cizellálta, fényesítette őket, amíg elérte azt a ragyogást és áttetszőséget, amely szinte bepillantást engedett a tárgy "lelkébe." "A cizellálást egyes anyagok szinte abszolút formái igénylik. Ám azok számára akik "bifszteket" készítenek, egyenesen káros lehet" – jegyezte meg Brâncusi.

Vitroel Emil meggyőződéssel vallotta, hogy a szobor mindenk előtt "egy szép tárgy". Ebből a megfontolásból alkalmazta a Brâncusi féle cizellálást, amelyet következetesen alkalmazott, lágy mozdulatokkal, mintha simogatná az anyagot. Munkájának szemtanújaként az emberben azt a benyomást keltette, hogy részese egy rítusnak. Az így nyert fényezés nem konkurenciája a fémnek, hanem éppen ellenkezőleg, kiemeli a fa nemes sajátosságait.

Pályatársaitól eltérően Vitroel Emil élete végéig megmaradt az embert



Introspecție
lemn nuc
51x24 cm

Introspection
Nut tree wood
51x24 cm

Önvizsgálat
diófa
51x24 cm

trăsături depășesc cadrul strâmt al unei psihologii individuale, devenind ipostaze existențiale. Fără acest aport, contribuția "generației de aur" la arta statuară românească, din ultimii cincizeci de ani, ni se pare incompletă.

Unlike his fellow members of his generation, Emil Vitroel remained a sculptor of man up until the end of his life. He carved in wood the virile features and power of concentration and meditation of the man, or the sensuality and tenderness of the woman. Under the action of his chisel, these features go far beyond the narrow framework of an individual psychology, becoming existential hypostases. Without this participation, the contribution of the "golden generation" to the Romanian statuary art of the last fifty years would be, in our opinion, incomplete.

ábrázoló szobrásznak. Fába véste a férfierő, a koncentráció képesség és meditációs képesség jellemvonásait, a női gyöngédséget és érzékenységet. Vésője alatt ezek a jellemvonások szétfeszítik az egyén szűk pszichológiai kereteit és egzisztenciális feltétellé válnak. Ez a kiegészítés nélkül az "arany nemzedék" hozzájárulása a román szobrászat utóbbi fél évszázadához hiányosnak tűnne.



Veghe
Iemn alun
32x30 cm

Wake
Hazel tree wood
32x30 cm

Virasztás
mogyorófa
32x30 cm

Cald și sever

Un drum de o remarcabilă consecvență - în sculptura lui Emil Vitroel, care gândește fasonarea lemnului în sensul stilizării ritmic - decorative și în acela al expresiei cu adâncimi simbolice, legate nu atât de particularitățile unui loc, cât de înrădăcinarea în tradițiile ancestrale. E o sculptură radioasă și în același timp, viguroasă, care caută o congruență între ritmurile derivate din observarea figurilor alese ca model sau motiv și ritmurile naturii, convertite plastic într-o expresie dansant muzicală. Artistul a fost preocupat o viață întreagă de figura umană ca tip reprezentativ al unui mod de gândire și de trăire fără a sublinia cu ostentație individualizările excesive. Cald și sever în același timp.

Warm and Rigorous

There is a journey of remarkable consistency in Emil Vitroel's sculpture, who considers wood cutting in the sense of its rhythmical and decorative stylisation and also in the rhythm of deep symbolical expression, connected not as much to the peculiarities of a certain place, but to its rooting in the ancestral traditions. It is both a glowing and vigorous sculpture searching a congruence between the rhythms derived from the observation of models and motifs and the rhythms of nature-plastically converted into a dancing musical expression. The artist was preoccupied his entire life with the human face as a representative type of a way of thinking and living, without ostentatiously emphasizing any excessive individualization. Warm and rigorous at the same time.

Túlfútott és szigorú

Vitroel Emil szobrászatára a rendkívüli következtesség jellemző. A fafaragást ritmikus-dekoratív stílizálásként képzei el, egy olyan jelképes mélység kifejezőjeként, amely nem annyira kötődik a hely sajátosságaihoz, mint az ősi hagyományokhoz. Egyfajta sugárzó és férfias szobrászat ez, amely összefüggéseket keres a modellként vagy motívumként kiválasztott figurák és a természet ritmusai között. Mindezeket táncos, zenés plasztikai kifejezési formába önti. A művészt egész életében foglalkoztatta az ember figurája, mint a jellemző gondolkodás-és életmód megtestesítője, anélkül, hogy a túlzó egyéni vonásokat kiemelte volna. Túlfútott, de szigorú is ez az ábrázolás.



Vis
lemn alun
50x47 cm

Dream
Hazel tree wood
50x47 cm

Álom
mogyorófa
50x47 cm

Emil Vitroel și crezul său artistic

"Tot ceea ce fac e o cântare închinată omului. Vreau ca arta mea să-i facă pe oameni mai buni, să le dea încredere în ei, să le dea conștiința existenței sublimului în ființa lor, să-i facă mai înțelepți"

"Nu poți iubi omenirea fără să iubești omul de lângă tine, nu poți iubi popoarele lumii dacă nu iubești cu înflăcărare patria ta, semenii în mijlocul cărora trăiești, plaiurile minunate unde ai văzut lumina zilei. Acest simțământ fiind profund înrădăcinat în gândirea și simțirea artistului, lucrările lui vor radia acest sentiment chiar dacă titlul lucrării nu este declarat".

Emil Vitroel and His Artistic Creed

"Everything I do is a hymn worshiping man. I would like my art to make people better, make them self-confident, and make them aware of the sublime existing within their beings, make them wiser."

"You cannot love humanity without loving your neighbour, you cannot love the peoples of the world if you don't love your homeland with fervour, your fellow citizens and the wonderful lands where you were born. This feeling being profoundly rooted in the artist's thinking and feeling, his work will emanate this sentiment, even if the title of the work is not declared."

Emil Vitroel és művészi hitvallása

"Mindazt, amit csinálok az embernek ajánlott himnusz. Azt szeretném, hogy művészetem jobbat tegye őket, növelje önbizalmukat, ismerjék fel a lényükben rejlő szépséget és legyenek bölcsőbbek".

"Nem szeretheted az emberiséget, ha nem szereted a melletted lévőket; nem szeretheted a világ népeit, ha nem szereted forrón a hazádat, sorstársaidat, akikkel együtt élsz, azt a csodás tájat, amelyben születted. Ez az érzés mélyen gyökerezik a művész gondolkodásában és érzéseiben. Munkáiból akkor is sugárzik ez az érzés, amikor nem ad címet nekik".



Maria Binecuvîntată
lemn nuc
140x50 cm

Blessed Mary
Nut tree wood
140x50 cm

Szűz Mária
diófa
140x50 cm

"Nu cred în operele de artă născute din neant. Orice lucrare, oricât de interpretată să fie ea, are la origine realitatea obiectivă.

Artistul interpretează această realitate de pe poziția lui de om-cetățean, nu de gânditor-creator. Opera nu se naște niciodată din întâmplare. Artistul adevărat vrea întotdeauna să comunice ceva, să convingă pe cei din jurul lui cu mijloace specifice artei sale, să transmită un mesaj. Dacă el este cu adevărat înzestrat și crede cu pasiune ceea ce spune, va influența mediul lui, deci implicit va contribui la schimbarea în bine a realității. Iată și marea răspundere a creatorului de artă, conștient de menirea lui în societate. În lumea noastră plină de transformări, mesajul artistului trebuie să fie limpede, să aibă o mare încărcătură umanistă, să ajute omul pentru a putea discerne binele de rău, să militeze neîncetat pentru progres și pace în lume. Artistul nu lucrează pentru sine sau pentru un cerc restrâns de contemporani.

Visul lui este ca lucrările să-i fie cunoscute și apreciate de întreaga societate devenind un reprezentat al culturii națiunii sale. Profilul unui artist, desigur este determinat în mare măsură

"I do not believe in the works of art coming out of nothingness. Any work, no matter how interpreted, has its origins in the objective reality.

The artist is interpreting this reality as a fellow-citizen, not as a thinker-creator. The work is never born by chance. The real artist is always willing to convey something, to convince everybody around him using his art's specific means, to send a message. If he is really gifted and passionately believes in what he is saying, he will influence his environment and consequently will contribute to the betterment of reality. This is the great responsibility of an art creator, aware of his role in the society. In our world full of changes, the artist's message must be clear, loaded with humanity and help the man to choose between good or wrong, to ceaselessly seek world peace and progress. The artist does not work for himself or a small group of his contemporaries.

His dream is that his work be known and appreciated by the entire society and that he become a representative of the culture of his nation. An artist's profile will certainly and greatly be determined by his personality, by the

"Nem hiszek a semmiből született művészi munkákban. Mindenik mű, akármennyire is magyaráznák, az objektív valóságból ihletődik.

A művész ezt a realitást saját emberi-polgári szemszögéből magyarázza. A műalkotás sose születik véletlenül. Az igazi művész mindig közölni akar valamit, meggyőzni környezetét művészetének sajátos eszközeivel, üzenetet kíván küldeni. Ha valóban tehetséges és szenvedélyesen hisz abban, amit üzen, hatással lesz a környezetére, azaz közvetlenül hozzájárul ahhoz, hogy a valóság jobb legyen. Ime ebben rejlik az alkotó hatalmas felelőssége, társadalmi hivatástudata. Változásokkal teli világunkban a művész üzenetének világosnak, mélységesen humanista töltetűnek kell lenni, hogy hozzásegítse az embert elválasztani a jót a rossztól, hogy szüntelenül harcoljon a haladásért és a békéért a világon. A művész nem magáért dolgozik, hanem kortársainak egy szűkebb köréért.

Álma az, hogy munkáit az egész társadalom megismerje, értékelje, mert ezáltal ő nemzete kultúrájának egyik képviselője. A művész profilját nyilván nagy mértékben befolyásolja a személyisége,



Cap cu draperie
lemn nuc
62x28 cm

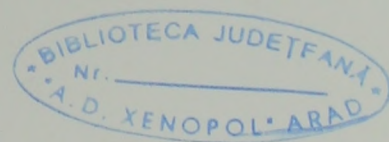
Draped Head
Nut tree wood
62x28 cm

Fej függönnyel
diófa
62x28 cm

de personalitatea lui, de ineditul operei sale, dar consider că la fel de importantă este seva, din care se trage, ca gândirea și limbajul lui să fie o continuare a tradiției poporului lui".

originality of his work, but I consider that the sap nourishing him is also important, that his thinking and language be a prolongation of his people's tradition".

műveinek eredetisége. Ugyanakkor nem kevésbé fontos az a mag, amelyből fogant, hogy gondolkodása és művészi nyelvezete folytatása legyen népe hagyományainak".





Cap II

lemn alun
50x40 cm

Head II

Hazel tree wood
50x40 cm

Fej II

mogyorófa
50x40 cm

"Modalitățile de exprimare artistică - nu pot fi un scop în sine, deci nu se pot crea opere autentice de dragul unor exhibiții sau experimente sterile. Forma trebuie să servească întotdeauna un conținut major.

Opera va fi întradevăr valoroasă dacă va fi realizată de o minte și de un suflet sincer și sensibil, de un artist cu o cultură vastă care, printr-o muncă perseverentă, și-a dobândit o personalitate atât în ceea ce zice cât și în felul cum se exprimă.

Cred că aceasta este cheia diversității în artă. Nu cred că ar exista priorități în artă. Am convingerea că o lucrare primește statutul de operă de artă numai în cazul în care are un conținut bogat de idei și este realizată într-o formă personală și de mare expresivitate, dacă artistul reprezintă epoca sa atât în gândire, cât și în limbaj."

" The modalities of artistic expression cannot represent a goal themselves, so that we cannot create valid works for the sake of some exhibitions or sterile experiments. Form must always serve a major substance.

The work will be really valuable if it is achieved by a sincere and sensitive mind and soul, by a highly cultured artist who, after hard and perseverant work, gained his own personality in no matter what he is saying or doing.

I think this is the key to diversity in art. I do not think there are priorities in art. I am convinced that a work will be considered a work of art if it contains ideas and it has a highly expressive, personal form and the artist stands for his epoch, both in thinking and language."

"A művészi kifejezésmódok nem lehetnek öncélúak, Nem lehet igazi műveket létrehozni kísérlet vagy meddő önműtogatás kedvéért. A forma nem létezhet magasabbrendű tartalom nélkül.

A mű valóban akkor válik értékké, ha őszintén, érzékeny lélekből és gondolatból fakad, alkotója alapos műveltségű, aki következetes munkával olyan személyiséggé vált, hogy tekintélye van annak, amit mond és ahogy mondja.

Úgy vélem, ez a titka a művészet sokszínűségének. Meggyőződésem, hogy egy munka csak akkor válik művészi alkotássá, ha gazdag eszmei tartalmat hordoz és nagyon kifejező, egyéni formában valósul meg valamint akkor, ha a művész gondolkodásban és nyelvezetben is korszakának képviselője."



Contrapost
lemn nuc
70x25 cm

Counter post
Nut tree wood
70x25 cm

Ellenpozíció
diófa
70x25 cm

"Lucrez la mai multe piese în același timp, natural și în funcție de idei. Fiecare idee naște o alta și, având o continuitate aceasta dă la rândul ei inspirație. Uneori am ca orice om, puncte moarte pe care le depășesc tot prin muncă. Nu pot lucra, continuu, cum ar fi ideal, fiindcă funcționez și ca profesor la Școala Populară de Artă. Este foarte greu să găsești într-un domeniu un mijloc de exprimare complet nou, dar încerc fără să fiu singurul, să pun în valoare dualitatea pozitiv-negativ, existentă în fiecare om. Teoretic, sculptura face plinuri, nu goluri, dar viața arată că golurile pot provoca aceeași emoție plastică pe care o provoacă plinul".

*Acest montaj a fost alcătuit pe baza unor
extrase din interviurile acordate de sculptorul
Emil Vitroel în presa locală.*

"I work on several pieces at the same time, depending on my ideas, naturally. Every idea results in another one, which will inspire me in its turn. Sometimes, as everyone else, I reach a dead end but I get over it also by working. I cannot work all the time, which would be perfect, because I also teach at The Popular School of Art. It is very difficult to find a completely new means of expression in a certain field, but I do my best to be the only one, to turn to good account the positive-negative duality that exists in every man. Theoretically, sculpture deals with substance, not with emptiness, but life has shown that emptiness can arouse the same plastic emotion, just like substance".

*This collage was made using
excerpts from the interviews
that Emil Vitroel had given to
local newspapers.*

"Több munkán dolgozom egyszerre, a gondolatoktól függően. Az egyik gondolat szüli a másikat, folyamatosan, és ez inspirál. Olykor, mint minden embernek, vannak holtpontjaim, ezeket munkával hidalom át. Nem tudok folyamatosan dolgozni, ahogy ez ideális lenne, mivel tanítok is a művészeti népiskolában. Nagyon nehéz, egy területen merőben új kifejezőmódot találni, de arra törekszem, anélkül hogy ebben egyedüli lennék, hogy érvényesítsem a pozitív-negatív kettősséget, amely minden emberben fellelhető. Elméletileg a szobrászat feltöltődéshez vezet, nem lelki sivársághoz, de az élet azt mutatja, hogy ezek a megtisztulások épp olyan plasztikai készenlétet válthatnak ki, mint a feltöltődések."

*Az összeállítást a helyi sajtóban
Vitroel Emillel készített inter-
júkból válogattuk össze.*



Cap dramatic
lemn alun
70x30 cm

Dramatic
Hazel tree wood
70x30 cm

Drámai fej
mogyorófa
70x30 cm

EMIL VITROEL

**Interviu din presa locală
1978**

Un gând despre raportul dintre sculptură și arhitectura de azi

"Arhitectura zilelor noastre prezintă suprafețe mari netede. Pentru a le decora nu putem recurge la elemente din renaștere și baroc, pentru că ar fi ceva anacronic. Ca să spargem monotonia, clădirile (și orașul) au nevoie de decoruri artistice care să le confere personalitate, să umple suprafețele, să întregască arhitectura modernă având un efect asupra simțului estetic al contemporanilor. Sculpturile monumentale oferă orașului o patină și devin sursă de reînnoire spirituală pentru locuitorii acestui oraș. Dar ceea ce este și mai important, ne întăresc sentimentele pentru locurile natale, ne întăresc dragostea de țară".

EMIL VITROEL

**Interview in Local
Newspapers 1978**

**A thought about the relationship
between today's sculpture and architecture**

"Nowadays architecture deals with smoother surfaces. In order to decorate them, we cannot resort to Renaissance and Baroque elements, as it would be something outdated. To obliterate monotony, the buildings (and the city) need artistic decorations to confer them personality, fill their surfaces and complete the modern architecture, having an effect on the aesthetic sense of the contemporaries. Monumental sculptures offer the city an old touch and become a source of spiritual renewal for its inhabitants. But what is more important, they strengthen our feelings for the native places, and the love for our country."

EMIL VITROEL

**A helyi sajtóban megjelent
interjúból**

**Gondolat a szobrászat és a mai
építészet közötti kapcsolatról**

"Napjaink architektúrája nagy, síma felületekkel dolgozik. Díszítésükhöz nem folyamodhatunk a reneszánsz és a barokk elemeihez, mert ez anakronisztikus volna.

Az egyhangúság megtöréséhez az épületeknek (és a városoknak) szükségük van olyan művészi dekorációra, amely egyéniséget kölcsönöz, betölti a felületeket, kiteljesíti a modern építészetet, ugyanakkor befolyásolja kortársaink esztétikai érzékét. A monumentális szobrok patinát kölcsönöznek a városnak, lakosai számára pedig a szellemi megújulás forrását jelentik. De még ennél is fontosabb, hogy erősítik szülőföldünk iránti érzéseinket, erősítik hazaszeretetünket."



Tors
lemn nuc
41x21 cm

Torso
Nut tree wood
41x21 cm

Torzó
diófa
41x21 cm

EMIL VITROEL

**despre rolul taberelor de
sculptură**

"Nu se învață artă unul de la celălalt, pentru că arta nu se poate învăța. Nici la facultate nu se învață artă, se învață meserie într-o oarecare măsură, dar dacă cineva nu poartă în el Scânteia Divină nu poate fi ajutat nici de Dumnezeu. Taberele sunt convorbiri, întâlniri, schimburi de gânduri. În general artiștii nu preiau concepte, modul de a vedea, dar își văd lucrările care transmit idei și se naște o legătură spirituală.

*Din interviul acordat D-nei Niedzilsky
Katalin, în Békés Megyei Hírlap
3 august 2001*

EMIL VITROEL

**On the Role of Sculpture
Camps**

"You cannot learn art from one another, as art cannot be learned. They don't teach you art even in the art school, they teach you the craft in a certain degree, but if someone does not bear inside him a Divine Sparkle, not even God can help him. The camps mean talks, meetings, and exchanges of thoughts. In general, artists do not borrow concepts or the way of seeing, but they recognize the works which convey ideas, and thus a spiritual bond appears."

*From the interview given to Mrs. Niedzilsky
Katalin, in Békés Megyei Hírlap,
August 3rd 2001*

EMIL VITROEL

**A szobrászati táborok
szerepéről**

"A művészetet nem lehet egymástól elsajátítani, mert a művészetet nem lehet megtanulni. Az egyetemen sem tanulunk művészetet, csupán bizonyos mértékben mesterséget. De ha valaki nem hordozza magában az isteni szikrát, azon az Isten sem segíthet. A táborok, megbeszélések, találkozások, eszmecserek során a művészek nem veszik át egymás előítéleteit, szemléletét, viszont látják egymás munkáit, amelyek gondolatokat közvetítenek, és ezáltal közöttük szellemi értékcsera jön létre".

*Niedzilsky Katalinnak, a Békés Megyei
Hírlapban adott interjúból,
2001 augusztus 3.*

Plutire II
lemn nuc
62x28 cm

Floating II
Nut tree wood
62x28 cm

Lebegés II
diófa
62x28 cm



SASS ERVIN

**Interviu din Békés Megy Nap
aug. 2001**

În sculptura lui Emil Vitroel nu este vorba de copiere umilă, deși portretele păstrează trăsăturile caracteristice ale feței. Astfel cele 18 statui în grădina din Orasháza ne conving că artistul recompune elementele realului, le accentuează pentru că ceea ce vrea să spună cu câte o lucrare necesită acest lucru. Una din lucrări poartă denumirea "Tristete". Ea reprezintă un cap de femeie îngropat în palmă, și din nukul masiv făurește un păr bogat, în mișcarea vântului, o gură deformată de plâns, pleoapele închise, toate caracteristicile cunoscute și latente ale tristetii, le reprezintă cu ușurință, cu simplitate, cu un efect marcant. "Tristetea" este o lucrare care atrage atenția asupra celorlalte lucrări. "Autoportret"-ul primește musafirii care sosesc la această serată; o altă capodoperă "Dama cu șiragul de mărgelă", "Nudul culcat" cu muzica și tainele formelor rotunde; torsul feminin, imnul puterii de viață á la Vitroel și "Veghe" din a cărui ochi deschiși se pot citi așteptările anului 1989.

SASS ERVIN

**Interview from Békés Megy
Nap August 2001**

Emil Vitroel's sculpture is not a mere unobtrusive transfer, although the portrays maintain the characteristic features of the human face. In this way, the 18 statues in the Orasháza garden convince us that the artist recomposes actual elements, emphasizing them, because what he wishes to express through his works requests this. One of his works is called "Sadness". It represents a woman's head buried in her palm, and he creates a wealth of curls from a massive walnut tree, swaying in the wind, a mouth that is distorted because of her crying, shut eyelids, all the known and dormant features of sadness, he represents them so easily, with simplicity, with a striking effect. "Sadness" is a work that draws attention upon the other creations. The "Self-portrait" welcomes the guests arriving at this soiree; another masterpiece, "The Lady with the String of Beads", "Recumbent Nude" with its music and mystery of round shapes; the feminine torso, the hymn of the

SASS ERVIN

**A Békés Megyei Nap adott
interjúból**

Vitroel Emil szobrászatában nem beszélhetünk szolga hűségű másolásról, noha a portrék megőrzik az arc jellegzetes vonásait. Az orosházi kertben látható 18 szobor meggyőz arról, hogy a művész újrakomponálja a valóság élet elemeit, kihangsúlyozza ezeket, mert munkáinak mondanivalója ezt szükségessé teszi. Az egyik alkotása a Szomorúság címet viseli. Egy tenyérbe temetkezett női fejét ábrázol. A masszív diófából kibontakozik a szél borzolta gazdag hajkorona, a sírásra görbülő száj, a lezárt szempillák, a szomorúság valamennyi szemmel látható és rejtett jellemzői, melyeket egyszerűen, könnyedén, de nagyon hatásosan ábrázol. A Szomorúság felhívja a figyelmet a többi munkára: az Önarckép fogadja az estélyre érkező vendégeket. Más műremekek – Hölgy gyöngysorral, Fekvő akt, Női torzó – a Vitroel típusú életkedv himnuszai; a Virrasztás, amelyben a nő nyitott szeméből kiolvashatók az 1989-es évhez fűzött remények. Az aradi művészek doyenje csupán jó

Tristețe V

lemn tisă
70x30 cm

Sadness V

Yew tree wood
70x30 cm

Szomorúság V

tiszofa
70x30 cm



Decanul artiștilor arădeni ne-a adus numai chipuri de oameni buni (foarte buni) pentru că el crede și a crezut dintotdeauna că majoritatea oamenilor sunt buni, cinstiți, sinceri. Să nu întrebăm dacă acest lucru nu-i o naivitate, pentru că sculpturile în lemn ale lui Emil Vitroel au ultimul cuvânt de spus și așa este mai bine.

power of life specific for Vitroel and "Watchfulness" from whose open eyes one can read the expectations for 1989.

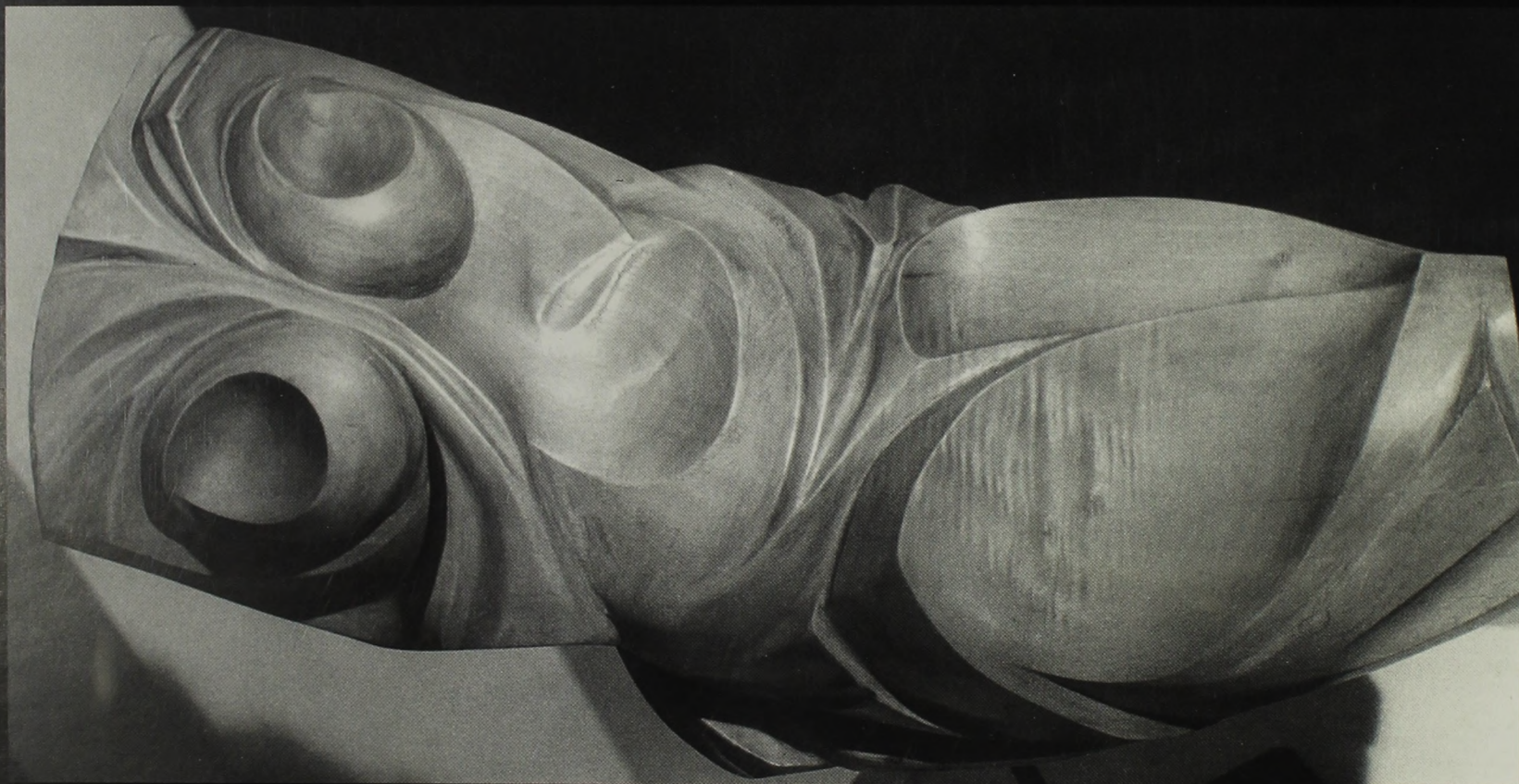
The dean of the Arad artists brought us only faces of kind people (very kind) because he believes, and has always believed, that the majority of people are kind, honest, sincere. We ought not to ask if this thought is naïve, because Emil Vitroel's wooden sculptures have the last word, and it is better this way.

(és nagyon jó) emberek arcát hozta el, mivel ő hisz és mindig hitt abban, hogy az emberek többsége jó, becsületes és őszinte. Ne kérdezzük, hogy ez nem egyfajta naivitás-e, mert Vitroel Emil szobrai mondják ki az utolsó szót, és ez így jobb.

Plutire I
lemn nuc
52x20 cm

Floating I
Nut tree wood
52x20 cm

Lebegés
diófa
52x20 cm



NÉDÓ GÉZA
Délkelet, aug. 2001

**Sculptorul Emil Vitroel și femeile
Iubire cioplită în lemn**

În 3 august 2001, soții Gonda-Zelenka din Orasháza, au oferit un prilej de bucurie iubitorilor de artă. Grădina casei din str. Könd, în mod miraculos a devenit într-o clipă un spațiu expozițional, unde am putut admira lucrările sculptorului arădean Emil Vitroel. Expoziția a fost deschisă de Sági Lajos, cetățeanul de onoare al orașului Orasháza. Sági Lajos, directorul de la Guardian Hunguard, în discursul său a spus, printre altele, că în creația lui Emil Vitroel ocupă un loc important lemnul, deși a lucrat și în piatră și în bronz. În lucrările lui, formele pozitive, și negative poartă ideea.

Cel mai bine se exprimă în portrete feminine. Dr. Varga Lajos, deputat în Parlament, a luat cuvântul la vernisajul artistului. Evenimentul l-a asemuit cu o oază, unde publicul iubitor de artă se recrează și renaște.

NÉDÓ GÉZA
Délkelet, Aug. 2001

**The Sculptor Emil Vitroel and women-
love carved in wood**

On August 3rd 2001, the couple Sanda-Zelenka from Orasháza, offered an opportunity of rejoicing for art lovers. The garden of the house in Könd Street miraculously became in split seconds an exposition where we could admire the works of the Arad sculptor, Emil Vitroel. Sági Lajos, the citizen of honour in Orasháza, inaugurated the exhibition. Sapi Lajos, director of Guardian Hunguard mentioned in his speech that in Emil Vitroel's creation, wood has an important place, although he had worked in stone and bronze, as well. In his works, both the positive and negative shapes bear the idea.

His best expression is to be found in the feminine portraits. Dr. Varga Lajos, MP, also made a speech at the opening of the artist's exhibition, which he compared to an oasis where the art-loving public would come to relax and revive.

NÉDÓ GÉZA
Délkelet, 2001, augusztus

**Vitroel Emil és a nők
Fába faragott szerelem**

2001 augusztus 3-án a Gonda-Zelenka orosházi házaspár megörvendeztette a művészetbarátokat. A Kond utca ház kertje csodálatos módon szoborparkká alakult át, amelyben gyönyörködhettünk Vitroel Emil aradi szobrászművész alkotásaiban. A kiállítást Sági Lajos, Orosháza díszpolgára nyitotta meg. A Guardian Hunguard igazgatója beszédében, többek közt, azt mondta, hogy Vitroel Emil alkotó művészetében fontos szerepet játszik a fa, noha kőben és bronzban is dolgozott. Munkáiban a pozitív és a negatív formák az eszme hordozói.

Kifejezésmódja a leghatékonyabban a női portékban érvényesül. Dr. Varga Lajos országgyűlési képviselő, aki szót kért a megnyitón, az eseményt egy óázishoz hasonlította, ahol a művészetkedvelő közönség felüdülésre lel és újjászületik.

Odihnă pe câmp
lemn nuc
100x30 cm

Rest in the Field
Nut tree wood
100x30 cm

Pihenés a mezőn
diófa
100x30 cm



Dacă azi, în lumea noastră plină de artă comercială, unde domină goana după bani, găsim un loc liniștit, răcoros, trebuie să ne oprim o clipă și să savurăm frumosul: amintirea, iubirea cioplite în lemn. L-a citat pe Iohann Wolfgang Goethe: "arta este translatorul, mesagerul (irascibilului)" și a continuat cu Schuman: "a transmite lumină în adâncul inimilor oamenilor este misiunea artei".

După vernisaj Emil Vitroel a vorbit ... despre importanța femeii în viața și creația artiștilor. "În această problemă nu sunt singur. Dacă studiați istoria artelor (mai ales domeniul sculpturii) figurile principale sunt femeile. Corpul și sufletul lor este mult mai expresiv decât al bărbaților. Moliciunea și căldura corpurilor lor este inegalabilă". – Azi putem vedea în această expoziție, numai lucrări din lemn. "Da, dar am lucrat și în alte materiale. De ce am rămas, totuși la lemn? Poate pentru că este mai apropiat omului. E o lume vie... (și atunci trăiește, când deja este mort?)".

Am totuși o problemă... Starea sănătății mele nu mai este aceeași. Am înghițit mult praf, cioplinde de mulți ani în lemn. Dar nu am renunțat la bucuria creației. Azi, dalta mă ascultă mai greu

If today, in this world of ours full of commercial art, dominated by the rush for money, we can find a peaceful, refreshing place, we ought to stop for a moment and enjoy the beauty: the memory and love, carved in wood. He quoted Johann Wolfgang Goethe: "art is the translator and the messenger of the irascible" and he went on to quote Shuman: "the mission of art is to convey light to the bottom of people's hearts."

After the opening Emil Vitroel spoke about... the importance of the woman in the life and creation of the artists. "I am not the only one here. If you study the history of arts (particularly the field of sculpture) the main subjects are women. Their body and soul are much more expressive than those of men. The softness and warmth of their bodies can't be equalled." "Today, in this exhibition, we can see only wood works." "Yes, but I have worked in other materials, too. Yet, why did I stick to wood? It might be closer to man. It is a living world... (it will live even when it is already dead?)."

I do have a problem, though... My health condition is not what it used to be. I have been swallowing a lot of

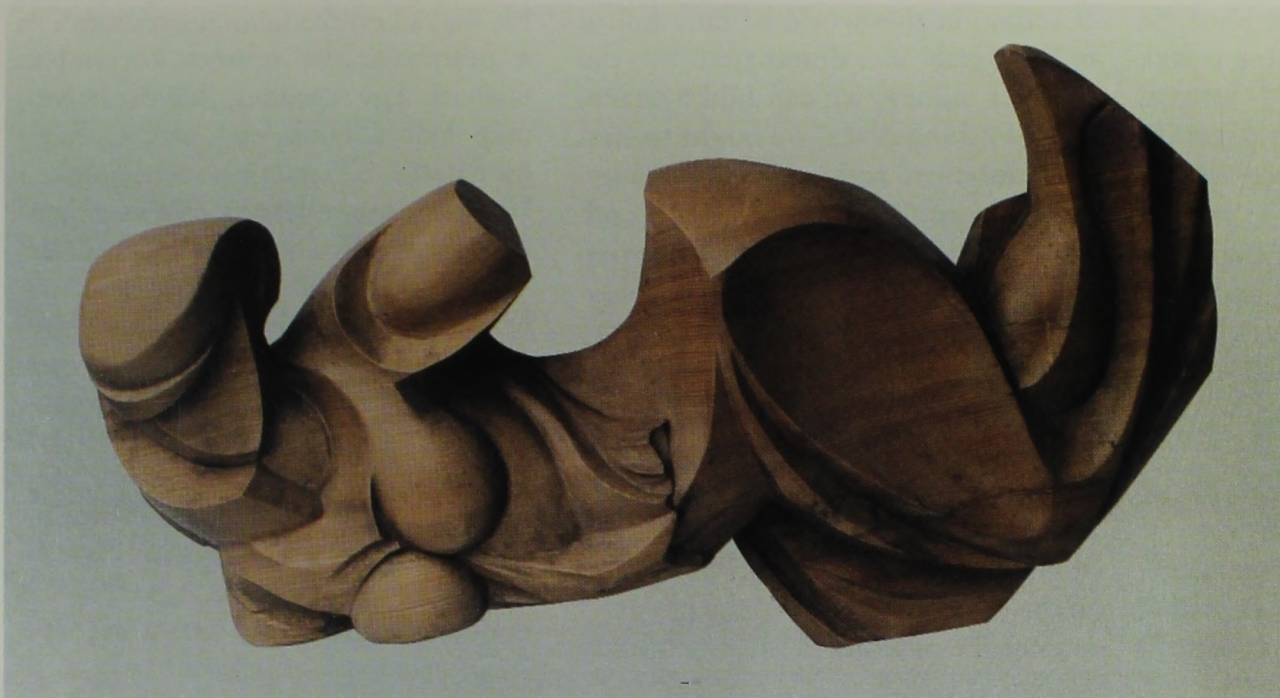
Ha ma, a kereskedelmi művészettől és a pénzhajszától telített korunkban találunk egy csendes, hűvös helyet, meg kell állnunk egy percre, hogy csodálattal adózzunk a szépségnek: a fába faragott emlékek és a szerelemnek. Johann Wolfgang Goethét idézte: "a művészet tolmácsa, hírnöke a lobbanékonyságnak". És Schumannal folytatta: "A művészet szerepe fényt vinni az emberi szívekbe."

A megnyitó után Vitroel Emil beszélt... a nők fontosságáról az életben és a művészi alkotásban. "Ebben a kérdésben nem vagyok egyedül. Ha tanulmányozzák a művészettörténetet (különösen a szobrászatban), a fő alakok mindig a nők. A testük és a lelkük sokkal kifejezőbb, mint a férfiaké. Testük hajlékonysága és melege utolérhetetlen."

– Ezen a kiállításon csak fából faragott munkákat láthatunk?

– Igen, de dolgoztam más anyagokkal is. Hogy miért maradtam meg mégis a fánál? Talán azért, mert közelebb áll az emberhez. Élő világ... (akkor is él, amikor már halott?).

Mégis van egy gondom... Az egészségem már nem a régi. A sok éves faragás alatt nagyon sok port nyeltem. Ennek ellenére nem mondtam le az alkotás örömről.



Susana
lemn stejar
70x32 cm

Susana
Oak tree wood
70x32 cm

Zsuzsa
tölgyfa
70x32 cm



Baladä
lemn tisä
120x20 cm

Ballad
Yew tree wood
120x20 cm

Ballada
tiszofa
120x20 cm

și se întâmplă că o lucrare să o termin în jumătate de an.

Și pregătirile țin mai mult ca altădată, lucrarea o încep doar după schițe și machete.

– Vă doresc multă sănătate și succes!

– Vă mulțumesc foarte mult.

P.S. Înaintea apariției acestui număr al ziarului, am primit vestea că Emil Vitroel a decedat la 9 august la Gyopáros-fürdő.

dust carving wood for so many years. But I have not given up the joy of creation.

These days the chisel is less obedient to me and I might finish a work in half a year.

And the preparations take longer than they used to and I will begin working only after sketches and replicas.

"I wish you good health and success!"

"Thank you very much."

P.S. Before this issue of the newspaper came out, we got the news that Emil Vitroel had died on the 9th of August at Gyopáros-fürdő.

Ma nehezebben fogom a vésőt, és megtörténik, hogy egy munkát fél év alatt készítek el.

Az előkészületek is több időt igényelnek, mint régebben, a munkát csak vázlatok és a makettek után kezdem el.

– Jó egészséget és sikereket kívánok!

– Köszönöm nagyon szépen.

U. i. Ez a lapszám megjelenése előtt érkezett a hír, hogy Vitroel Emil augusztus 9-én Gyopáros fürdőn elhunyt.



Columbina
lemn tei
53x28 cm

Columbine
Lime tree wood
53x28 cm

Columbina
tiszafa
53x28 cm

Arlechino
lemn nuc
70x30 cm

Harlequin
Nut tree wood
70x30 cm

Arlechino
diófa
70x30 cm





Tinerețe
lemn alun
68x38 cm

Youth
Hazel tree wood
68x38 cm

Ifjúság
mogyorófa
68x38 cm



Cap I
Ismn núc
35x45 cm

Head I
Nut tree wood
35x45 cm

Fej I
diófa
35x45 cm



Fata cu flaut
lemn tei
42x52 cm

The Girl with the Flute
Lime tree wood
42x52 cm

Lány furulyával
hársfa
42x52 cm

Autoportret
lemn nuc
44x25 cm

Self-portrait
Nut tree wood
44x25 cm

Önarckép
diófa
44x25 cm





Portret
lemn nuc
48x25 cm

Portrait
Nut tree wood
48x25 cm

Portré
diófa
48x25 cm

Tânăra cu coc
lemn
67x50 cm

Young Lady with a Hair Loop
Wood
67x50 cm

Fiatat lány konttyal
fa
67x50 cm





Adolescență
lemn
70x25 cm

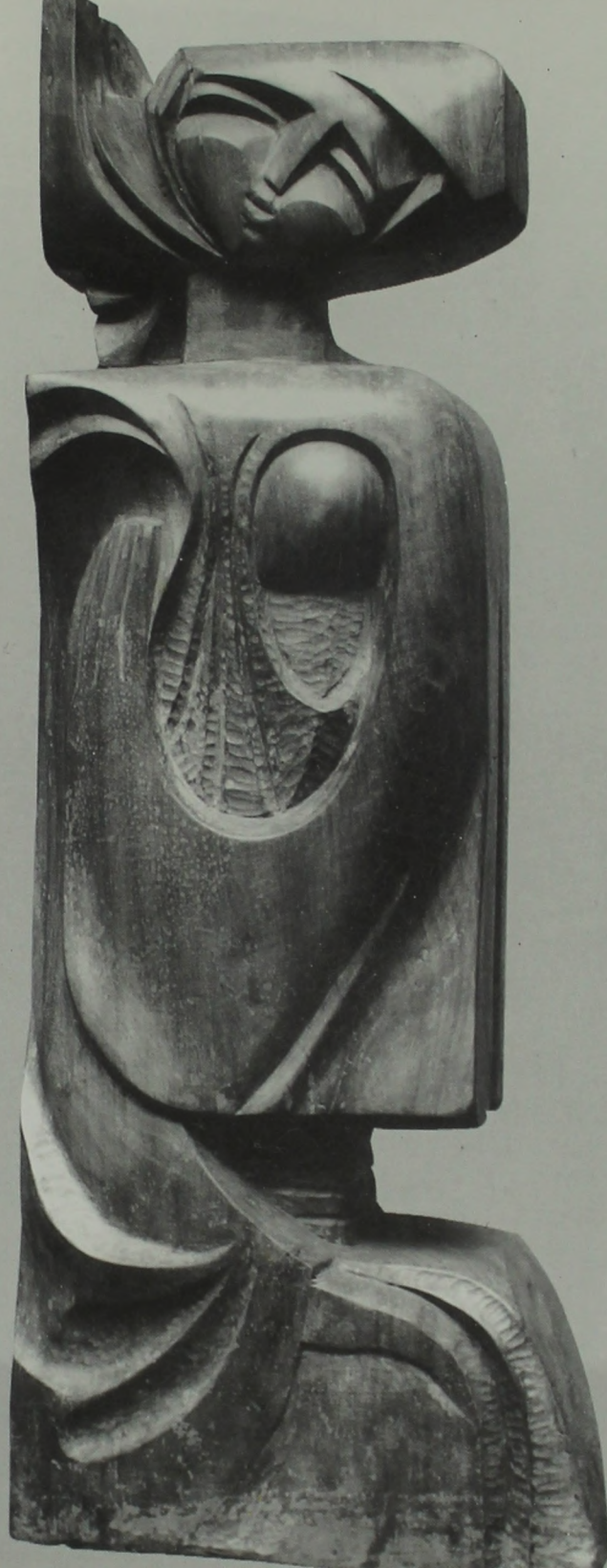
Adolescence
Wood
70x25 cm

Serdülő lány
fa
70x25 cm

Elegie
lemn
75x24 cm

Elegy
Wood
75x24 cm

Elégia
fa
75x24 cm





Torsiune
lemn nuc
61x24 cm

Torsion
Nut tree wood
61x24 cm

Torzó
diófa
61x24 cm

Cap
lemn
42x21 cm

Head
Wood
42x21 cm

Fej
fa
42x21 cm





Mugurel
lemn tei
45x60 cm

Young Bud
Lime tree wood
45x60 cm

Rügyecske
hársfa
45x60 cm



Primăvara

lemn
170x30 cm

Spring

Wood
170x30 cm

Tavas

fa
170x30 cm



Zorile 1877

lemn
140x26 cm

1877 Dawn

Wood
140x26 cm

Hajnalok 1877

lemn
140x26 cm



Spre soare
lemn
122x30 cm

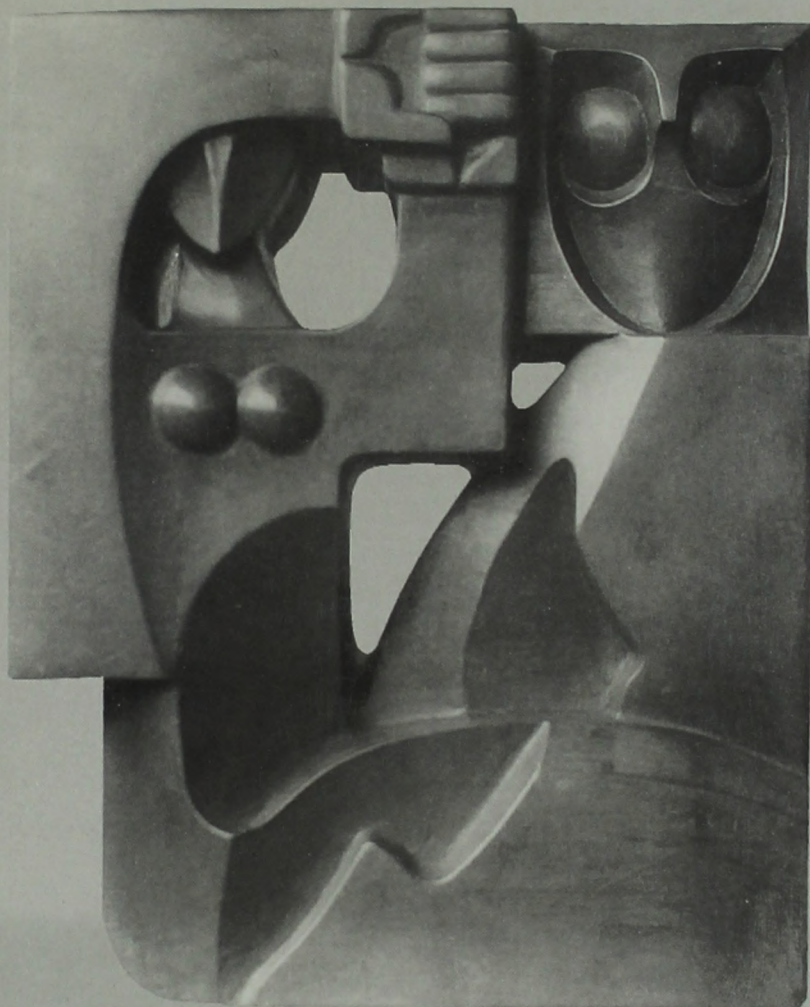
Towards the Sun
Wood
122x30 cm

Alkony
fa
122x30 cm

Nocturnă
lemn
0.70x0.60 cm

Nocturnal
Wood
0.70x0.60 cm

A nap felé
fa
0.70x0.60 cm





Nostalgia 29-El
lemn
53x25 cm

Nostalgia 29-Him
Wood
53x25 cm

Nosztalgia 29
fa
53x25 cm

Nostalgie 29-Ea
lemn
58x27 cm

Nostalgia 29-Her
Wood
58x27 cm

Nosztalgia 29-Ő
fa
58x27 cm



Lista reproducerilor

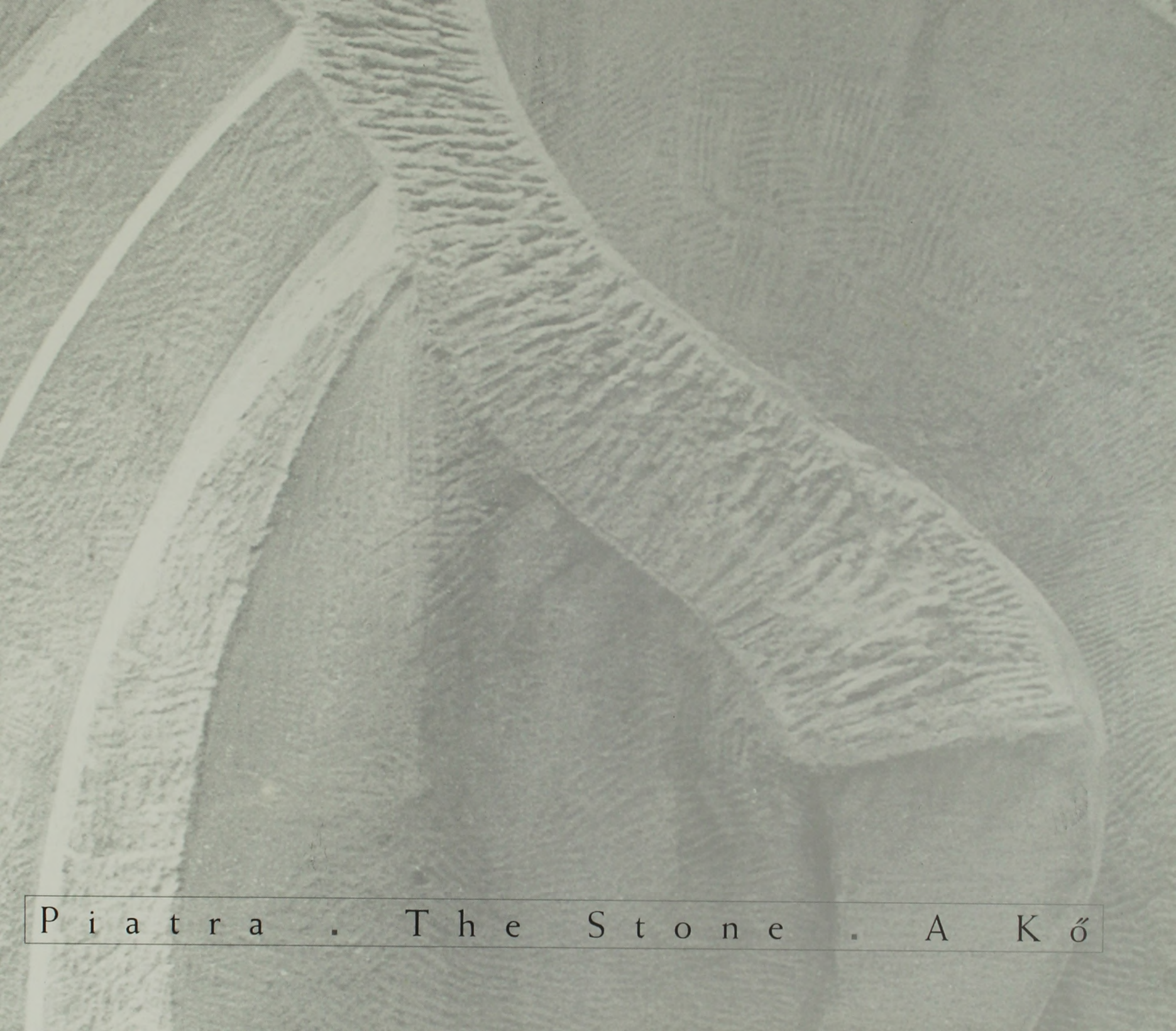
1.	Autoportret	lemn stejar	53x27 cm	Proprietatea artistului
2.	Tristețea străbunilor	lemn tisă	48x25 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
3.	Tristețe I	lemn	41x37 cm	Colecție particulară, <i>Ungaria</i>
4.	Tristețe III	lemn tei	60x22 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
5.	Melancolie	lemn tisă	42x25 cm	Proprietatea fundației "Emil Vitroel"
6.	Gânditoare	lemn stejar	67x19 cm	Proprietatea artistului
7.	Amintire II	lemn alun	80x21 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
8.	Amintire	lemn nuc	60x15 cm	Colecție particulară, <i>Franța</i>
9.	Amintire I	lemn	92x34 cm	
10.	Tristețe II	lemn	41x37 cm	
11.	Introspecție	lemn nuc	51x24 cm	Muzeu Orasháza, <i>Ungaria</i>
12.	Veghe	lemn alun	32x30 cm	Proprietatea artistului
13.	Vis	lemn alun	50x47 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
14.	Maria Binecuvântată	lemn nuc	140x50 cm	Muzeu Orasháza, <i>Ungaria</i>
15.	Cap cu draperie	lemn nuc	62x28 cm	Proprietatea artistului
16.	Cap II	lemn alun	50x40 cm	Proprietatea artistului
17.	Contrapost	lemn nuc	70x25 cm	Proprietatea artistului
18.	Cap dramatic	lemn alun	70x30 cm	Proprietatea artistului
19.	Tors	lemn nuc	41x21 cm	Proprietatea artistului
20.	Plutire II	lemn nuc	62x28 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
21.	Tristețe V	lemn tisă	70x30 cm	Proprietatea fundației "Emil Vitroel"
22.	Plutire I	lemn nuc	52x20 cm	Proprietatea Muzeului din Arad
23.	Odihnă pe câmp	lemn nuc	100x30 cm	Proprietatea Muzeului din Arad
24.	Susana	lemn stejar	70x32 cm	Proprietatea fundației "Emil Vitroel"
25.	Baladă	lemn tisă	120x20 cm	Muzeu Orasháza, <i>Ungaria</i>
26.	Colombina	lemn tei	53x28 cm	Colecție particulară, <i>Ungaria</i>
27.	Arlechino	lemn nuc	70x30 cm	Colecție particulară, <i>Ungaria</i>
28.	Tinerețe	lemn alun	68x38 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
29.	Cap I	lemn nuc	35x45 cm	Proprietatea Muzeului din Arad
30.	Fata cu flaut	lemn tei	42x52 cm	Proprietatea Muzeului din Arad
31.	Autoportret	lemn nuc	44x25 cm	Colecție particulară, <i>Ungaria</i>
32.	Portret	lemn nuc	48x25 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
33.	Tânăra cu coc	lemn	67x50 cm	
34.	Adolescență	lemn	73x25 cm	
35.	Elegie	lemn	75x24 cm	
36.	Torsiune	lemn	61x24 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
37.	Cap	lemn	42x21 cm	
38.	Mugurel	lemn tei	45x60 cm	Colecție particulară, <i>Germania</i>
39.	Primăvara	lemn	170x30 cm	
40.	Zorile 1877	lemn	140x26 cm	Proprietatea Muzeului din Arad
31.	Nocturnă	lemn	0.70x0.60 cm	
42.	Spre soare	lemn	122x30 cm	
43.	Nostalgia 29 - EL	lemn	53x25 cm	Proprietatea artistului
44.	Nostalgie-29 - EA	lemn	58x27 cm	Proprietatea artistului

Reproduction list

1.	Self-portrait	Oak tree wood	53 x 27 cm,	Artist's property
2.	The Ancestors' Grief	Yew tree wood	48 x 25 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
3.	Sadness I	Wood	41 x 37 cm,	Private collection, <i>Hungary</i>
4.	Sadness III	Lime tree wood	60 x 22 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
5.	Melancholy	Yew tree wood	42 x 25 cm,	Property of "Emil Vitroel" Foundation
6.	Thinker	Oak tree wood	67 x 19 cm,	Artist's property
7.	Memory II	Hazel tree wood	80 x 21 cm,	Private Collection, <i>Germany</i>
8.	Memory	Nut tree wood	60 x 15 cm,	Private Collection, <i>France</i>
9.	Memory I	Wood	92 x 34 cm,	
10.	Sadness II	Wood	41 x 37 cm	
11.	Introspection	Nut tree wood	51 x 24 cm,	Orasháza Museum, <i>Hungary</i>
12.	Wake	Hazel tree wood	32 x 30 cm,	Artist's property
13.	Dream	Hazel tree wood	50 x 47 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
14.	Blessed Mary	Nut tree wood	140 x 50 cm,	Orasháza Museum, <i>Hungary</i>
15.	Draped Head	Nut tree wood	62 x 28 cm,	Artist's property
16.	Head II	Hazel tree wood	50 x 40 cm,	Artist's property
17.	Counter post	Nut tree wood	70 x 25 cm,	Artist's property
18.	Dramatic Head	Hazel tree wood	70 x 30 cm,	Artist's property
19.	Torso	Nut tree wood	41 x 21 cm,	Artist's property
20.	Floating II	Nut tree wood	62 x 28 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
21.	Sadness V	Yew tree wood	70 x 30 cm,	Property of "Emil Vitroel" Foundation
22.	Floating I	Nut tree wood	52 x 20 cm,	Property of Arad Museum
23.	Rest in the Field	Nut tree wood	100 x 30 cm,	Property of Arad Museum
24.	Susana	Oak tree wood	70 x 32 cm,	Property of "Emil Vitroel" Foundation
25.	Ballad	Yew tree wood	120 x 20 cm,	Orasháza Museum, <i>Hungary</i>
26.	Columbine	Lime tree wood	53 x 28 cm,	Private collection, <i>Hungary</i>
27.	Harlequin	Nut tree wood	70 x 30 cm,	Private collection, <i>Hungary</i>
28.	Youth	Hazel tree wood	68 x 38 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
29.	Head I	Nut tree wood	35 x 45 cm,	Property of Arad Museum
30.	The Girl with the Flute	Lime tree wood	42 x 52 cm,	Property of Arad Museum
31.	Self-portrait	Nut tree wood	44 x 25 cm,	Private collection, <i>Hungary</i>
32.	Portrait	Nut tree wood	48 x 25 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
33.	Young Lady with a Hair Loop	Wood	67 x 50 cm	
34.	Adolescence	Wood	70 x 25 cm	
35.	Elegy	Wood	75 x 24 cm	
36.	Torsion	Nut tree wood	61 x 24 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
37.	Head	Wood	42 x 21 cm	
38.	Young Bud	Lime tree wood	45 x 60 cm,	Private collection, <i>Germany</i>
39.	1877 Dawn	Wood	140 x 26 cm,	Property of Arad Museum
40.	Spring	Wood	170 x 30 cm	
41.	Towards the Sun	Wood	122 x 30 cm	
42.	Nocturnal	Wood	0.70 x 0.60 cm	
43.	Nostalgia 29-Him	Wood	532 x 25 cm,	Artist's property
44.	Nostalgia 29-Her	Wood	58 x 27 cm,	Artist's property

A reprodukciók listája

1.	Önarckép	tölgyfa	53x27 cm	a művész tulajdona
2.	Az ősök szomorúság	tiszafa	48x25 cm	magángyűjtemény, Németország
3.	Szomorúság I	fa	41x37 cm	magángyűjtemény, Magyarország
4.	Szomorúság III	hársfa	60x22 cm	magángyűjtemény, Németország
5.	Melankólia	tiszafa	42x25 cm	Vitroel Emil Alapítvány tulajdona
6.	A gondolkodó	tölgyfa	67x19 cm	a művész tulajdona
7.	Emlék II	mogyorófa	80x21 cm	Diófa, magángyűjtemény, Németország
8.	Emlék	diófa	60x15 cm	magángyűjtemény, Franciaország
9.	Emlék I	fa	92x34 cm	
10.	Szomorúság II	fa	41x37 cm	
11.	Önvizsgálat	diófa	51x24 cm	Orosházi Múzeum, Magyarország
12.	Virrasztás	mogyorófa	32x30 cm	a művész tulajdona
13.	Álom	mogyorófa	50x47 cm	magángyűjtemény, Németország
14.	Szűz Mária	diófa	140x50 cm	Orosházi Múzeum, Magyarország
15.	Fej függönnyel	diófa	62x28 cm	a művész tulajdona
16.	Fej II	mogyorófa	50x40 cm	a művész tulajdona
17.	Ellenpozíció	diófa	70x25 cm	a művész tulajdona
18.	Drámai fej	mogyorófa	70x30 cm	a művész tulajdona
19.	Torzó	diófa	41x21 cm	a művész tulajdona
20.	Lebegés II	diófa	62x28 cm	magángyűjtemény, Németország
21.	Szomorúság V	diófa	70x30 cm	Vitroel Emil Alapítvány tulajdona
22.	Lebegés	diófa	52x20 cm	Aradi Múzeum tulajdona
23.	Pihenés a mezőn	diófa	100x30 cm	Aradi múzeum tulajdona
24.	Zsuzsa	tölgyfa	70x32 cm	Vitroel Emil tulajdona
25.	Ballada	tölgyfa	120x20 cm	Orosházi Múzeum, Magyarország
26.	Columbina	tiszafa	53x28 cm	magángyűjtemény, Magyarország
27.	Arlechino	diófa	70x30 cm	magángyűjtemény, Magyarország
28.	Ifjúság	mogyorófa	68x38 cm	magángyűjtemény, Magyarország
29.	Fej I	diófa	35x45 cm	Aradi Múzeum gyűjteménye
30.	Lány furulyával	hársfa	42x52 cm	Aradi Múzeum gyűjteménye
31.	Önarckép	diófa	44x25 cm	magángyűjtemény, Magyarország
32.	Portré	diófa	48x25 cm	magángyűjtemény, Németország
33.	Fiatal lány konttlyal	fa	67x50 cm	
34.	Serdülő lány	fa	73x25 cm	
35.	Elégia	fa	75x24 cm	
36.	Torzó	diófa	61x24 cm	magángyűjtemény, Németország
37.	Fej	fa	42x21 cm	
38.	Rügyecske	hársfa	45x60 cm	magángyűjtemény, Németország
39.	Tavas	fa	170x30 cm	
40.	Hajnalok 1877	fa	140x26 cm	Aradi Múzeum tulajdona
41.	Alkony	fa	0.70x0.60 cm	
42.	A nap felé	fa	122x30 cm	
43.	Nosztalgia 29	fa	53x25 cm	a művész tulajdona
44.	Nosztalgia 29-Ő	fa	58x27 cm	a művész tulajdona



P i a t r a . T h e S t o n e . A K ố

Sculptura în piatră reprezintă un capitol restrâns al operei lui Emil Vitroel. Dialogul lui cu acest material s-a petrecut în anii maturității sale artistice, când stilul său era deplin cristalizat. Într-un anumit sens, piatra a constituit o provocare. Sculptorul se afla în fața unei probleme în același timp dificile și incitante. El trebuia să aplice pietrei, o formulă stilistică elaborată (și validată) într-un alt material, cu alte calități intrinseci și posibilități expresive. "După cum știți, materialul meu preferat este lemnul", recunoaște el însuși, într-un interviu acordat unui gazetar. Și continuă: "Sculptorul trebuie să se adapteze materialului în care lucrează, aceasta fiind, de fapt, după opinia mea, una din legile sculpturii, deoarece nu poți face în granit ceea ce poți face în bronz sau lemn". Important este "să nu te fure materialul în care lucrezi, să rămâi tu însuși".

The sculpture in stone represents a limited chapter of Emil Vitroel's work. His dialogue with this material took place during the years of his artistic maturity, when his style was fully crystallised. In a certain sense, the stone was a challenge. The sculptor found himself in front of a problem, which was both difficult and intriguing. He had to deal with the stone using a stylistic formula, which he had elaborated and validated in another material, having other intrinsic qualities and expressive possibilities. "As you know, wood is my favourite material", he admits in an interview given to a newspaperman. And he adds: "The sculptor has to adapt himself to the material in which he is working and in my opinion, this is in fact one of the laws of sculpture, since you can't make in granite what you can make in bronze or wood".

A kőszobrászat Vitroel Emil életművének kisebb része. Dialógusa ezzel az anyaggal művészi pályájának zenitjén következett be, amikor már teljesen kikristályosodott a stílusa. Bizonyos mértékben a kő új kihívást jelentett számára. A szobrász nehéz és izgató feladat előtt állt. A kőben olyan kipróbált és elfogadott stilisztikai formát kellett alkalmaznia, amely egy más jellegzetességgel és kifejezési lehetőségekkel rendelkező anyagban bevált. "Amint tudják, az én kedvenc anyagom a fa", ismerte el ő maga egyik interjújában, majd azzal folytatta: "A szobrásznak alkalmazkodnia kell ahhoz az anyaghoz, amellyel dolgozik. Ez szerintem a szobrászat egyik alaptörvénye, hiszen nem teheted meg azt a gránittal, amit a bronzal vagy a fával. Fontos az, hogy ne engedj az anyag csábításának, légy hű önmagadhoz".



Efflorescență

Blossoming

Virágzás

Cu aceste gânduri s-a apropiat Emil Vitroel de blocul de piatră. La o primă privire, unele din aeste creații par simple replici în piatră ale unor lucrări în lemn, având același titlu (Cap, Introspecție, Elegie). Privindu-le cu atenție, observăm însă, modificările: formele sunt ușor aplatizate, rotunjimile mult diminuate, unele volume fiind abia indicate, iar planurile de adâncime împuținate. Lucrările se impun, în primul rând, ca "prezențe decorative", destinate să înnobileze și umanizeze o ambianță vegetală. Am putea spune că aceste lucrări au neapărată nevoie de un peisaj, după cum peisajul însuși pare că reclamă sculptura adecvată. Inteligența artistică a sculptorului a triumfat asupra materialului. Piatra a fost învinsă de un artist care s-a prefăcut că îi este supus. Acest dialog între artist și piatră a însemnat, de fapt, o luptă, o luptă în care artistul a impus materiei, un tipar mental. Această luptă a generat însăși coerența întregii opere a lui Emil Vitroel, conferindu-i totodată timbrul specific.

Năzuința supremă a sculptorului Emil Vitroel a fost însă crearea unor monumente menite să înfrunte un spațiu vast, nelimitat. Nu știm - și nu putem ști - în ce măsură această năzuință ar fi

What is important is "not to let yourself carried away by the material you are working in, to remain yourself". Bearing these thoughts in mind, Emil Vitroel approached the block of stone. At the first glance, some of these creations seem plain replicas in stone of some works made in wood, having the same title (Head, Introspection, Elegy). But if we observe them more carefully we can notice the alterations: the shapes are slightly flattened, the roundness is much diminished, some of the volumes being only indicated, the plans of deepness are lessened. First of all, the works stand out as "decorative presences", meant to enrich and humanise a vegetal ambience. We could say that these works essentially need a natural background, just like the background seems to appeal the adequate sculpture. The artistic intelligence of the sculptor triumphed over the material. The stone was defeated by an artist who pretended to be its subject. This dialogue between the artist and the stone was, in fact, a fight in which the artist imposed the matter a mental mould. This fight generated the very coherence of the entire work of Emil Vitroel and conferred it its specific pattern.

Ezekkel a gondolatokkal közeledett Vitroel Emil a kőköckához. Első látásra ezen alkotások egyik-másika egyszerű válasz az azonos címet viselő famunkákra (Fej, Elégia, Töprengés). Ha azonban jobban megfigyeljük őket, észrevesszük a módosításokat: a formák egy kissé laposabbak, a lekerekítések jóval kisebbek, egyik-másik volumen éppen hogy csak jelzett, kevesebb a mélységi sík. Ezek a munkák, mindenek előtt, dekoratív formájukkal tűnnek fel, azzala céllal, hogy egy vegetális környezetet humanizáljanak, emberközelibbé tegyenek. Elmondhatjuk, hogy ezek a munkák csak a térben mutatnak, mint ahogy maga a táj is megköveteli a megfelelő szobrot. A szobrász intelligenciája felülkerekedett az anyagon. A művész diadalmaskodott az anyag felett, miközben úgy tett, mintha alárendeltje lenne. A művész és a kő közötti párbeszéd tulajdonképpen harc volt, amelyben a művész mentálisan kerekedett az anyag fölé. Ebből a harcból fakad Vitroel Emil művének egysége és sajátossága.

Vitroel Emil leghőbb vágya egy hatalmas teret betöltő emlékmű megalkotása volt. Nem tudjuk és nem tudhatjuk, hogy ez a vágya milyen



Izvor

210x150x150 cm
piatră cioplită - Faleza Mureșului
tabără de sculptură
1980

Spring

210x150x150 cm
Carved stone, Mures River Bank
Sculpture camp,
1980

Forrás

210x150x150 cm
faragott kő, Maros part
Szobrász tábor
1980

putut să-l conducă la realizarea unor opere de anvergură, dacă norocul nu l-ar fi ajutat decît o singură dată. "Monumentul Eroilor de la Păuliș" este o creație al cărei autor principal este Emil Vitroel, chiar dacă trebuie să luăm în considerare aportul unui al doilea sculptor și mai ales, cel al unui arhitect. Vocația de sculptor monumentalist a lui Emil Vitroel este dovedită de proiectele anterioare, premergătoare variantei finale. Pentru istoricul de artă de mâine, trebuie să menționăm aici, avatarurile acestui monument grandios, supus unor penibile constângeri ideologice de comanditarii din acea vreme. În pofida acelor constrângeri, Emil Vitroel a înfăptuit o operă durabilă.

E puțin? E de-ajuns?

Izvor

Sculptorul mărturisindu-se scriitorului

Florin Bănescu,
Revista "Orizont", Timișoara,
Septembrie 1985

Cu Emil Vitroel m-am întâlnit prima oară în marginea unui izvor. Metaforic, vorbind, firește. De fapt, el se afla, nici mai mult, nici mai puțin, cațarat pe un bloc de piatră albă. De sub dalta sa se ridica o pulbere fină

The supreme aspiration of the sculptor Emil Vitroel was nevertheless the creation of some monuments meant to face a vast, unlimited space. We do not know - and we could not ever - to which extent this aspiration could have led him to the making of some major works, if the luck hadn't helped him but once. "The Paulis Heroes Memorial" is a creation whose main author is Emil Vitroel, even though we have to take into consideration the contribution of a second sculptor and especially that of an architect. Emil Vitroel's vocation as a sculptor of monumental works is proved by the previous projects, forerunning the final variant. We have to mention here, for the sake of the art historian of tomorrow, the tormenting alterations of this great monument, subject to pathetic ideological constraints due to the leaders of that time. In spite of these constraints, Emil Vitroel created a lasting work.

Is this little? Is it enough?

The Spring

Sculptor to writer confessions

Florin Banescu, "Orizont",
Timisoara, September 1985

I first met Emil Vitroel beside a spring. A metaphoric one, of course. As a matter of fact, he was virtually

mértékben vezetett volna egy nagy hatású mű megalkotásához, ha ebben az egyetlen esetben a szerencse nem szegődött volna mellé. A Paulisi ősök emlékművének első számú alkotója Vitroel Emil, még akkor is, ha nem hagyhatjuk figyelmen kívül egy másik szobrász és főleg egy műépítész hozzájárulását. Vitroel Emil monumentális szobrász elhivatottságát a végső változatot megelőző variánsok bizonyítják. A holnap művészettörténésze számára itt meg kell említenünk ennek a grandiózus emlékműnek a viszontagságait, a kor megrendelőinek kínos kényszereit. Mindezek ellenére Vitroel Emil maradandó művet alkotott.

Kevés? Elegendő?

Forrás

*A szobrász vall
az írónak*

Florin Banescu
temesvári Orizont folyóirat
1985, szeptember

Vitroel Emillel először egy forrásnál találkoztam. Természetesen metaforikus értelemben. Tulajdonképpen ő egy fehér kötömb tetején trónolt. Vésője alól fehér por szállt fel, amelynek



Cap

Soclu: travertin 180 cm
Faleza Muresului
Tabără de sculptură
1981

Head

120x90x60 cm
Pedestal: travertine 180 cm
Mures River Bank
Sculpture camp,
1981

Fej

120x90x60 cm
talapzat, travertin, Maros part,
Szobrász tábor 1981

căreia lumina îi dădea irizări ciudate. Lumina soarelui și lumina pietrei! Nu puteam spune care dintre aceste lumini este mai puternică. De fapt aici era și "cheia" viitoareii lucrări. Un dialog între "formele pozitive și cele negative" (spunea). El, artistul, crea un punct de conflict între ele. "Iluzia pozitivului se poate realiza prin negativ", mai spunea el. Și: "vedem totul prin jocul luminii. Mizez (și) pe slăbiciunea omenească. În esență, lucrarea se va naște prin perfecționarea formei, degajând unele volume pentru a da o ambianță plăcută privirii - mai departe totul depinde de lumină și de iluzia dată de ea, prin vibrația-i". Lucrarea cu pricina se numește (acum, când își are locul ei definitiv, pe malul Mureșului) "Izvorul". Pentru a o termina, Emil Vitroel a rămas fidel credințelor sale dintotdeauna; a pornit de la desen și de la "punerea în spațiu". El abordează o lucrare de proporții mari numai după ce a "văzut-o" în spațiu, după ce i-a zămislit macheta. Chiar și pentru (numeroasele-i) lucrări în lemn a folosit studii în ghips. Nefiind de acord cu "descoperirile pe parcurs". Piatra i se pare mai... ușoară - fiindcă și lemnul e (la început) un material brut, el nu-i exploatează formele, ferindu-se de impresia de artizanat. Oricum, piatra și lemnul trăiesc prin

mounted on a block of white stone. A fine powder was rising from under his chisel and the light would give it strange colours. The light of the sun and the light of the stone! I could not tell which of the two lights was more powerful. This was, in fact, the "key" of the work to come. A dialogue between the "positive shapes and the negative ones" (he used to say). He, the artist, would create a point of conflict between the two. "The positive illusion can be achieved through the negative", he also said. And also: "we see everything through the game of light. I rely on the human weakness, as well. Essentially, the work will be born out of the perfection of the form, creating some volumes in order to offer a pleasant ambiance to our look - all the rest will depend on the light and the illusion it will give, through its vibration". The work we are talking about is called (now that its location was established on the bank of the Mures river) "The Spring". In order to finish it, Emil Vitroel remained loyal to his old convictions; he started it from a drawing and the "positioning within the space". He will tackle a work of large proportions only after he has "seen" it in space and after he has made its small-scale model. He would use plaster models even for his numerous works in wood, never

csodás körvonala kirajzolódott a fényben. Nem tudtam megállapítani, melyik fény volt az erősebb. Tulajdonképpen itt kellett keresnünk készülő munkájának a "kulcsát". Dialógus "a pozitív és negatív formák között" (mondotta.) A művész ütközési pontot hozott létre közöttük. "A pozitív illúzióját a negatív segítségével hozhatjuk létre". Ezt is ő mondta. És a továbbiakban: "...mindent a fényjáték segítségével látunk. Az emberi gyengeségre is számítok. Lényegében a mű a forma tökéletesítésével jön létre, megszabadul a tömeg egy részétől, hogy a szemnek kellemesebb legyen a környezet. A továbbiakban minden a fénytől és az általa létrehozott illúziótól, a fényözöntől függ". A szóban forgó munka (most, hogy megtalálta végleges helyét a Maros partján) címe: A forrás. Kivitelezésében Vitroel Emil hű maradt alapvető meggyőződéséhez a rajzból és a mű térbeli elhelyezésből indult ki. A művész csak akkor lát neki egy nagy munkának, amikor már látta térben és elkészítette a makettjét. Valamennyi faszobrához is használt gipsztanulmányokat. Sose értett egyet a munka közbeni "felfedezésekkel". A kő számára könnyebbnek tűnt..., mivel (kezdetben) a fa is nyersanyag, nem használta ki a formai lehetőségeket, mert ódzkodott az olcsó megoldásoktól.



Introspectie
piatră cioplită
Zalkod - Ungaria
tabăra de sculptură
1996

Introspection
Carved stone
Zalkod, Hungary
Sculpture camp,
1996

Önvizsgálat
imenzió, faragott kő, Zalkod,
Magyarország, Szobrász tábor,
1996

volumul lor. Bronzul prin contur (impunând o concepție "mai desenată, mai subțiată"). Vitroel e un mare talent, cu o creație supusă intelectului. Ca om, e unul măsurat în gesturi și care tace într-un fel ce-ți impune. Nu-i o mirare. Atunci când în lucrările sale pătrunde adânc în material, perforându-l, spațiul acela gol (aparent !) devine formă.

agreeing to the "discoveries in the long run". The stone seems... lighter to him - as wood is also a tough material at the beginning and he doesn't take advantage of its shapes, avoiding the impression of handicraft. Anyway, both stone and wood exist thanks to their volume whereas bronze, thanks to its outline (thus imposing a "more draw-like and thinner conception"). Vitroel is a great talent, with a creation subordinated by his intellect. As a person, he is very thoughtful about his gestures and silent in an imposing sort of way. It is no wonder. When his works go deep inside the material, penetrating it, that (apparently!) empty space becomes form.

Akárhogy is nézzük, a kő és a fa tömegével "él"... A bronz – a körvonalaival (egyfajta megrajzoltabb felfogást feltételezve). Nagy tehetségét Vitroel teljességgel alárendelte intellektusának. Emberként gesztusaibban visszafogott, hallgatásával tekintélyt sugall. Amikor mélyen behatol az anyagba, áttörve azt, a (látszólag) üres terület formává alakul át.



Germinație
piatră cioplită
tabăra de sculptură
internatională Căsoaia
1981

Germination
Carved stone
International sculpture camp
Căsoaia,
1981

Sarjadás,
faragott kő, Kaszójai,
Nemzetközi
Szobrász Tábor
1981

EMIL VITROEL

**Tabăra de sculptură
internațională Căsoaia**

I-am dat titlul "Germinație" și am dorit prin lucrarea mea să sugerez o reînnoire a vieții, dar și o victorie. Am avut grijă să nu mă fure materialul în care am lucrat, să rămân eu însumi, chiar dacă volumele au trebuit să fie puțin "interpretate", schimbate față de materialul meu preferat care este, după cum știți, lemnul.

EMIL VITROEL

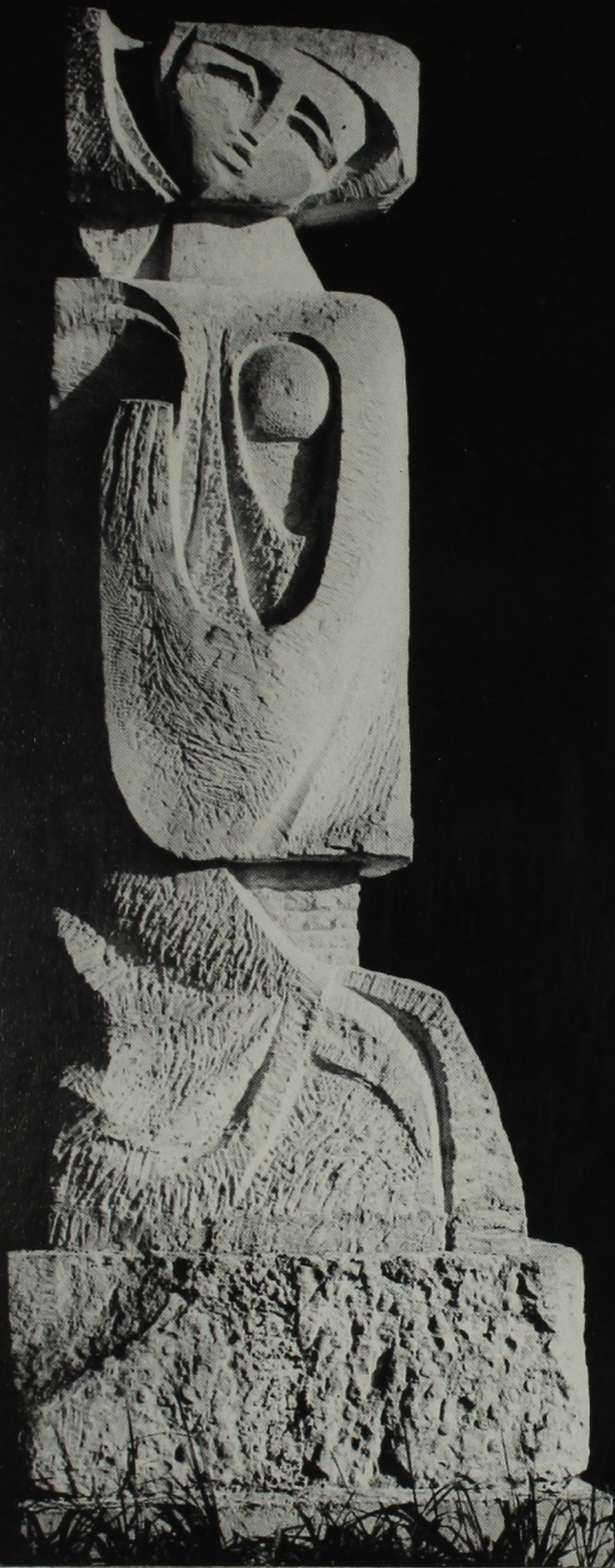
**The Căsoaia International
Sculpture Camp**

I named it "Germination" and I wanted it to suggest a new beginning, but also a victory. I was careful not to get carried away by the material I was working in, to remain myself, even though the volumes had to be a little "interpreted" and changed, compared to my favourite material, which as you already know, is wood.

EMIL VITROEL

**A kaszójai nemzetközi
szobrász tábor**

A Csírázás címet adtam neki és azt szerettem volna, hogy ezzel a munkámmal az élet újrakezdését, de ugyanakkor a győzelmet is érzékeltessem. Ügyeltem arra, hogy ne kápráztasson el az anyag, hogy hű maradjak önmagamhoz, még akkor is, ha a tömböket egy kissé "értelmeztem", átalakítanom kellett, az én kedvenc anyagomhoz, a fához viszonyítva.



Elegie

390x120x80 cm

piatră cioplită

Căsoaia

Tabăra internațională de sculptură

1983

Elegy

390 x 120 x 80 cm

Carved stone

International sculpture camp

Căsoaia, 1983

Elégia

390x120x80 cm

faragott kő,

Kaszojai Nemzetközi Szobrásztábor

1983

Lucrarea din poiana de la Căsoaia a însemnat pentru Emil Vitroel, o întoarcere la anii de început, când dalta sa a încercat piatra cu succes. Predilecția sa pentru sculptura în lemn, practică în anii maturității artistice, nu putea să nu grezeze actualul demers. În mod evident, "Germinație" poartă pecetea stilistică a întregii sale creații. Emil Vitroel a realizat o formă suplă, ale cărei linii lungi se evazează ușor în partea superioară, evocând un fel de lujer sau un trup uman schematizat ca în țesătura populară. Tendința de elansare este temperată de o mișcare contrară, sugerată de voluta barocă, practică în partea inferioară. Compunerea liniilor drepte și curbe, în ansamblul lucrării, s-a efectuat conform cerințelor stilizării decorative.

Decorativismul nu exclude o năzuință mai adâncă. Ambiguitatea formei, floare-om, îmbie la asociații multiple și generoase. Gestul creator este înfiorat de o undă de poezie discretă.

"Tabăra de sculptură Căsoaia '81,
ediția a III-a" (Catalog).

His work in the glade at Căsoaia meant to Emil Vitroel a returning to the first years, when his chisel had successfully tried the stone. His predilection for wood sculpture couldn't help influencing his present approach. Obviously, "Germination" bears the stylistic mark of his entire creation. Emil Vitroel created a slender form whose long lines slightly open to the upper part, reminding a sort of stem or a human body, sketched just like in the folk weaving. A counter movement, suggested by the baroque vault, accomplished on the bottom side, moderates the springing tendency. The concurrence of the straight and curved lines - within the whole work - was made according to the requirements of the decorative stylisation.

Decorativeness does not exclude a more profound aspiration. The ambiguity of form, flower-man, asks for multiple and generous associations. The creative gesture is thrilled by a tone of discreet poetry.

From the Catalogue of "The Căsoaia
Sculpture Camp '81, 3rd Edition"

A kaszójai fennsíkon lévő munkája Vitroel Emil számára visszatérést jelentett a kezdeti évekhez, amikor vésője sikerrel próbálta ki a követ. A faszobrászat iránti hajlama – érett művészként ebben teljesedett ki – mindeképpen befolyásolta jelenlegi munkáját. A Csírázás egész pályájának sajátosságait magán hordozza. Vitroel Emil finom ívű formát hozott létre, amelynek hosszúkás vonalai a felső részen könnyedén szétfutnak egy indát vagy egy vázlatos emberi testet idézve, mint a népi szöttekben. A karcsúsítási törekvéseket ellentétes mozgással tompítja a felső részen található barokk csigadisz. Az egyenes és a görbe vonalak megkomponálása a munka egészében a dekoratív stílizálás követelményeinek megfelelően történt.

A dekorativizmus nem zárja ki a komoly igyekezetet. A virág-ember formai kettőség sokoldalú és hálás társításokra csábít. Az alkotói gesztust diszkrét költészet hatja át.

(A III. Kaszójai Szobrász
Tábor - katalógusából)



Beșug
280 cm
piatră cioplită
Békéscaba - Ungaria
tabăra de sculptură

Plenty
280 cm
Carved stone
Békéscaba, Hungary
Sculpture camp

Bőség
280 cm
faragott kő,
Békéscaba, Magyarország
Szobrász Tábor



M o n u m e n t e . M o n u m e n t s . E m l é k m ű v e k



Monumentul eroilor
de la Ghioroc
1994

Memorial Dedicated to
the Heroes of Ghioroc
1994

A gyoroki hősök
emlékműve
1994

HORIA MEDELEANU
1994

În Monumentul Eroilor de la Ghioroc, Emil Vitroel a preluat motivul brâncușian al "Rugăciunii", într-o interpretare personală. Femeia îngenuncheată își plânge durerea discret, într-o maximă concentrare. Stilizarea aplicată formei, nu atinge hieratismul lucrării lui Brâncuși. De fapt, Emil Vitroel a sculptat chipul și trupul unei mame reale de la Ghioroc și de oriunde.

"Realismul" său este însă departe de cel practicat cu ani în urmă, în arta statuară românească. Lucrarea lui Vitroel degajă o spiritualitate care așterne asupra ei o aură de noblețe.

HORIA MEDELEANU
1994

Working on the Memorial dedicated to the Heroes of Ghioroc, Emil Vitroel employed Brancusi's motive of the "Prayer", using a personal interpretation. The kneeling woman is mourning discreetly, in the deepest concentration. The stylisation applied to the form does not reach the hieratic character of Brancusi's work. As a matter of fact, Emil Vitroel carved the face and body of a mother from Ghioroc or anywhere else.

Nevertheless, his "realism" is far from the one practiced many years ago in the Romanian statuary art. Vitroel's art is radiating a spirituality that is laying on it an aura of nobleness.

HORIA MEDELEANU
1994

A gyoroki hősök emlékművében Vitroel Emil átvette ugyan a Brâncuși féle Fohász motivumot, de ennek egyéni értelmezést adott. A térdeplő nő diszkréten siratja fájdalmát, teljesen erre öszpontosít. A forma stílizálása nem éri el Brâncuși munkájának a fennkölségét. Tulajdonképpen Vitroel Emil egy gyoroki anya arcát és testét faragta kőbe.

"Realizmus" azonban távol áll attól, amit évekkel korábban a román szobrászművészetben tapasztaltunk. Vitroel Emil munkája olyan szellemiséget sugároz, amely az előkelőség aurájával ruházza föl.



Monumentul
eroilor de la Păuliș

The Paulis
Heroes Memorial

A paulisi hősök
emlékműve

"Monumentul Eroilor de la Păuliș a fost o mare șansă pentru mine și doresc din toată inima să mai am asemenea ocazii pentru a realiza artă monumentală închinată unor momente istorice. Mesajul său are o mare forță de pătrundere, se adresează unei imense mulțimi.

Dar, vreau să am convingerea că fiecare lucrare pe care o realizez să fie pătrunsă de o mare iubire pentru om, pentru omul patriei mele"

E. Vitroel

"The Paulis Heroes Memorial" was a great opportunity for me and I really wish to have other chances like this to make monumental art dedicated to different historical events. Its message has a great force of penetration as it addresses a huge mass of people.

Still, I want to make sure that everyone of the works I make should be full of a great love for man, for my fellow countryman.

E. Vitroel

"A paulisi hősök emlékműve nagy esély volt számomra és szívből kívánom, hogy adódjék még egy ilyen lehetőség, amikor történelmi eseményeknek állíthatok monumentális emléket. Penetráns, nagy tömegekhez szóló üzenet ez.

Biztos akarok lenni abban, hogy mindenik alkotásomat az ember, hazám embere iránti szeretem hatja át."

Vitroel E.



Arădeanul,
13-19 iunie 2001, p.9.

"Am luat ultimul tren de la Podgoria spre Radna. Nemții trăgeau cu mitraliere din avioane după noi. Până am plecat, luptătorii de la Păuliș au ținut linia frontului și poate ei mi-au salvat viața".

*Emil Vitroel, creator al
monumentului de la Păuliș*

Istoria neștiută a Monumentului de la Păuliș

Modelul viu

Luptele de la Păuliș

În august '44 trupele germane și maghiare au încercat o reorganizare a frontului la ieșirea din defileul Mureșului, folosindu-se de dealurile din jur. Sarcina apărării aliniamentului a revenit "Detașamentului Păuliș", în care forța principală o reprezenta Școala de Subofițeri de la Radna. Luptele au avut loc în septembrie 1944. Cu o vitejie legendară, tinerii subofițeri au respins un inamic superior ca număr și tehnică de luptă.

Detașamentul Păuliș a pierdut 380 de oameni, dintre care 65 au murit și 315

Aradeanul,
13-19 June, 2001, p.9

"We took the last train from Podgoria to Radna. The Germans were shooting at us from their planes. The soldiers of Paulis kept the front line up until we left and they probably saved my life too."

*Emil Vitroel, the creator
of the Paulis Memorial*

The Unknown History of the Paulis Memorial

The Living Model

The Battle of Paulis

In August '44 the German and Hungarian troops tried to reorganise the front at the end of the Mures River gorge, taking advantage of the surrounding hills. The mission of defending this alignment was assigned to the "Paulis Detachment" whose main force was represented by the School of Army Cadets in Radna. The battles took place in September 1944. Proving an outstanding heroism, the young cadets rejected an enemy to which they were inferior both in number and army technique.

The Paulis Detachment lost 380 men,

Aradeanul,
2001. június 13-19, 9. old

"A Radna felé tartó utolsó vonatra szálltam fel. A németek repülőből gépfegyvereztek. Amíg ott voltam, a paulisi katonák nem engedték áttörni a frontot, és talán ők mentették meg az életem".

*Vitroel Emil, a paulisi
emlékmű alkotója*

A paulisi emlékmű ismeretlen története

Az élő modell

A paulisi harcok

1944 augusztusában a német és a magyar csapatok a Maros völgyét környező dombokon megpróbálták a front átrendezését. A frontvonal védelmének feladata a Paulisi Osztagra hárult. Ennek fő ereje a Radnai Altishti Iskola volt. A harcokat 1944 szeptemberében vívták. Legendás hősiességgel a fiatal altisztek visszaverték a túlerőben lévő és jobban felszerelt ellenséget.

A Paulisi Osztag 380 embert veszített: 65-en elestek és 315-en megsebesültek. Jelszavuk az volt: "Itt nem tör át senki!"

Un moment emoționant pentru sculptorul Emil Vitroel: M.S. Regele Mihai, comandantul suprem al Armatei Române, din timpul luptelor de la Păuliș, a venit să cinstească memoria celor căzuți atunci pentru apărarea defileului Mureșului.

A touching moment for the sculptor: H.M. King Michael, Supreme Commander of the Romanian Army at the time of the battle of Paulis, came to honour the memory of those who died for defending the Mures River gorge.

Megható pillanat Vitroel Emil szobrász számára: Mihai király az egykori paulisi harcok főparancsnoka eljött, hogy lerója kegyeletét a Maros völgyi harcokban elesettek emléke előtt.



M.S. Regina Ana, sculptorul Emil Vitroel, Ioana, fiica sculptorului Ionel Muntean și arhitectul Miloș Cristea, în timp ce M.S. Regele Mihai depune o coroană de flori la Monumentul Eroilor de la Păuliș.

H.M. Queen Ann, Emil Vitroel, Ioana, Ionel Muntean's daughter and architect Milos Cristea, while H.M. King Michael is attending a memorial ceremony at the Paulis.

Őfelsége Anna királyné, Vitroel Emil szobrász, Ioana, Ionel Muntean szobrász leánya és Cristea Milos műépítész miközben Mihai király megkoszorúzza paulisi hősök emlékművét.

au fost răniți. Deviza lor a fost: "Pe aici nu se trece!"

Ultimul tren

Emil Vitroel a trăit pe viu războiul, în acea perioadă fiind licean. Conceperea monumentului de la Păuliș a fost pentru el mai mult decât o ambiție artistică. Deși au trecut mulți ani de atunci, el își amintește: "Când au intrat horthyștii în Arad, am fugit cu familia la Hateg. Am luat ultimul tren de la Podgoria spre Radna, iar nemții trăgeau cu mitraliere din avioane după vehiculul supraaglomerat. Până am plecat noi, luptătorii de la Păuliș au ținut linia frontului și poate ei mi-au salvat viața. A fost motivul pentru care am dorit în mod deosebit să contribui la realizarea monumentului".

În 1959, la împlinirea a 15 ani de la jefa eroilor de la Păuliș, autoritățile culturale ale vremii au inițiat un concurs pentru realizarea unui monument în memoria lor. Proiectul avea să fie realizat însă abia peste alți 15 ani.

Marcel Mariș

Un proiect grandios

Căstigătorului concursului din 1959, sculptorului arădean Valeriu Brudascu, i s-a sugerat realizarea statuii unui

65 of whom died and 315 were wounded. Their motto was "NO PASS HERE!"

The Last Train

Emil Vitroel experienced the war live, as a high school student at that time. Conceiving the Paulis Memorial was more than an artistic ambition for him. In spite of the many years that have passed, he recalls: "When Horthy's troops entered Arad, our family headed for Hateg. "We took the last train from Podgoria to Radna. The Germans were shooting from their planes at the overcrowded train. The soldiers of Paulis kept the front line up until we left and they probably saved my life too. That was the reason for which I particularly wanted to participate in the creation of the monument."

In 1959, at the 15th anniversary of the sacrifice made by the Paulis Heroes, the cultural authorities of that time initiated a contest for building a memorial dedicated to them. The project was to be completed only after another 15 years.

Marcel Maris

A great project

The winner of the contest in 1959, the sculptor Valeriu Brudascu from

Az utolsó vonat

Vitroel Emil átélte a háborút, hiszen azokban az években gimnazista volt. A paulisi emlékmű számára több volt egyszerű művészi ambiciónál. Sok év telt el azóta, de ő tisztán emlékezett azokra a napokra: "Amikor a horthysta csapatok betörték Aradra, családommal Hátszegre menekültem. A Hegyaljáról a Radna felé induló utolsó vonatra szálltunk fel. A németek repülőből gépfegyverezték a túltzúfolt vonatot. Amíg mi elindultunk, a paulisi harcosok tartották a frontvonalat és talán ők mentették meg az életemet. Emiatt is nagyon szerettem volna hozzájárulni az emlékmű megépítéséhez".

1959-ben, 15 évvel a paulisi harcok után, az akkori kulturális hatóságok versenypályázatot hirdettek az emléküknak állítandó szoborra. A tervet azonban csak 15 évvel később sikerült megvalósítani.

Marcel Maris

Egy grandiózus terv

Az 1959-es tervpályázat győztesének, Valeriu Brudascu aradi szobrásznak azt az ötletet adták, hogy alkosson egy

soldat, înalte de vreo 2 metri, care să fie amplasată în fața primăriei din Păuliș. Arhitectul arădean Miloș Cristea -implicat și el în proiect - și Brudascu au imaginat însă un monument grandios, de 50 metri, undeva pe dealurile Păulișului, care să rețină atenția de departe. Monumentul n-a fost însă realizat, constructorul invocând condițiile dificile de pe deal.

Varianta modernistă

15 ani mai târziu, în 1974, a fost organizat un alt concurs, adjudecat de doi sculptori arădeni, Emil Vitroel și Ionel Munteanu. Autorul moral al actualului monument este sculptorul Vitroel, a cărui machetă a fost acceptată cu condiția... refacerii ei. Prima variantă era considerată de oficialitățile comuniste prea modernistă pentru a fi percepută de țărani din zonă care-și pierduseră fii în luptă. Artistul s-a conformat, realizând varianta finală.

Soldatul model

Ceea ce a ieșit reprezintă un soldat și o pereche de aripi, care simbolizează victoria. Sculptorul a folosit ca model un soldat real, împrumutat de la unitatea militară din Cetate, care a pozat timp de câteva zile în atelierul său. Lucrările s-au desfășurat în forță, timp de jumătate de an, cu concursul mai

Arad, was suggested to make the statue of a soldier of about 2 meter high, which was to be placed in front of the Town hall in Paulis. But architect Milos Cristea from Arad, who was also involved in this project and Brudascu had imagined a great monument of about 50 meter high, somewhere on the hills around Paulis, which would have drawn the attention from a long distance. The monument was not built, though, as the constructor invoked the difficult conditions on the hill.

The Modernistic Variant

15 years later, another contest was organised and was won by two sculptors from Arad, Emil Vitroel and Ionel Muntean. The person morally responsible for the creation of the present monument is Vitroel, whose small-scale copy was accepted on the condition that it were... modified. The first variant was considered by the communist officials too modernistic to be understood by the peasants living in the area whose sons had been killed in action. The artist obeyed and achieved the final variant.

The Model Soldier

The result is a soldier and a pair of wings symbolizing the victory. The sculptor's model was a real soldier,

kb. 2 m magas katonát és ezt állítsák fel a paulisi néptanács előtt.

Milos Cristea aradi műépítész, aki szintén résztvett a terv kidolgozásában és Brudascu egy hatalmas 50 méteres emlékműben gondolkodtak a paulisi dombok valamelyikén, amely már messziről felhívja magára a figyelmet. Az emlékmű nem valósult meg, mert az építő a dombokon való elhelyezés nehézségeire hivatkozott.

A modernista változat

Újabb versenypályázatot hirdettek meg 1974-ben, amelynek győztese két aradi szobrász, Vitroel Emil és Ionel Munteanu volt. Ennek az emlékműnek az erkölcsi szerzője, Vitroel Emil, akinek makettjét azzal a feltétellel fogadták el, hogy... átdolgozza. Az első változatot a kommunista hatalom túlságosan modernnek találta ahhoz, hogy a környékbeli parasztok, akiknek fiai itt életüket veszítették, megértsék. A művész alkalmazkodott és elkészítette a végleges változatot.

A katona modellje

Az elfogadott változat egy katonát ábrázol háttérben a győzelmet jelképező szárnyakkal. A művész egy vérbeli katonát mintázott meg, akit a várban állomásozó katonai egységtől kért kölcsön és aki néhány napig modellt állt a műtermében.

multor şantiere din Arad. Monumentul se află aproape de locul unde s-au dat luptele, având o înălţime de 20 de metri.

Prezenţi dar anonimi

Dezvelirea monumentului s-a făcut cu fastul ştiut pentru astfel de evenimente, dar autorii au fost simpli privitori din numerosul public. "Noi, realizatorii, am fost în public, dar nici nu s-a rostit numele nostru. După discursul de atunci, Ceauşescu ar fi realizat monumentul", îşi aminteşte sculptorul Vitroel. Singura personalitate care peste timp s-a interesat de creatorul monumentului a fost regele Mihai.

borrowed from the Cetate military base, who had been sitting for him in his studio for a few days.

The building was dashed off by several contractors in Arad and took about six months. The monument is located in the very area where the battle had taken place and it is 20 metres high.

Present but Anonymous

The inauguration of the monument took place and it was accompanied by all the pomp required by such events, but the authors were merely members of the audience. "We, the creators, were in the audience, but our names were not even mentioned. According to the speech held then, Ceausescu would have completed the monument", Vitroel recalls. Over the years, the only personality who was interested in the creator of the monument was King Michael.

A munkálat több aradi építőtelep munkásainak a közreműködésével feszített ütemben fél évig tartott. Az emlékművet a harcok helyszínének közelében helyezték el, magassága eléri a 20 métert.

Jelen, de névtelenül

Az emlékművet az ilyen eseményekre jellemző ünnepi keretek között leplezték le, de az alkotóknak a nagy számú résztvevők között az egyszerű szemlélő szerepe jutott. "Mi, az alkotók elvesztünk a tömegben, és meg se említették a nevünket. Az elhangzott beszédek alapján mintha Ceausescu lett volna az emlékmű alkotója" - emlékezett Vitroel szobrászművész. Az egyetlen személyiség, aki az évek során érdeklődött az emlékmű iránt, az Mihály király volt.

HORIA MEDELEANU
**unul din "avatarurile"
Monumentului Eroilor
de la Păuliș**

Monumentul Eroilor de la Păuliș

Pagină de vitejie și supremă jertfă din istoria patriei, acel neuitat septembrie de foc 1944, în care elevii Școlii de Subofițeri din Radna au barat cu trupurile lor tinere, pătrunderea armatelor fasciste în defileul Mureșului, a fost, în sfârșit, immortalizat printr-un monument remarcabil. Operă realizată de sculptorii arădeni Emil Vitroel și Ionel Muntean, cu concursul arhitectului Miloș Cristea, monumentul este amplasat în câmpia din fața comunei Păuliș, acolo unde s-au purtat luptele din septembrie 1944, în dreapta șoselei, având ca fundal șirul de dealuri care închid orizontul. Monumentul domină suveran vastul peisaj, deoarece creatorii lui au înțeles că impresia de monumentalitate nu se naște simplist din supradimensionarea elementelor componente, ci este generată mai ales de energia interioară a ansamblului monumental.

În acest scop, arhitectul Miloș Cristea

HORIA MEDELEANU
**One of the Intermediate
Transformations of the Paulis
Heroes Memorial**

The Paulis Heroes Memorial

A moment of bravery and supreme sacrifice in our motherland history, the unforgotten September 1944, when the military cadets of Radna blocked with their own bodies the advancement of the Fascist armies into the Mures River gorge, was finally immortalized into a remarkable monument. Achieved by two sculptors from Arad, Emil Vitroel and Ionel Muntean, assisted by Milos Cristea, architect, the monument is located on the plain facing the village of Paulis, the very place where the battle occurred in September 1944, having the road on the right side and the row of hills closing the horizon in the backside. The monument supremely dominates the vast scenery, because its creators realized that the impression of monumentality does not simply result from over-dimensioning the composing elements, but it is generated particularly by the internal energy of the monumental assemblage.

HORIA MEDELEANU
**A paulisi hősök
emlékművének egyik
"abortusza"**

A paulisi hősök emlékműve

A haza történelmének dicső lapjai, az 1944 szeptemberi napok, amikor a radnai altiszti iskola növendékei fiatal testükkel akadályozták meg a fasiszta hadsereg betörését a Maros völgyébe, végül megrökítésre találtak egy rendkívüli emlékműben. Vitroel Emil és Ionel Muntean szobrászművészek alkotását, melyben közreműködött Milos Cristea műépítész, Paulis község bejáratánál állították fel, ott, ahol az 1944 szeptemberi harcokat vívták, az országút jobb oldalán, háttérben a horizontot lezáró dombokkal. Az emlékmű uralja a tájat, mivel az alkotók megértették, hogy a lenyűgöző benyomást nem csupán a részek túlméretezése kelti, hanem az egész mű monumentalitásból sugárzó belső energia. E célból Milos Cristea műépítész az emlékműbe beépített egy modern építészeti tényezőt, amely csak látszólag készült betonból és jelentős a térhatása. Ez a függőlegesen

a inserat în ansamblul monumental un element arhitectural modern, realizat în beton aparent înzestrat cu o mare forță de proiecție în spațiu. În fața acestui element amplu, desfășurat pe verticală sub forma unui viguros și avântat joc de aripi, înalt de 15 metri, sculptorii au plasat pe un postament cubic statuia turnată în bronz a unui ostaș tânăr, cu arma strânsă la piept, în semn de rezistență dâră și demnă.

Întregul ansamblu este o compoziție contrapunctică în care, pe fondul grandios și dinamic, încărcat de patos, dar fără grandilocvență, al elementului arhitectural, statica solemnă a statuii dobândește virtuți simbolice: "Nu, nici pe aici nu se trece"! Celebra deviză de la Oituz și Mărășești, încrustată în simbolistica monumentului de la Păuliș, atrage atenția că poporul român va găsi întotdeauna în el însuși forța de a se împotrivi celor care ar îndrăzni să-i încalce pământul și libertatea. Prin acest mesaj transmis cu elemente simple, limpede articulate, monumentul de la Păuliș devine un semn al istoriei noastre contemporane, legate organic de întregul trecut de luptă al poporului român. Elementul arhitectural și statuia sunt susținute de un soclu larg de beton, la care conduce un sistem de

With this end in view, architect Milos Cristea inserted in the monumental assemblage a modern architectural element made of apparent concrete and endowed with a great force of projection into space. In front of this element, amply and vertically unfurled in the shape of a vigorous and fervent movement of wings, the sculptors placed on a cubic pedestal the statue made of bronze of a young soldier holding his handgun closely to his chest, as a sign of resolute and imposing resistance.

The whole work is a counterbalanced composition in which the solemn still of the statue gets symbolic virtues within the grand and dynamic background, full of pathos but still lacking grandiloquence, of the architectural element. "NO PASS HERE!" The famous motto of Oituz and Marasesti, engraved in The Paulis Memorial, is to remind us that the Romanian people will always find within themselves the force of opposing those who will dare violate their land and freedom. Through this message conveyed by simple, clearly articulated elements, The Paulis Memorial becomes a sign of our contemporary history, closely linked to the entire glorious past of the Romanian people. The architectural

kitărulkozó részelem egy közel 15 m magas szárny, amelyet a szobrászok kocka formájú posztamentumra helyeztek el, s erre került fel a bronzból mintázott fiatal katona, fegyverét szorosan a melléhez fogva, az ellenállás és méltóság jelképeként.

Az egész csoport ellenpontozott kompozíció, amelyben a pátossszal telített, de nem túlhangsúlyozott dinamikus és grandiózus műépítészti háttér, a szobor statikus ünnepélyessége jelképpé válik: "Nem, itt nem törhet át senki!" A híres oituzi és marasesti-i jelszó bevéssődött a Paulisi emlékmű jelképrendszerébe, és arra hívja fel a figyelmet, hogy a román nép mindig megtalálja magában az erőt, hogy ellenálljon azoknak, akik lábbal szeretnék tiporni földjét és szabadságát. Ez az egyszerű, világos eszközökkel továbbított üzenet által a paulisi emlékmű kortárs művészetünk jelképévé válik, szoros összefüggésben a román nép egész történelmi múltjával. Az építészeti elemet és a szobrot egy testes betontalapzat tartja fenn, amelyhez márványlépcsők vezetnek, annak jelképeként, hogy "szent helyről" van szó. Az alkotók felfogásában az emlékmű a szentély szerepét tölti be, amelyben mi, a maiak, lerójuk kegyeletünket azok

trepte de marmură, menite să sugereze ideea de "loc sacru".

În concepția autorilor săi, monumentul se împlinește ca un sanctuar în care noi, cei de azi, depunem prinosul de recunoștință datorat tuturor celor care s-au jertfit pentru libertatea noastră.

*revista "Orizont", Timișoara,
25 octombrie 1974*

element and the statue are sustained by a large concrete platform that one can reach by climbing a flight of marble stairs, meant to suggest the idea of "sacred place".

In its authors' conception, the memorial stands for a shrine where we, who live today are to pay our respects and express our gratitude due to all those who sacrificed their lives for our liberty.

*"Orizont" Magazine, Timisoara,
25th Octobre, 1974*

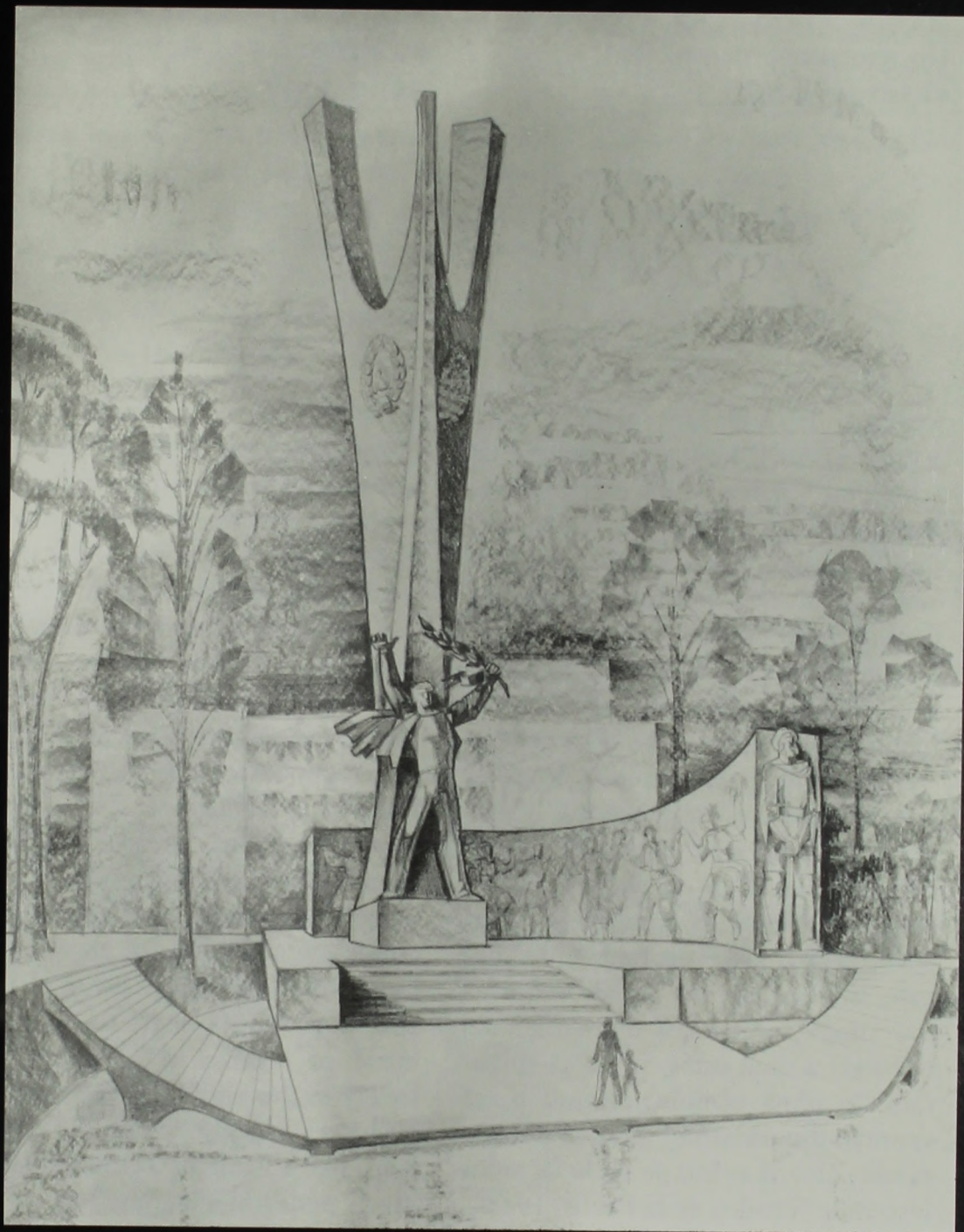
iránt, akik életüket áldozták a szabadságunkért.

*A temesvári Orizont folyóirat,
1974, október 25*

Unul din "avatarurile" Monumentului
Eroilor de la Păuliș

One of the intermediate variants of the
Paulis Heroes Memorial

A paulisi hősök emlékművének egyik
"elvetélt" változata



MARIN MIHALACHE - 1979

**Un monument avântat
și totuși sobru**

Realizat de sculptorii arădeni Emil Vitroel și Ion Muntean, împreună cu arhitectul Cristea Miloș, impunătorul monument de peste 20 de metri înălțime în fundal, are o semnificație mai largă, și ar mai putea fi numit, cu deplină îndreptățire, pentru sensurile lui simbolice, monumentul victoriei. Amintind întrucâtva prin soluția arhitecturală fericit inspirată, de o celebră statuie a antichității grecești, Victoria din Samothrace, monumentul acesta mareț, avântat și totuși sobru, format din două fundaluri de piatră, cu două aripi diferențiate ca dimensiuni, compuse dintr-o serie de fragmente inegale, într-un expresiv joc de cuburi și întreruperi, precum și dintr-o statuie în bronz a unui ostaș, se ridică singuratic în plină câmpie, țâșnind parcă spontan din pământul țării, ca o flăcă-ră sau coloană având pe soclu laconica inscripție "Eroilor de la Păuliș, 1944".

MARIN MIHALACHE - 1979

**An Ardent Yet Sober
Monument**

Achieved by the sculptors Emil Vitroel and Ionel Muntean and architect Milos Cristea, all from Arad, the imposing monument of more than 20 meter high at its backside, has a greater significance and it could be also rightfully named, the monument of victory, because of its symbolic meanings. Its architectural solution, opportunely inspired, somehow reminds of a famous ancient Greek statue - Victoria of Samatrace. This magnificent monument, ardent yet sober, made up of two backgrounds made of stone, with two wings different in size consisting of a series of unequal fragments in an expressive game of cubes and interruptions and also of a statue made of bronze of a soldier, rises lonely in the middle of the field, as if gushing suddenly out of the country land, like a flame or a column bearing on its pedestal a laconic inscription:

MARIN MIHALACHE - 1979

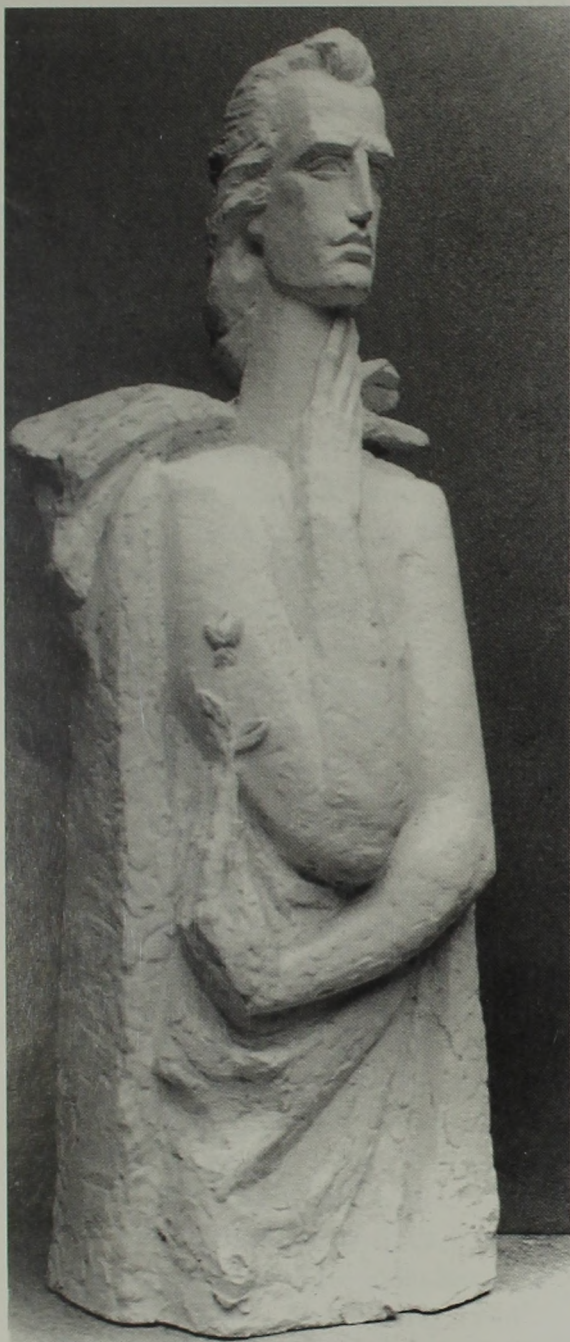
**Lendületes, de mégis
mértéktartó emlékmű**

A Vitroel Emil és Ion Muntean szobrászok, valamint a Cristea Milos műépítész által készített, több mint 20 méter magas, impozáns emlékművet átfogóbb értelemben és jelképei alapján nyugodtan nevezhetjük a győzelem emlékművének. Ihletett építészeti megoldása alapján valame-lyest emlékeztet az ókori görög szobrászat híres művére, a Samotracei győzelemre. Ez a lendületes, de mégis mértéktartó emlékmű a két kőből készült háttérrel, egy sor egyenlőtlen részletből összeálló két különböző szárnyal, a kifejező kockák összehatásával és a katona bronzszobrával magányosan emelkedik ki a széles mezőből, mintha spontánul lövelne ki a földből, akár egy lángcsóva, vagy akár egy oszlop, amelynek talapzatán lakonikusan csak ez a felirat áll: "A paulisi hősök emlékének, 1994".

În contrast izbitor cu suprafața frământată a fundalului, menită desigur să evoce furtunile zbuciumatei istorii naționale, Soldatul are o figură liniștită, o ținută dreaptă, sobră, plină de bărbăție; el ține cu demnitate la piept arma cu care a apărat victorios pământul strămoșesc.

"To the Heroes of Paulis, 1944". In striking contrast with the tormenting surface of the background, obviously meaning to evoke the stormy national history, The Soldier's face is serene and his stature is straight, sober and full of manhood; he is holding his handgun to his chest with dignity, the gun with which he victoriously defended his ancient land.

Szöges ellentétben a háttér töredezett felületével, melynek szerepe érzékelteni az ország vérzivataros történelmét, a katona alakja nyugalmat, férfiasságot sugall; méltósággal szorítja melléhez fegyverét, amellyel győzedelmesen megvédte az ősi földet.



Floare albastră
ghips

Blue flower
Gypsum

A kék virág
gipsz

După o lungă serie de portrete "realiste", executate în timpul studenției sale și în primii ani după absolvirea institutului, Emil Vitroel a abordat figura lui Eminescu, poetul îndrăgit, într-o manieră sui-generis.

Tendința expresionistă a spiritului său l-a determinat să evite o banală "asemănare" cu modelul, năzuind să redea un Eminescu - IDEE, o întruchipare a însuși conceptului de romantism.

Pe de altă parte, în compunerea lucrării se manifestă și tendința decorativă a lui Emil Vitroel (brațe, mâini, "floarea", toate concurând la realizarea unei "poze" romantice).

Eminescu, văzut de Vitroel, este poetul "florii albastre", un simbol al tristeții existențiale asumate filozofic.

After a series of "realistic" portraits, achieved while he was still a student or during the first years after graduating from the institute, Emil Vitroel tackled the image of Eminescu, the popular poet, in a very original way.

The expressionist tendency of his spirit made him avoid a trivial "similarity" to the original model, tending to render the IDEA of Eminescu, a real embodiment of the romantic concept itself.

On the other hand, Emil Vitroel's inclination for decorativeness is also manifest in the composition of the work (arms, hands, the "flower", all of them contributing to the creation of a romantic "pose").

Eminescu, as seen by Vitroel, is the poet of the "blue flower", a symbol of the existential grief acknowledged in a philosophic way.

A diákévekben és az intézet befejezése utáni első években készített "realista" portrék hosszú sora után Vitroel Emil eredeti stílusban látott hozzá Eminescu, a szeretett költő portréjának megmintázásához.

Szellemiségének expresszionista hajlama arra készítette, hogy elkerülje a modellel való banális "hasznalóságot". Arra törekedett, hogy az ESZMÉK Eminescuját adja vissza, a romantikus felfogás megtestesítőjé.

Másrészt a munka megkomponálásában megmutatkozik Vitroel Emil dekorációs hajlama is (a kar, a kéz, a "virág" valamennyien hozzájárulnak a romantikus "póz" megkomponálásához).

Vitroel felfogásában Eminescu a "kék virág" költője, a filozófiai értelemben vett egzisztenciális szomorúság megtestesítője.



Avram Iancu
120 cm
soclu travestin 300 cm
1985

Avram Iancu
120 cm
travertine pedestal 300 cm
1985

Avram Iancu
120 cm
travesztin talapzat 300 cm
1985

HORIA MEDELEANU
Portretul lui Avram Iancu

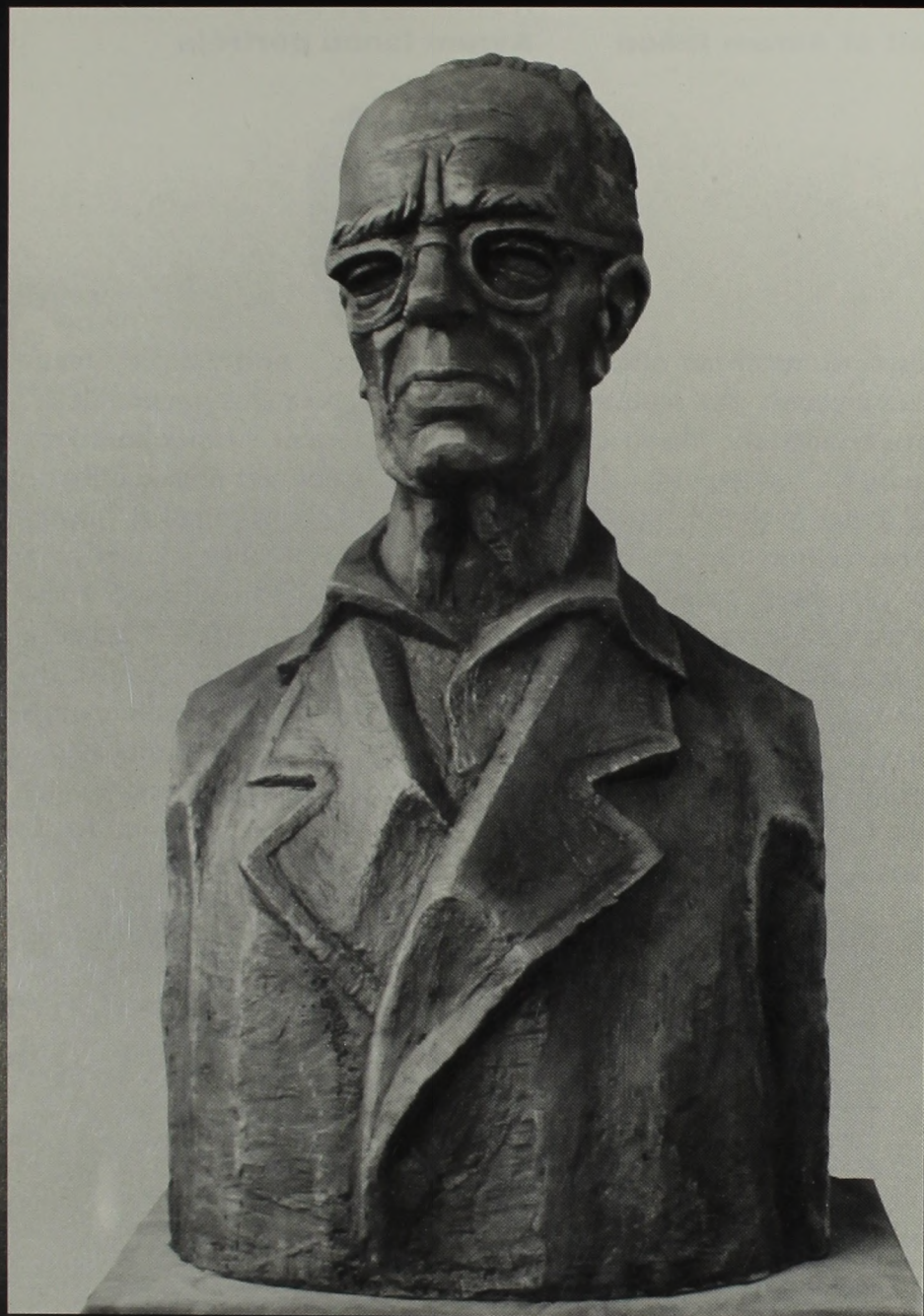
Trebuia să corespundă unei comenzi oficiale, în consecință, sculptorul nu putea să evite "elementele de recuzită" cu care este perceput Craiul Munților, în mentalul colectiv (chimirul, lavaliera, căciula, eventual pistoalele). Asupra acestor elemente "obligatorii", Emil Vitroel a aplicat o stilizare discretă. În schimb, chipul eroului l-a reprezentat în planuri mari, "tăiate", punând astfel în evidență energia morală și forța decizională a unui om născut pentru a comanda mulțimile.

HORIA MEDELEANU
The Portrait of Avram Iancu

It was supposed to match an official command; consequently the sculptor could not have avoided the "theatrical elements" which accompany the image of The Prince of the Mountains in the collective memory (money belt, lavalier, fur cap, even guns). Emil Vitroel dealt with these "compulsory" elements using a discreet stylisation. On the other hand, he rendered the hero's face in large, "cut in" surfaces, thus emphasizing the moral energy and determination of a man born to lead the masses.

HORIA MEDELEANU
Avram Iancu portréja

Avram Iancu portréjának megmintázása a hivatalos megrendelés, szellemében történt, s ennek következményeként a szobrász nem kerülhette el a "hivatalos rekvizitumokat", amelyekkel felruházták a hegyek királyát a kollektív emlékezésben (tűsző kucsmá, esetleg a pisztoly). Ezeket a kötelező elemeket Vitroel Emil diszkréten stilizálta. Ezzel szemben a hős arcát nagy, kemény vonalakban mintázta meg, kihangsúlyozva ezáltal a tömegek irányítására született ember erkölcsi energiáját és döntéshozatali erejét.

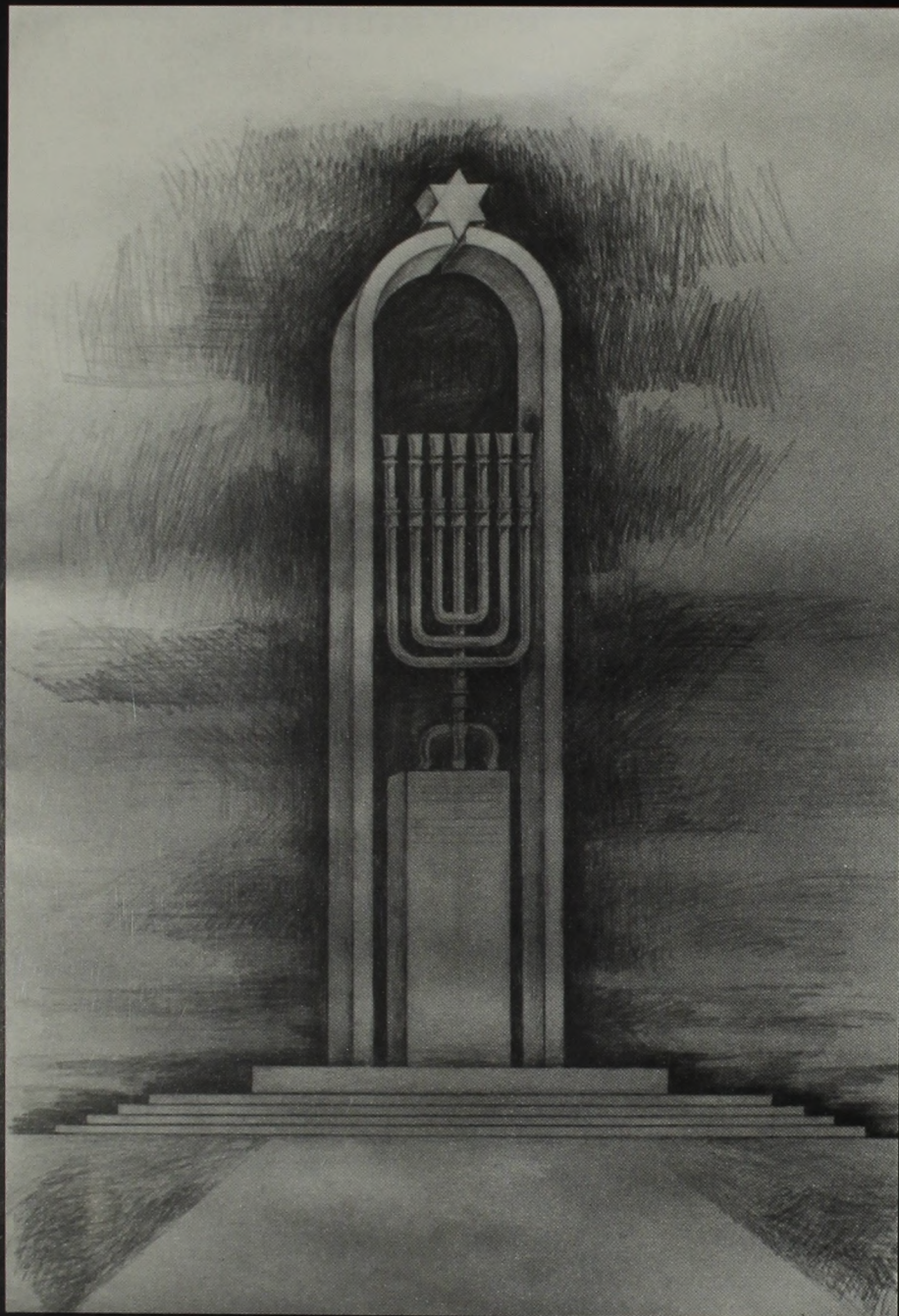


Olosz Lajos

În portretul poetului și publicistului maghiar **Lajos Olosz**, Emil Vitroel a revenit la o tratare plastică "tradițională". Se pare că indirect, prin intermediul lecțiilor primite de la maestrul său Baraschi, Emil Vitroel a fost preocupat de tipul de modelaj al marelui sculptor român Dimitrie Paciurea (cărui Baraschi i-a fost, la rândul său, elev). Un modelaj "frământat", apt să traducă în forme, tensiunea vieții interioare a unui intelectual.

Working on the portrait of **Lajos Olosz**, Hungarian poet and publicist, Emil Vitroel returned to a "traditional" approach. Apparently, thanks to the lessons given to him by his great master, Baraschi, Emil Vitroel was indirectly preoccupied with the kind of moulding used by the great Romanian sculptor Dimitrie Paciurea, who had been Baraschi's master, actually. A moulding, which is "kneaded", able to convert into forms the tension of an intellectual's internal life.

Olosz Lajos költő és publicista portréjának megmintázásában Vitroel Emil visszatért a hagyományos plasztikai megközelítéshez. Úgy tűnik, hogy mesterétől, Baraschitól kapott útmutatások alapján Vitroel Emilt erőteljesen foglalkoztatta a nagy román szobrász, Dimitrie Paciurea mintázási módszere (akinek meg éppen Baraschi volt a tanítványa). Egy "gyötrődő" portrét mintázott meg, amely alkalmas arra, hogy formába öntse az értelmiségi élet belső feszültségeit.



EMIL VITROEL

Memoriu - asupra realizării unui monument închinat comunității evrești din R.S. România și a victimelor holocaustului.

Tematica: Monumentul în prima sa variantă este format dintr-un arc svelt și monumental, realizat din două coloane arcuite în partea lor superioară și legate în vârf de steaua lui David, simbolizând două grupări evrești stabilite în cursul istoriei pe teritoriul României: SEFARZII și ASHKENAZI, încheiate într-o comunitate unită și puternică. În mijlocul acestei arcade este un MENORAH, ca simbol al luminii, radiată asupra întregii omeniri de către cultura iudaică. Această piesă de metal este așezată pe un soclu de cca. 4 metri înălțime, pe care urmează să se graveze înscriptiile în diferite limbi.

Amplasamentul: (în ordinea preferată)

1. Într-un spațiu public, în cartierul evreesc al unui oraș locuit de o mare comunitate evrească.
2. În incinta unui important cimitir evreesc, care prin dimensiuni și așezare, să asigure o bună frecvență a memorialului.

EMIL VITROEL

Appeal - for the raising a memorial dedicated to the Jewish community in the Socialist Republic of Romania and to the victims of the Holocaust

Themes: In its first variant, the monument is made up of a slender monumental arch, made by two columns bent at their upper ends and linked on the top by the Star of David, symbolizing the two Jewish groups established on the Romanian territory throughout the history: The Sephardim and the Ashkenazim, who resulted in a strong, united community.

Right on the middle of this arch there is a Menorah, symbolizing the light radiating from the Jewish culture over the whole humanity. This piece of metal is placed on a 4 m high pedestal, on which the inscriptions are to be engraved in different languages.

Position: (in a preferred order)

1. In a public place, in the Jewish district of a city inhabited by a large Jewish community.
2. Inside an important Jewish cemetery whose size and location would allow a good attendance of the memorial.

EMIL VITROEL

Feljegyzés - egy emlékmű felépítéséről...

Tematika: Az emlékmű első változatában merész és monumentális ívből áll, felső részén két hajlított oszloppal, melyeket a Dávid csillag köt össze. Mindez a történelem során Románia területén megtelepedett, egységes és erős közösséggé kovácsolódott két zsidó törzset, a szefaradokat és az askenázikat szimbolizálta. Az ívhajlat közepén egy menóra a fény ünnepét jelképezi, mely a zsidó kultúrából kisugárzik az egész emberiségre. Ez a fémtárgy egy kb. 4 méter magas talapzaton áll, amelyre különböző nyelveken írt szöveg kerül.

Elhelyezése: (tetszés szerinti sorrendben)

1. Valamelyik köztéren, egy nagy számú zsidó közösséggel rendelkező város zsidó negyedében.
2. Egy jelentős zsidó temető belsejében, amelyben elhelyezése lehetővé teszi, hogy látogassák és megközelítsék.

Dimenziói: A magassága mintegy 10-12 m, amelyből a platform és a lépcsők

Dimensiuni: Înălțimea totală de cca. 10-12 metri din care platforma și scările 1-1,5 m, arcada de 10 m, steaua lui David cca. 1m, soclu pentru inscripție 4 m.

Materiale: (variante preferate în ordine)

1. (ideală) Arcada din marmoră albă monolit de Rușchița, STEAUA și MENORAH din alamă sau bronz, soclu platforma și scările din piatră de travertin (indigen).

2. Arcada cu miez de beton armat, placat cu marmoră albă, STEAUA și MENORAH din tablă și țevi de oțel inoxidabil, soclu și scările din beton placat cu plăci de travertin.

3. Arcada din beton aparent, STEAUA și MENORAH din inox, soclu și scările placate cu plăci de travertin.

Prețul estimativ al execuției:

Materialele necesare și manopera de execuție (lucrări de construcții, pietrari, execuția părții metalice) între 500.000 lei - 1.200.000 lei, (1987) în funcție de varianta preferată.

Subsemnatul autor ofer întreaga mea muncă, proiectarea și urmărirea execuției, comunității evreiești, fără nici o recompensă materială.

Emil Vitroel, sculptor,
Membru titular al
Uniunii artiștilor Plastici
din România

Dimensions: A total height of about 10-12 m of which the platform and the stairs 1-1.5 m, the arch 10 m, the Star of David about 1 m, the pedestal for the inscriptions 4 m.

Materials: (suggested variants preferably in this order)

1. (Ideally) The arch made of white monolithic marble of Ruschita, The Star and The Menorah made of brass or bronze, the pedestal, the platform and the stairs made of domestic travertine.

2. The arch having a core of reinforced concrete plated with white marble, The Star and The Menorah made of stainless steel sheet and pipes and concrete pedestal and stairs plated with travertine.

Cost estimate: The necessary materials and the labor cost (builders, stone cutters, metalworkers) 500000-1200000 lei, (1987) depending on which variant is preferred.

We, the undersigned author, offer our whole work, design and supervision of the execution to the Jewish community, without any material reward.

Emil Vitroel, sculptor
Full member of the
Plastic Artists Union of the Romania

magassága 1-1,5 m, az ív 10 m., a Dávid csillag 1 m, a talapzat a felirattal 4m.

Anyagok: (változatok sorrend szerint)

1. (ideális) A boltív fehér márványból, ruszkicai monolit, a csillag és a menóra rézből vagy bronzból, a talapzat és a lépcsők travertin kockákból.

2. A boltív belseje vasbetonból fehér márvány borítással, a csillag és a menóra bádogból és rozsdamentes acélcsövekből, a talapzat és a lépcsők travertin lapokkal burkolt betonból.

3. A boltív látszólagos betonból, a csillag és a menóra inoxból, a talapzat és a lépcsők travertin kockákkal burkolva.

A kivitelezés hozzávetőleges ára:

A szükséges anyagok és a kivitelezési költségek (építkezési munkálatok, köfaragók, a fémrészek kivitelezése) 500 ezer és 1.200 ezer lej (1987) között, a kiszemelt változattól függően.

Alulírott szerző, felajánlom az egész munkámat, a tervezést és a kivitelezés ellenőrzését a zsidó hitközségnek, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

Vitroel Emil, szobrász,
a Román Képzőművész Szövetség
rendes tagja



E t a p e ş i P o p a s u r i

S t a g e s a n d H a l t s

É l e t s z a k a s z o k é s m é r f ö l d k ö v e k

HORIA MEDELAENU
Etape și popasuri

Sculptorul Emil Vitroel s-a născut în 8 iulie 1929, la Cermei, o comună mare din Câmpia Aradului, într-o familie de evrei. Tatăl său, Nicolae Vitroel, era de origine spaniolă, iar mama sa, Ileana Pollak, de origine poloneză.

Nașterea lui în Câmpia Aradului a fost absolut întâmplătoare, provocată de destinul capricios al atâtor familii de evrei, mănate din loc în loc, în căutarea unui liman de siguranță și prosperitate.

Părinții

The artist's parents

A művész szülei



HORIA MEDELAENU
Stages and Halts

The sculptor Emil Vitroel was born on the 8th of July 1929 in Cermei, a big village in the plains of Arad, in a Jewish family. His father, Nicolae Vitroel was of Spanish origin and his mother, Ileana Pollak, had a Polish origin.

The fact that he was born in the plains of Arad was utterly accidental and caused by the freakish doom of so many Jewish families, wandering from place to place in search for a prosperous and safe haven. This temporary halt in the "countryside" left him but a vague memory. Later, in the years of his artistic maturity, he would use it in a representative work of his, "Rest in the field", a body of a woman lain on the ground, a work in which Emil Vitroel carved in fact, the STILL of the plain, "a state of soul". The remote years of his childhood imprinted in him a genuine love for the Romanian countryside, but it was the love of a "city boy", touched by an intellectual romantic shade. After all, Emil Vitroel was a townsman with all his being.

HORIA MEDELAENU
**Életszakaszok és
mérőldkövek**

Vitroel Emil szobrász 1929 július 8-án született Csermőn, az aradi róna egy nagyobb községében zsidó családból. Édesapja, Vitroel Miklós spanyol eredetű, édesanyja, Pollák Ilona lengyel eredetű volt.

Születésének helye teljesen a véletlen műve volt, az egyik helyről a másikra vándorló, biztonságot és megélhetést kereső zsidó családok szeszélyes sorsának függvénye. Az ő lelkében a pusztai vándorlás csupán fakó emlék maradt. Ebből jóval később, művészi érettségének időszakában reprezentatív munka született, a Pihenés a mezőn, egy földön fekvő nő alakjában megmintázva. Ebben a munkában Vitroel Emil tulajdonképpen az alföld csendjét faragta meg.

A gyermekkori évek alatt szívta magába a román falu szeretetét, de ez a szeretet a városi emberé volt, amelyet egy könyvbeli romantikus hullám hatotta át. Tulajdonképpen zsigereiben is városi ember volt Vitroel Emil. Egy rövid váradi és nagyszalontai kitérő

Autoportret
1956
ghips

Self-portrait
1956
gypsum

Önarckép
1956
gipsz

Portret
1956
ghips

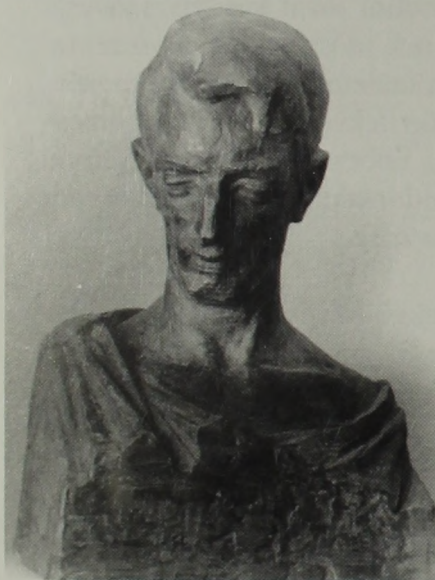
Portrait
1956
gypsum

Portré
1956
gipsz

Lucrare de Diplomă
"Cresc holde noi"
1955
ghips
1.80 m

Graduation work
"New Growing Fields"
1955
gypsum
1.80 m

Diplomamunka
Új holdak termése,
1955
gipsz
1.80 m



În sufletul său, popasul vremelnice în "pustă" i-a lăsat doar o amintire vagă, din care a plămuit mult mai târziu, în anii maturității sale artistice, o lucrare reprezentativă: "Odihnă pe câmp", întruchipată în trupul unei femei culcate pe pământ, lucrare în care Emil Vitroel a cioplit, de fapt, LINIȘTEA câmpiei, "o stare de suflet". Anii îndepărtați ai copilăriei i-au imprimat o dragoste sinceră pentru satul românesc, dar iubirea lui era cea a unui "orășean", străbătută de o undă romantică livrească. În fond, prin toate fibrele simțirii sale, Emil Vitroel a fost un citadin. După încă un popas scurt la Oradea și Salonta, familia Vitroel s-a stabilit definitiv în Arad, oraș în care viitorul sculptor s-a format ca om și cetățean și tot aici a dobândit primele noțiuni despre artă.

Mai întâi a urmat cursurile școlii primare confesionale izraelite (1936-1941), după care s-a înscris la Liceul Teoretic Evreiesc din Arad, unde a absolvit ciclul inferior, în anul 1945. (În acele timpuri tulburi, copiii evreilor pătrundeau cu greu în școlile de stat). Dacă acasă, în familie, se vorbea limba maghiară, în școală, Emil Vitroel și-a însușit temeinic limba română. Cele două limbi i-au permis accesul în sfera culturii române și a celei maghiare deopotrivă. A fost un mare cititor de

After another halt in Oradea and Salonta, the Vitroels finally settled in Arad, where the future sculptor was to become a man and a citizen and where he also learnt the ABC of art. First of all, he attended the Jewish Primary School (1936-1941) and then he registered for the Jewish Theoretic Secondary School, whose inferior cycle he graduated from in 1945. (In those troubled times Jewish children could hardly attend public schools). Although he spoke Hungarian with his family at home, Emil Vitroel also learnt to speak Romanian very well.

Mama cu fratele (unchiul de la București) a cărui fiică a fost arsă în Crematoriul de la Auschwitz.

Mother and her brother (uncle from Bucharest), whose daughter was incinerated at Auschwitz

A mûvész édesanyja a testvérével (a bukaresti nagybácsi), akinek lányát elhamvasztották az auschwitzi krematóriumban



utân a Vitroel család véglegesen letelepedett Aradon, abban városban, amelyben a jövő szobrász felcseperedett és kialakultak első fogalmai a művészetről.

Először a zsidó felekezeti elemibe járt (1936-1941), majd beiratkozott a Zsidó Líceumba, ahol 1945-ben elvégezte az alsó ciklust. (Azokban a zavaros időkben a zsidó gyerekek nem jutottak be állami iskolákba). Otthon, a családban magyarul beszéltek, de Vitroel Emil alaposan elsajátította a román nyelvet. A két nyelv ismerete lehetővé tette számára, hogy egyaránt elmélyüljön a román és a magyar kultúrában. Nagy kedvelője volt a verseknek, egyaránt szerette Eminescut és Adyt. Mindenek felett szerette Romániát, amelyet hazájának tartott.

"Te itt születted, ez a te hazád és nagyon alaposan el kell sajátítanod országod nyelvét" - mondta neki az édesapja, aki az Osztrák-Magyar Monarchiában született és nevelkedett tapasztalt és okos ember volt. Később, a mi 1989-es forradalmunk után Vitroel Emil látogatást tett Izraelben. Jól érezte magát ismeretlen ősei nyomdokain járva. Megkérdezték, hogy nem akar-e a Szentföldön maradni. "Nem! - felelte - az én helyem Romániában van, az én városomban, az én embereim között, akiket ismerek,

Friederich Schiller

110 cm
Teatru de Stat Arad
1956

Friederich Schiller

110 cm
Arad State Theatre
1956

Friederich Schiller

110 cm
Aradi Állami Színház
1956

Ion Luca Caragiale

110 cm
Teatrul de Stat Arad
1956

Ion Luca Caragiale

110 cm
Arad State Theatre
1956

Ion Luca Caragiale

110 cm
Aradi Állami Színház
1956

Maxim Gorki

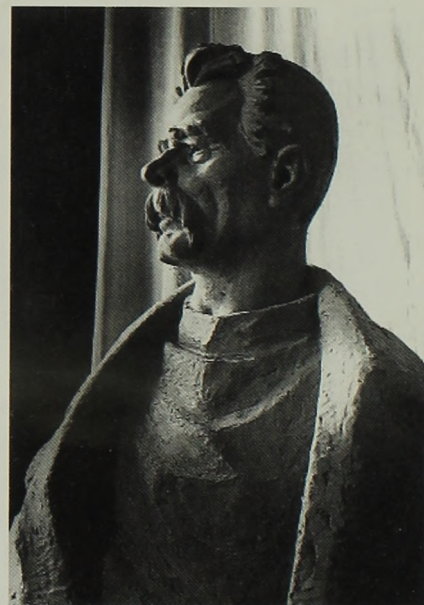
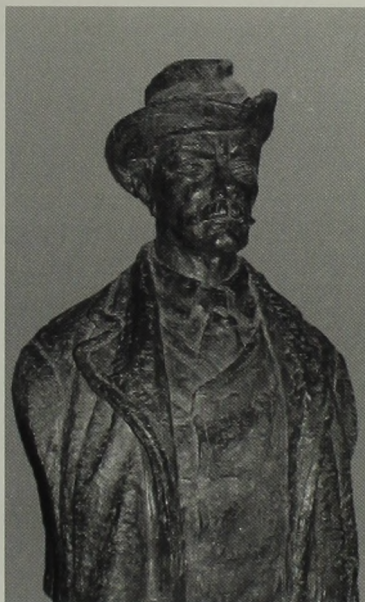
110 cm
Teatrul de Stat Arad
1956

Maxim Gorki

110 cm
Arad State Theatre
1956

Maxim Gorkij

110 cm
Aradi Állami Színház
1956



poezie, iubea în egală măsură pe Eminescu și Ady Endre. Iubea, însă, mai presus de orice, România, pe care o considera patria sa reală.

"Tu te-ai născut aici, aceasta-i țara ta și trebuie să înveți foarte bine limba țării tale", îi spunea tatăl său, un om înțelept și cu o mare experiență, născut și educat în fostul imperiu austro-ungar. Târziu, după Revoluția noastră din decembrie 1989, Emil Vitroel a făcut o vizită în Izrael. S-a simțit bine, călcând pe urmele strămoșilor săi necunoscuți. A fost întrebat, dacă nu vrea să rămână în Țara Sfântă. "Nu! - a răspuns el - locul meu este în România și în orașul meu, numai acolo pot crea, printre oamenii pe care îi cunosc, îi iubesc și mă iubesc. Fără această iubire, nu pot crea!"

După absolvirea cursului inferior la Liceul Teoretic Evreiesc, în anul 1945, în noile condiții istorice din țara noastră, Emil Vitroel s-a înscris la Liceul Industrial "Aurel Vlaicu", pe care l-a absolvit în 1949. În acei ani s-a trezit în el, pasiunea pentru artă. Atunci a început să deseneze, deși a rămas corigent, într-un an, tocmai la desen! Dar pasiunea a fost mai puternică decât acest banal accident. În ultimii ani de liceu, Emil Vitroel l-a întâlnit pe pictorul și sculptorul Ștefan Soos care organizase,

The two languages helped him to get accustomed to both Romanian and Hungarian culture. He was keen on reading poetry and he loved Eminescu and Ady Endre equally. But above all, he loved Romania, which he considered his real country.

"You were born here, this is your country and you must learn the language of your country very well", said his father, a wise and knowledgeable man, born and educated during the former Austro-Hungarian Empire. Years later, after our Revolution in 1989, Emil Vitroel visited Israel. It was good for him to feel the land of his unknown ancestors under his feet. He was asked if he wanted to stay in the Holy Land. "No!" he answered, "Romania and my town is where I belong, this is where I can create, among the people I know and I love and who also love me. Without this love I could not create!". After graduating from the lower cycle of The Jewish Theoretic Secondary School in 1945, enjoying our country's new historical circumstances, Emil Vitroel registered for the "Aurel Vlaicu" Industrial Secondary School, which he graduated from in 1949. It is now that his passion for art was aroused. He started drawing, although he even failed the drawing test one year! But his passion was stronger than

szeretek és akik szeretnek. Ez a szeretet nélkül nem tudok alkotni".

A Zsidó Elméleti Líceum alsó tagozatának elvégzése után Vitroel Emil beiratkozott az Aurel Vlaicu Ipari Líceumba, amelyet 1949-ben végzett el. Azokban az években ébredt fel benne a művészet iránti szenvedély. Akkoriban kezdett el rajzolni, ámbár egyik évben éppen rajzból pótvizsgára szorult.

Emil Vitroel la absolvirea liceului

Emil Vitroel as a Secondary School graduate

Vitroel Emil érettségi képe



Niciodată

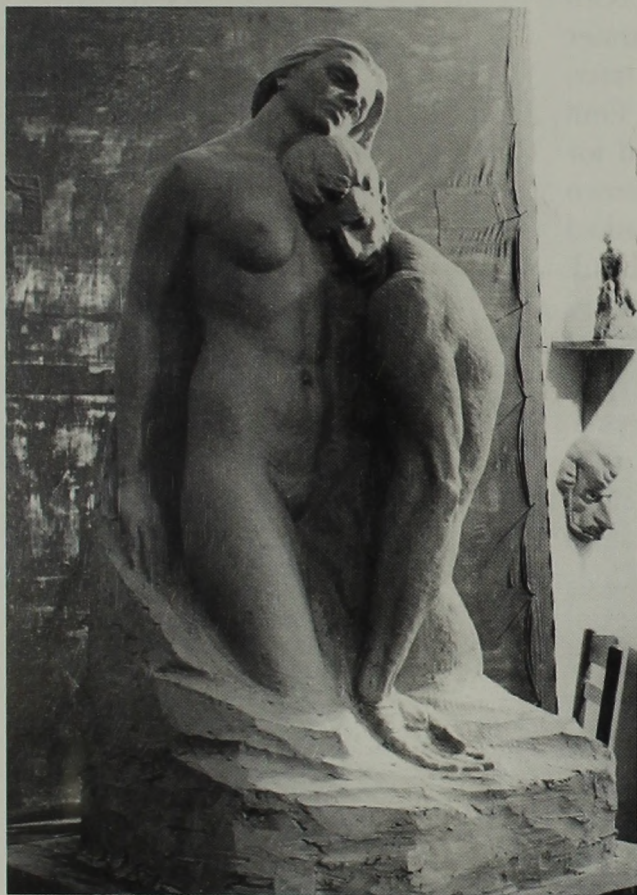
gips
1954

Never

Gypsum
1954

Soha

gipsz
1954



Pace

gips
1962

Peace

Gypsum
1962

Béke

gipsz
1962



în anul 1947, un "cerc de desen și pictură", destinat inițierii "tinerilor din mediile muncitorești", în tainele artei. Dincolo de propria sa creație artistică (relativ modestă), Ștefan Soos s-a impus prin marile sale calități pedagogice. "El, cu felul lui diplomatic, a reușit să adune în jurul său mulți "nebuni", printre care și pe mine. El este primul meu maestru".

(*Interviu acordat Annamariei More Șaghi, în revista "Szövétnék", aprilie 2001*).

this insignificant accident. During his final years in school, Emil Vitroel met Ștefan Soos, painter and sculptor, who in 1947 had organised a "drawing and painting club" for the initiation of the "working class youngsters" in the secrets of art. Away from his rather modest artistic creation, Ștefan Soos was known for his great teaching qualities. "In his diplomatic way, he managed to gather many lunatics around him, including me. He is my first master."

(*Interview given to Annamária More Sági, "Szövétnék" magazine, April, 2001*).

In 1948, the "club" was integrated in the Popular School of Art. Many professional artists of Arad owe the ABC of their artistic skill to this school and its spiritual leader, Ștefan Soos. Out of the first lot of students of The Popular School of Art, a commission from the Belle Arte Institute in Cluj selected the most talented ones, among whom Emil Vitroel and his friend, Sever Frentiu. Following an admission examination in the autumn of 1949, they both became students of the new "Ion Andreescu" Belle Arte Institute. However, Emil Vitroel will not stay in the Transylvanian metropolis for a long time. After only one semester, he will be transferred to the "Nicolae Grigorescu"

A szenvedélye erősebbnek bizonyult ennél a banális incidensnél. A líceum utolsó éveiben Vitroel Emil találkozott Soós István festőművésszel és szobrásszal, aki még 1947-ben "rajz-és festőkört" szervezett azért, hogy a munkás származású fiatal tehetségeket tanítsa.

Saját (viszonylag szerény) művészi alkotásain túlmenően Soós István igen jelentős pedagógiai tevékenységével tűnt ki. "Diplomatikus stílusával számos örültet gyűjtött össze maga köré. Ő az én első mesterem".

(*M. Sági Annamária interjúja, Szövétnék, 2001 április.*)

1948-ban a "kört" bekebelezte a Művészeti Népiskola. Az aradi hivatásos művészek közül sokan köszönhetik első művészi ismereteiket ennek az iskolának és lelkes tanárának, Soós Istvánnak.

Az iskola első végzős növendékeiből a Kolozsvári Szépművészeti Intézet egy bizottsága kiválogatta a legtehetségebbeket, közöttük Vitroel Emilt és barátját, Sever Frentiut. A felvételi vizsgát követően 1949 őszén mindketten diákjai lettek az új Ion Andreescu Képzőművészeti Intézetnek.

Verișoara Sofi a fost arsă la numai 13 ani în crematoriu la Auschwitz

Cousin Sofi was incinerated at Auschwitz when she was only 13

Zsofi unokahugát 13 éves korában elégették az auschwitz-i krematóriumban





Avânt
85x24 cm
aluminu
1977

Enthusiasm
85x24 cm
Aluminium
1977

Lendület
85x24 cm
aluminium
1977

În anul 1948, "Cercul" a fost încorporat Școlii Populare de Artă. Mulți din artiștii profesioniști din Arad datorează primele noțiuni de meșteșug artistic acestei școli și animatorului ei, Ștefan Soos. Din primul lot de elevi ai Școlii Populare de Artă din Arad, o comisie a Institutului de Arte Frumoase din Cluj a selecționat pe cei mai talentați, printre aceștia, Emil Vitroel și prietenul său, Sever Frențiu. În urma unui examen de admitere, în toamna anului 1949 amândoi au devenit studenți ai noului Institut de Arte Plastice "Ion Andreescu". Dar, Emil Vitroel va face doar un scurt popas în metropola Ardealului. După numai un semestru el se va transfera la Institutul "Nicolae Grigorescu" din București, dând curs invitației fratelui mamei sale stabilit în capitală. Acesta era singura lui rudă, care supraviețuise Holocaustului. Fiica sa, "verișoara Sofi", a pierit la Auschwitz, la vârsta de 13 ani și unchiul dorea să aibă lângă el pe nepotul iubit, sperând că prezența lui îi va alina durerea păstrată în suflet. La institutul "Nicolae Grigorescu", Emil Vitroel l-a avut ca profesor pe Constantin Baraschi, un sculptor cu o foarte solidă pregătire profesională (în anul 1963, el va publica un "Tratat de sculptură"), având o "cotă" ridicată, în acea epocă.

Institute in Bucharest, as he accepted his uncle's invitation, who lived in the capital. This was his only relative who had survived the Holocaust. His daughter, "cousin Sofi", had died in Auschwitz when she was 13 so the uncle wanted his beloved nephew to be around him, hoping that his presence would comfort him. At the "Nicolae Grigorescu" Institute, Emil Vitroel's teacher was Constantin Baraschi, a sculptor having a very solid professional training (in 1963 he would publish a "Sculpture Treatise"), who was very highly regarded at that time.

Maestrul Baraschi analizează lucrarea de diplomă a elevului său, (București, 14 III 1955).

Master Baraschi analysing his student's graduation work Bucharest, March 14, 1955

Baraschi mester kiértékeli tanítványa diplomamunkáját (Bukarest, 1955 március 14)



Vitroel Emil számára csak átszálló volt az erdélyi metropolis.

Fél év után édesanyja fivérének meghívására áthelyeztette magát a Bukaresti Nicolae Grigorescu Intézetbe. Ez volt az egyetlen rokona, aki túlélte a holokauszot. Zsófi unokatestvére 13 éves korában elpusztult Auschwitzban, és nagybátyja szeretne volna maga mellett tudni unokaöcsét, abban a reményben, hogy jelenléte gyógyír lesz a fájdalmára.

A Nicolae Grigorescu Intézetben Vitroel Emil mestere Constantin Baraschi volt, egy nagyon alapos szakmai ismeretekkel rendelkező szobrász. (Az 1963-ban kiadott szobrászati kurzusát nagyra értékelték azokban az években.)

"Constanti Baraschi maga mellé vett a műtermébe, ahol három évet dolgoztam. Sokat tanultam tőle és annyi pénzt kerestem, hogy el tudtam tartani magamat. Tanulmányaimat 1955-ben fejeztem be évfolyamelsőként, de ebben, szerintem, szerepe volt Baraschinak is."

(M.Ságbi Annamária interjúja, Szövétnék, 2001.)

Baraschi "ügyes kivitelező" volt, aki a



Belşug

Plenty

Bőség

"Constantin Baraschi m-a luat lângă el, în atelier, unde am lucrat trei ani. Am învățat multe de la el și am câștigat atâtea bani, încât am putut să mă întrețin. Mi-am terminat studiile în 1955, ca premiant, cred că datorită și lui Baraschi".

(Interviu acordat Annamariei More Șaghi, în revista "Szövétnék", aprilie 2001).

Baraschi era "un executant îndemânatic" care știa să obțină o "suprafață plăcută ochiului și pipăitului". (G. Oprescu, *Sculptura românească*, Editura Meridiane, București, 1965, p.130.) Sub îndrumarea sa, Emil Vitroel a deprins tehnica modelajului, nu însă și pe cea a cioplirii. Aceasta din urmă o va descoperi singur, într-o altă etapă a vieții sale.

Întors de la studii, în vara anului 1955, Emil Vitroel își face intrarea în viața artistică a Aradului, executând, un an mai târziu, o comandă a Teatrului de Stat, pentru busturile lui Vasile Alecsandri, Ion L. Caragiale, Friedrich Schiller și Maxim Gorki. Aceste lucrări (păstrate în ghips patinat, expuse și azi în holul teatrului) denotă conștiințiozitatea cu care tânărul sculptor a aplicat modelajul deprins în anii petrecuți sub îndrumarea maestrului Baraschi. Nu i se poate tăgădui, în aceste lucrări, meșteșugul temeinic, dublat de o știință

"Constantin Baraschi took me near him, in the studio, where I worked for three years. I learnt a lot from him and I earned the money to support myself. I finished my studies in 1955 as one of the best students thanks to Baraschi, too."

(Interview given to Annamária More Sági, in the "Szövétnék" magazine, April, 2001).

Baraschi was a "skilful manufacturer", who knew how to obtain a "surface pleasant to the eye and touch". (G. Oprescu, *Romanian Sculpture*, Meridiane Publishing House, Bucharest, 1965, p.130). Guided by him, Emil Vitroel learnt the technique of modelling, but not that of carving, which he was going to discover by himself, in another stage of his life.

Back from his studies in the summer of 1955, Emil Vitroel enters the artistic life of the city of Arad by making for the State Theatre the torsos of Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Friedrich Schiller and Maxim Gorki. These works (kept in polished gypsum and still exhibited in the theatre lobby) prove the consciousness of the sculptor who put into practice the modelling he had learnt during the years spent under the guidance of master Baraschi. What one has to admit

szemnek és a tapintásnak is kellemes felületeket tudott létrehozni."

(G. Oprescu, *A román szobrászat*, Meridiane Könyvkiadó, Bukarest, 1965. 130. old.) Irányításával Vitroel Emil elsajátította a mintázás technikáját, a faragását viszont nem. Ezt életének egy későbbi szakaszában ő maga fedezte fel.

Tanulmányai végén, 1955 nyarán Vitroel Emil visszatért Arad művészeti életébe. Egy évvel később az állami színház megrendelésére elkészítette Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Friedrich Schiller és Maxim Gorkij mellszobrát. Ezek a patinázott gipsz szobrok ma is láthatók a színház előcsarnokában, és arról tanúskodnak, hogy a fiatal művész milyen lekiismeretesen sajátította el a modellezés tudományát Baraschi mestertől.

Ezekben a munkákban szembetűnő az alapos szakmai tudás és a hatványozott formatervezés, amely meggyőző arról, hogy egy igazi szobrásszal van dolgunk. A munkákból azonban hiányzik a lendület és az a sajátos jegy, amelyet stílusnak nevezünk.

Ez az első mozzanat után Vitroel Emil (a kor legtöbb művészeivel egyetemben)



Emil Vitroel, președintele filialei UAP Arad, prezintă oficialităților locale, o expoziție a artiștilor arădeni

Emil Vitroel, president of the Arad P.A.U. branch, presenting an exhibition of his fellow artists to the local officials

Vitroel Emil, a Képzőművészek Aradi Fiókszövetségének elnöke bemutatja a városvezetőknek a helyi művészek kiállítását



Emil Vitroel vorbind în numele filialei UAP Arad, la vernisajul expoziției Ion Sălișteanu

Emil Vitroel speaking on behalf of the Arad P.A.U. branch, at the opening of Ion Salisteanu's exhibition

Vitroel Emil a Képzőművészek Aradi Fiókszövetsége nevében beszél Ion Salisteanu kiállításán

a formei în spațiu care ne face să ne dăm seama că ne aflăm în fața unui sculptor adevărat. Lucrările sunt însă lipsite de avânt și de acea pecete apăsătoare personală pe care o numim stil. Încă un șir de ani, după acest prim moment, Emil Vitroel va fi nevoit să parcurgă (împreună cu cei mai mulți artiști români din acea vreme), etapa tristă a "realismului socialist", acea formulă hibridă care promova un amestec de forme degradate ale neoclasicismului și academismului anacronic. Pentru un sculptor, modelul suprem devenise celebrul grup statuar "Muncitorul și colhoznica" al artistei sovietice Vera Muhina.

about these works is the thorough skillfulness, accompanied by a sense of the form within the space, which makes us realise that we deal with a genuine sculptor. What they lack is enthusiasm and that deep personal touch that we call style. For a number of years after this first moment, Emil Vitroel will have to cross (as most of the Romanian artists of that time) the sad stage of the "socialist realism", a heterogeneous formula promoting a mixture of degraded forms of neoclassicism and out-dated academism. For a sculptor, the supreme example had been the famous statuary group "The Labourer and the Peasant Woman", created by the Soviet artist, Vera Muhina.

arra kényszerült, hogy átvészelje a "szocialista realizmusnak" nevezett időszakot, amely egybenmosta a neoklasszicista és az anakronisztikus akadémizmus idejét múlt formáit. Akkoriban a szobrász számára az eszményi modellt a szovjet Vera Muhina hírhedt Munkás és kolhozparaszt szoborcsoportja jelentette. Egy későbbi melankólikus visszaemlékezés során Vitroel Emil fején találta a szöveget, amikor azt mondta: "A kor proletkultos témái (traktorista, vas-munkás stb) mellett műtermeinkben mégis születtek értékes munkák is".

(Ságbi Anamáriának adott interjú,
Szövétnék, 2001. április)

Elevii Școlii Populare de Artă.

Students of the Popular School of Art

A Művészeti Népiskola növendékei



Emil Vitroel în perioada studenției.

Emil Vitroel - Student.

Emil Vitroel főiskolai hallgatóként.



*Emil Vitroel la Școala Populară de Artă,
împreună cu elevii săi.*

*Emil Vitroel and his students at the
Popular School of Art*

*Vitroel Emil a Művészeti
Népiskolában tanítványjaival*





Emil Vitroel vorbind la vernisajul expoziției, pictorului Nicolae Chirilovici.

Emil Vitroel speaking at the opening of painter Nicolae Chirilovici's exhibition.

Vitroel Emil Nicolae Chirilovici kiállításán.



Emil Vitroel (dr.) și criticul de artă Horia Medeleanu (stg.), la vernisajul expoziției pictorului Ladislau Babocsik (la mijloc).

Emil Vitroel (right) and art critic Horia Medeleanu (left) at the opening of painter Ladislau Babocsik's exhibition.

Vitroel Emil és Horia Medeleanu műkritikus (balra) Babocsik László festő kiállításán.



Criticul de artă Octavian Barbosa prezentând expoziția filialei UAP Arad, încadrat de lucrările sculptorului Emil Vitroel. (București, sala Dalles, 1987).

Art critic Octavian Barbosa, among Emil Vitroel's works, presenting the exhibition of the Arad P.A.U. branch. (Bucharest, Dalles Hall, 1987).

Octavian Barbosa műkritikus a Képzőművészek Aradi Fiókszövetségének kiállítását mutatja be, körülötte Vitroel Emil szobrai (Bukarest, Dalles terem, 1987).

Într-o confesiune târzie, privind în urmă cu melancolie, Emil Vitroel scoate în evidență un sâmbure de adevăr: "Și totuși, pe lângă temele proletcultiste, caracteristice acelei epoci, (tractoristul, metalurgistul, etc.), în atelierele noastre s-au născut și opere de valoare".

(Interviu acordat Annamariei More Șaghi, în revista "Szövétnék", aprilie 2001)

Așa-i, dar cu ce preț!

În ceea ce-l privește pe Emil Vitroel, lupta de a se smulge din canoanele artistice ale acelui timp a fost aspră și inteligentă. Abordând unele teme oficiale, el a introdus treptat mici "îndrăzneți" formale, dar a păstrat, în prim planul atenției, "simbolurile" epocii: un personaj feminin, cu forme stilizate, poartă pe palmă ... "porumbelul" păcii.

Mai târziu, într-o altă variantă, în tratarea aceluiași personaj simbolic, Vitroel a introdus deformările și comprimările expresioniste, alternând suprafețele rotunjite, cu planurile "tăiate", porumbelul rămânând, însă, la locul său, în palma femeii. De aici, până la desprinderea totală de canoane și impunerea unui stil personal original nu mai era decât un pas. Un pas pe care Emil Vitroel l-a făcut, trecând la tehnica ciopliirii directe. Cioplirea i-a

In a later confession, looking back in melancholy, Emil Vitroel would emphasize a grain of truth: "And yet, apart the political themes, characteristic to that epoch (the tractor driver, the steel worker etc.), artists would also create valuable works."

(Interview given to Annamária More Sági, in the "Szövétnék" magazine, April, 2001).

That is right, but at what cost!

As for Emil Vitroel, the struggle for breaking free from the artistic dogmas of that time was harsh and intelligent. Tackling some official themes, he gradually introduced little formal "audacities", however centring upon the "symbols" of the epoch: a female character with stylised forms is holding the... "dove" of peace in her hand. Later, in another variant, dealing with the same symbolic character, Vitroel introduced the expressionist deformations and compressions, alternating the round and "broken" surfaces, but keeping the dove where it belongs, in the woman's hand. Now there was only one step up to the total leaving behind of the dogmas and getting an original personal style. And Emil Vitroel did it by taking up straight carving. Carving showed him the way to himself, which he never abandoned till the end of his life, thus achieving a

Ez igaz, de milyen áron?

Vitroel Emil kemény és intelligens küzdelmet vívott, hogy kiszakítsa magát a kor kánonjaiból. A hivatalos témákra kényszerülve fokozatosan kisebb formális "merészségeket" engedett meg magának, de előtérbe hagyta a kor "jelképeit": egy nőalak stilizált formában a tenyerén hordozza a "bekegalambot".

Később egy másik változatban, ugyanennek a jelképes alaknak a megmintázásában Vitroel felhasznalta az expresszionista alakváltoztatásokat és sűrítéseket, a lekerekített felületeket markáns síkokkal váltakoztatva, de a galamb megmaradt az eredeti helyén, a nő tenyerében. Innen a kánonoktól való teljes elszakadásig és saját stílusának kialakításáig már csak egy lépés volt hátra. A fafaragás megmutatta számára a követendő utat, ezen haladt és fejlődött élete végéig, egységes életművet hagyva hátra. Kínzó belső küzdelem volt ez, de kifelé semmit se mutatott vívódásából. Kifelé csak az udvarias, kedves, diszkrét városias lényét mutatta. Az idejét megosztotta a család, a műterem és a Művészeti Népiskola között, ahol szobrászatot tanított húsz éven át egészen 1987-es betegnyugdíjazásáig, illetve a Képzőművészek Szövetségének



Atelier

Workroom

Műterem



Emil Vitroel în atelier împreună cu nepoata Gabi

Emil Vitroel in his workroom with his niece Gabi

Vitroel Emil a műteremben unokahúgával, Gabival

oferit calea către sine , pe care a evoluat până la sfârșitul vieții, realizând o operă unitară. A fost un introspectiv chinuit lăuntric, dar care nu lăsa nimic să se întrevadă din zbuciumul său. În exterior, el afișa doar politețea, amabilitatea, discreția și tonul urban. Și-a împărțit viața între familie, atelier, Școala Populară de Artă, unde a funcționat ca profesor de sculptură timp de douăzeci de ani, până la pensionarea sa din motive de boală, în 1987 și filiala UAP Arad, al cărei președinte a fost tot douăzeci de ani. Sub înfățișarea lui delicată ascundea o tenacitate inflexibilă și o dăruire exemplară. Tot ce a avut de spus a pus în opera sa și aceasta rămâne.

Moartea l-a surprins în Ungaria, la Gyopáros fürdő, după ce participase la deschiderea unei expoziții personale, în această țară vecină. A fost un ultim "popas" înainte de a părăsi această lume în care a suferit, a iubit, a creat și s-a împlinit ca om și artist.

homogenous work. He was an introspective tormenting inside him but one who would never let his torments be seen. Outside there was only his politeness, kindness and his urbane tone. He shared his life with his family, studio, The Popular School of Art, where he had been teaching carving for twenty years until he retired for medical reasons in 1987, and the local branch of the Plastic Artists Union, which he had been leading as president, for twenty years. His delicate look concealed an inflexible tenacity and a praiseworthy selflessness. Everything he had to say was said by his work, which will always be there.

He passed away unexpectedly while he was in Hungary, at Gyopáros fürdő, after having attended the opening of a personal exhibition in the bordering country.

It was a last "halt" before leaving this world in which he suffered, loved, created and developed as a man and an artist.

Aradi Fiókszervezete között, amelynek szintén húsz évig volt az elnöke. Megnyerő külseje mögött konok kitartás és példás odadás rejtőzött. Minden mondanivalóját elmondta munkáiban és ezek maradandóak.

A halál Magyarországon ragadta el, Gyopárosfürdőn, miután résztvett a szomszédos baráti országban rendezett egyéni kiállításán.

Utolsó mérföldkő volt ez, mielőtt elhagyta a világot, amelyben szenvedett, szeretet, alkotott, emberként és művészként is kiteljesedett.

**Sculpturile
lui Emil Vitroel
în grădina - Gonda**

**Emil Vitroel's
Sculptures
in Gonda Gardens**

**Vitroel Emil
szobrai a
Gonda-kertben**



Gonda Géza împreună cu Emil Vitroel la vernisajul
expoziției colective din Ungaria

Géza Gondo and Emil Vitroel at the opening of the collec-
tive exhibition in Hungary

Vitroel Emil Gonda Gézával, a magyarországi kollektív
kiállítás megnyitóján

Musafirii suitei de expoziții de "grădină" au putut viziona lucrările artistului arădean Emil Vitroel.

Expoziția, care întregeste programul taberei de creație, a fost deschisă de Sapi Ljos cunoscător și colecționar al lucrărilor artistului. A mai luat cuvântul deputatul Varga István, Huszár Anita (canto) și Soós Gabriela (pian).

În cuvântul de deschidere Sapi Lajos a accentuat că perioada de creație a lui Emil Vitroel, cea a lemnului, este cea mai importantă, excelând portretele și figurile feminine.

Un leitmotiv este tristețea ca sentiment general uman, dar artistul este preocupat și de viața publică, cei de la Orosháza au putut să vadă și lucrarea sa inspirată de așteptările din noaptea Revoluției din România, din 1989.

K.Gy., Békés Megyei Nap, aug. 2001

The visitors of the series of "garden" exhibitions had the opportunity to view the works of Emil Vitroel, artist from Arad.

Lajos Sapi, a good connoisseur and collector of the artist's works, opened the exhibition, which fulfils the programme of the creation camp. M.P. István Varga held a speech, Anita Huszár sang while Gabriela Soós played the piano.

In his speech Lajos Sapi emphasised that the wood period is the most important in Emil Vitroel's creation, standing out by the feminine portraits and figures. One of the leitmotives is grief, as a general human feeling, but the artist is also concerned with the public life. The viewers in Orosháza could also see the work inspired by the expectations of the Romanian Revolution night in 1989.

K.Gy., Békés Megyei Nap, August, 2001

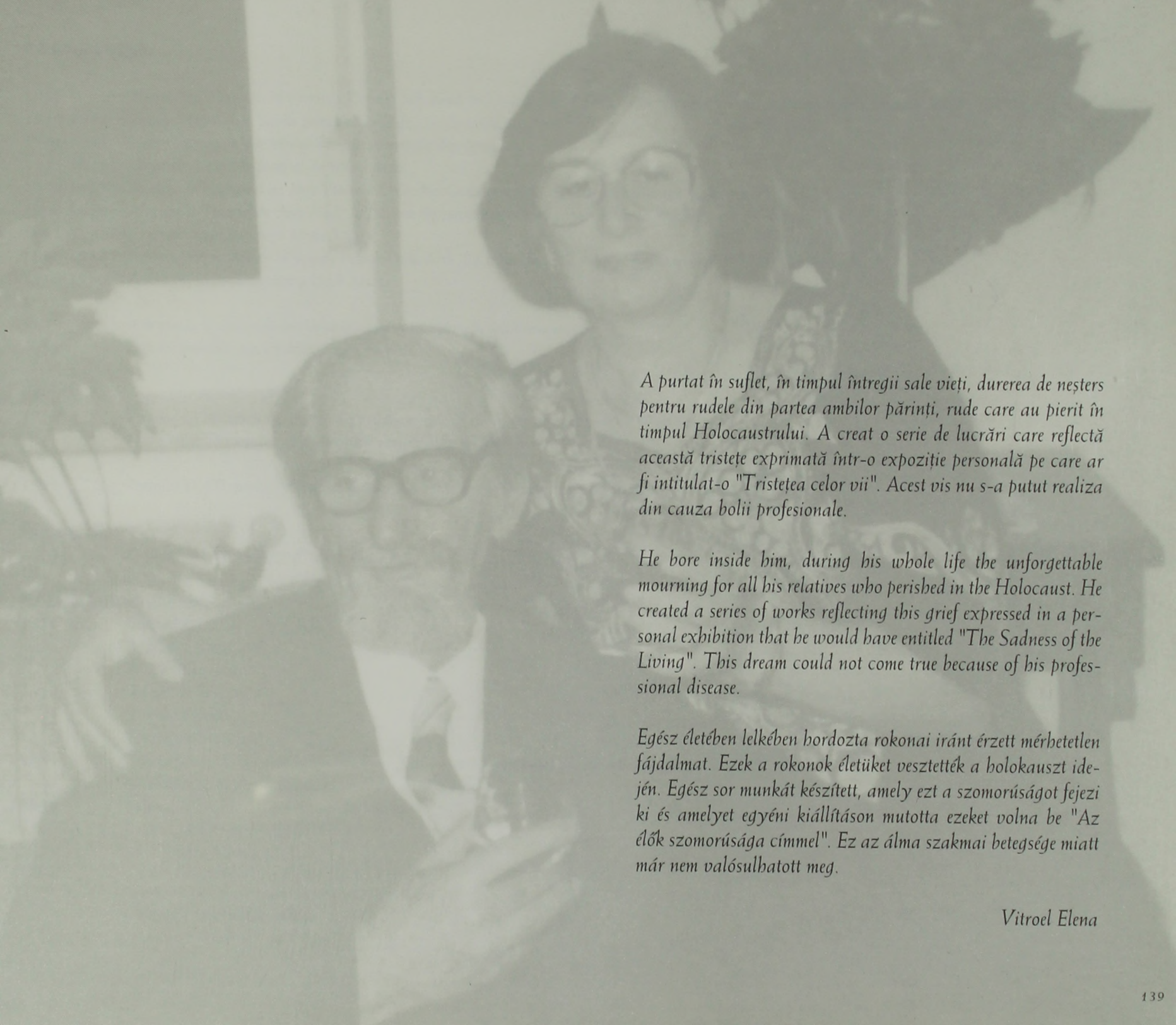
A kerti kiállítás-sorozat vendégei megtekinthették Vitroel Emil aradi szobrászművész munkáit.

Az alkotó tábor programját kiegészítő kiállítást Sapi Lajos, a művész munkáinak ismerője és gyűjtője nyitotta meg. Beszért még Varga István képviselő, Huszár Anita énekelt, zongorán kísért Soós Gabriella.

Megnyitó beszédében Sapi Lajos hangsúlyozta, hogy Vitroel Emil pályáján a faszobrászat időszaka a legjelentősebb, és különösen a portréban és a nőalakokban remekelt.

Egyik vezérmotívuma a szomorúság, de a művészt foglalkoztatta a közélet is. Az orosháziak láthatták az 1989-es forradalom éjszakájából ihletődött munkáját.

*K. Gy. Békés Megyei Nap,
2001. augusztus.*



A purtat în suflet, în timpul întregii sale vieți, durerea de neșters pentru rudele din partea ambilor părinți, rude care au pierit în timpul Holocaustului. A creat o serie de lucrări care reflectă această tristețe exprimată într-o expoziție personală pe care ar fi intitulat-o "Tristețea celor vii". Acest vis nu s-a putut realiza din cauza bolii profesionale.

He bore inside him, during his whole life the unforgettable mourning for all his relatives who perished in the Holocaust. He created a series of works reflecting this grief expressed in a personal exhibition that he would have entitled "The Sadness of the Living". This dream could not come true because of his professional disease.

Egész életében lelkében hordozta rokonai iránt érzett mérhetetlen fájdalmat. Ezek a rokonok életüket veszítették a holokausz idején. Egész sor munkát készített, amely ezt a szomorúságot fejezi ki és amelyet egyéni kiállításon mutatott ezeket volna be "Az élők szomorúsága címmel". Ez az álma szakmai betegsége miatt már nem valósulhatott meg.

Vitroel Elena

CRONOLOGIE

- 1929** S-a născut la 8 iulie, în comuna Cermei jud. Arad într-o familie de evrei, tatăl Nicolae Vitroel și mama Ileana născută Pollak.
- 1936-1941** Urmează cursurile Școlii primare confesionale izraelite din Arad.
- 1941-1945** Urmează cursurile Liceului Teoretic Evreiesc din Arad.
- 1945-1949** Urmează Liceul Industrial de băieți Arad.
- 1949-1955** Student la Institutul de Arte Plastice " Nicolae Grigorescu" București, specialitatea sculptură.
- 1960-1966** Angajat la Teatrul de Stat Arad, în calitate de butaforist și mai apoi, pictor scenograf.
- 1961** Se căsătorește cu Elena Mehedințu
- 1966-1987** Profesor de sculptură la Școala Populară de Artă din Arad. În anul 1987 se pensionează de boală profesională.
- 1970-1990** A fost președintele filialei UAP Arad.

2001
august 9 *A decedat la Gyöpháros-fürdő (Ungaria) după ce participase la deschiderea unei expoziții personale, organizate în orașul Orosháza.*

Premii

- 1955** Premiul III la concursul de creație artistică, organizat în cinstea celui de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și studenților pentru pace și prietenie.
- 1998** Premiul U.A.P. pentru sculptură și întreaga activitate artistică și organizatorică în cadrul filialei Arad a U.A.P.

Distincții

- 1984** Ordinul "Meritul Cultural" clasa a III - a.

Monumente publice

- 1956** **Busturile:**
"Ion Luca Caragiale"
"Vasile Alecsandri"
"Friedrich Schiller"
"Maxim Gorki"
Teatrul de Stat Arad
- 1974** "Monumentul Eroilor de la Păuliș", Emil Vitroel, autor principal, împreună cu sculptorul Ionel Munteanu și arhitectul Miloș Cristea, coautori.
- 1980** Tabăra de creație "Malul Mureșului" Arad.
"Izvor", piatră cioplită 210x150x150 cm.,
Arad, Faleză Mureșului.
- 1981** Tabăra de sculptură - Căsoaia, ediția a III - a
"Germinație", piatră cioplită 300x135x110 cm.,
Căsoaia - Munții Zărandului

1982	Tabăra de creație "Malul Mureșului" Arad "Cap", travertin 220 cm.
1983	Tabăra de creație - Căsoaia, ediția a V-a "Elegie", piatră cioplită 390x120x80 cm. Căsoaia - munții Zărandului.
1984	Tabăra de creație Békéscsaba, Ungaria "Rod bogat", piatră cioplită 300 cm
1985	Bustul monumental al compozitorului "Emil Manția", piatră turnată 90 cm, soclu 200 cm. Muzeul "Ioan Slavici", comuna Siria, jud. Arad.
1985	"Avram Iancu", piatră 120 cm, soclu travertin 300 cm., Arad, Școala Generală nr. 18.
1994	Monumentul "Eroilor de la Ghioroc" (jud. Arad)
1996	Tabăra de sculptură, Zalkod - Ungaria "Introspecție", piatră cioplită

Lucrări în muzee:

Arad, Siria, Timișoara, Galați, Sibiu, București, Békéscsaba, Zalkod.

Lucrări în colecții particulare:

România, Ungaria, Iugoslavia, Italia, Franța, Germania, Suedia, Israel, Elveția.

Activitate expozițională

- A debutat în expoziția interregională de artă plastică, Timișoara, **1953**
- A participat la expoziția Festivalului Tineretului și Studenților, Varșovia, **1955**, obținând Premiul III.
- Începând din anul **1956**, a participat la toate expozițiile interregionale de artă plastică de la Timișoara (**1956-1968**), iar apoi, la saloanele județene anuale, organizate de filiala U.A.P. Arad.
- A participat la bienalele republicane de pictură și sculptură, București, **1968**, **1970** și la expozițiile anuale republicane de artă plastică, București, **1979**, **1980**.
- A participat la expozițiile filialei U.A.P. Arad organizate la Baia Mare (**1969**, **1993**), București (**1972**, **1987**), Timișoara (**1977**), Sibiu (**1981**), Oradea (**1993**), Petroșani, Deva.
- A participat la expozițiile filialei U.A.P. Arad organizate la Békéscsaba, Ungaria, **1971**, **1972**, **1985**, Zrenjanin și Subotica, Iugoslavia, **1974**, Szarvas, Ungaria, 1977, Ecka, Iugoslavia, **1979**, Gyula Ungaria, **1994**.

A organizat expoziții personale:

- Frankenthal, Germania, **1992**
- Centrul Cultural din Viena, Austria, **1994**
- Würzburg, Germania, **1995**
- Orosháza, Ungaria, **2001**

Nu a organizat nici o expoziție personală la Arad.

CHRONOLOGY

- 1929** He was born on the 8th of July, in Cermei, Arad County, in a Jewish family, father Nicolae Vitroel, mother Ileana, maiden name Pollak.
- 1936-1941** He attends the Jewish Confessional Primary School in Arad
- 1941-1945** He attends the Jewish Theoretical Secondary School in Arad.
- 1945-1949** He attends the Industrial Secondary School for Boys in Arad.
- 1949-1955** Student at the "Nicolae Grigorescu" Belle Arte Institute in Bucuresti.
- 1960-1966** He works for the State Theatre in Arad, as a scenery painter.
- 1961** He marries Elena Mehedintu.
- 1966-1987** He teaches sculpture at the Popular School of Art in Arad. He retires in 1987 due to a professional disease.
- 1970-1990** President of the Arad branch of the P.A.U.

9 August 2001 *He passed away at Gyopáros-fürdő, Hungary, after he had participated in the opening on a personal exhibition, in the town of Orosháza.*

Awards

- 1955** 3rd Prize in the contest of artistic creation, organised in the honour of the 5th World Festival of Youth and Students, for Peace and Friendship.
- 1998** P.A.U. Prize for sculpture and his entire artistic activity and management of the Arad branch of the P.A.U.

Decorations

- 1984** The "Cultural Merit" Order, 3rd Class.

Public Monuments

- 1956** "Ion Luca Caragiale"
"Vasile Alecsandri"
"Friedrich Schiller"
"Maxim Gorki"
Busts displayed at the State Theatre in Arad.
- 1974** The Paulis Heroes Memorial, main author Emil Vitroel, sculptor
Ionel Munteanu and architect Milos Cristea, co-authors.
- 1980** Creation Camp on the bank of the Mures River. "Source", carved stone 210 x 150 x150 cm. Arad, the Mures River Bank.
- 1981** Creation Camp, Casoaia, 3rd edition - "Germination", carved stone, 300x110 cm.,
Casoia - in the Zarand Mountains.
- 1982** Creation Camp on the Mures River bank. "Head", travertine 220 cm.
- 1983** Creation Camp, Casoaia, 5th edition - "Elegy", carved stone, 390x120x80cm.,
Casoia - in the Zarand Mountains.

- 1984** Creation Camp, Bekescsaba, Hungary - "Good Crop", carved stone, 300cm.
- 1985** Monumental bust of composer "Emil Montia", moulded stone 90 cm, pedestal 200 cm. On display at the "Ioan Slavici" Museum in Siria, Arad County.
- 1985** "Avram Iancu", stone 120 cm, travertine pedestal 300 cm.
On display at School No. 18 Arad.
- 1994** Memorial dedicated to the Heroes of Ghioroc, Arad County.
- 1996** Creation Camp, Zalkod, Hungary - "Introspection", carved stone.

Works Displayed in Museums

Arad, Siria, Timisoara, Galati, Sibiu, Bucuresti, Bekescsaba, Zalkod.

Works in Private Collections

Romania, Hungary, Yugoslavia, Italy, France, Germany, Sweden, Israel, Swizerland.

Exhibitions

- First public show at the inter-regional exhibition of plastic art, Timisoara, **1953**.
- He participated in the exhibition of the Youth and Students Festival, Warsaw, **1955** and was awarded the 3rd prize.
- Starting from **1956**, he took part in all the inter-regional exhibitions of plastic art in Timisoara (**1956-1968**) and afterwards in the annual saloons organised by the Arad branch of the P.A.U.
- He participated in the biennial national exhibitions of painting and sculpture, Bucuresti, **1968, 1970** and in the annual national exhibitions of plastic art in Bucuresti, **1979** and **1980**.
- He took part in the exhibitions organised by the Arad branch of the P.A.U. in Baia Mare (**1969, 1993**), Bucuresti (**1972, 1987**), Timisoara (**1977**), Sibiu (**1981**), Oradea (**1993**), Petrosani, Deva.
- He took part in the exhibitions organised by the Arad branch of the P.A.U. in Békéscsaba, Hungary (**1971, 1972, 1985**), Zrenianin and Subotica, Yugoslavia (1974), Szarvas, Hungary (**1977**), Ecka, Yugolsavia (**1979**), Gyula, Hungary (**1994**).

He had personal exhibitions organised in:

- Frankenthal, Germany, **1992**
- Vienna Cultural Centre, Austria, **1994**
- Wurzburg, Germany, **1995**
- Orosháza, Hungary, **2001**

He never had a personal exhibition organised in Arad.

KRONOLÓGIA

- 1929** Az Arad megyei Csermőn született, zsidó családban. Édesapja Vitroel Miklós, édesanyja Ilona, született Pollák.
- 1936-1941** Az aradi felekezeti zsidó iskola tanulója.
- 1941-1945** Az Aradi Zsidó Elméleti Líceumban tanul.
- 1945-1949** Az Aradi Ipari Fiúlíceum tanulója.
- 1949-1955** A Bukaresti Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Intézet hallgatója, szobrászat szakon.
- 1960-1966** Az Aradi Állami Színház alkalmazottja, először kellékes, majd színpadtervező.
- 1961** Megházasodik Elena Mehedintuval.
- 1966-1987** Szobrászatot tanít a Művészeti Népiskolában. 1987-ben szakmai betegsége miatt nyugdíjba vonul.
- 1970-1990** A Képzőművészeti Szövetség Aradi Fiókszervezetének elnöke.

9 augusztus 2001 Gyopárosfürdőn (Magyarország) meghalt miután résztvett az Orosbázán megrendezett egyéni kiállításán.

Díjai

- 1955** Az V. Ifjúsági és Diák Világfesztivál tiszteletére rendezett alkotóverseny II. díja.
- 1998** A Képzőművészek Szövetsége Aradi Fiókszervezetének díja egész művészi tevékenységéért.

Kitüntetések

1984 Munkaérdemrend III. fokozat

Kőztéri alkotások

- 1956** "Ion Luca Caragiale"
"Vasile Alecsandri"
"Friedrich Schiller"
"Maxim Gorkij"
(Az Aradi Állami Színházban)
- 1974** A Paulisi Hősök Emlékműve, Vitroel Emil és munkatársai Ionel Muntean szobrász és Milos Cristea műépítész.
- 1980** Maros-parti alkotó tábor:Forrás, 210x151x150 cm.
Arad, Maros-part.
- 1981** III. Kaszójai szobrászati tábor:
Sarjadás, faragott kő, 300x135x110 cm., Kaszoja, Zaránd hegység
- 1982** Maros-parti alkotó tábor:Fej, travertin 220 cm.
- 1983** Az V. kaszójai alkotó tábor: Elégia, faragott kő 390x120x80. Kaszoja, Zaránd hegység

- 1984** Békéscsabai alkotó tábor, Magyarország: Gazdag termés, faragott kő, 300 cm
- 1985** Emil Montia zeneszerző mellszobra, öntöttkő, 90 cm, a talapzat 200 cm, Arad-Világos, Ioan Slavici múzeum.
- 1985** Avram Iancu, kő 120 cm, travertin talapzat 300 cm, Arad 18-as számú általános iskola.
- 1994** Gyoroki Hősök Emlékműve (Arad megye)
- 1996** Zalkodi szobrászati tábor, Magyarország Önvizsgálat, faragott kő.

Múzeumi munkák

Arad, Világos, Temesvár, Galac, Nagyszeben, Bukarest, Békéscsaba, Zalkod-Magyarország.

Munkák magángyűjteményekben

Romania, Hungary, Yugoslavia, Italy, France, Germany, Sweden, Israel, Switzerland.

Exhibitions

- Első jelentkezése a temesvári tartományközi kiállításon, **1953**
- Részt vett a Varsói Ifjúsági és Diákfesztiválon, **1955**, III. díj.
- 1956-tól részt vett valamennyi tartományközi képzőművészeti kiállításon Temesváron (**1956-1968**), majd évente a Képzőművészek Aradi Fiókszervezete által szervezett tárlatokon.
- Részt vett az országos festészeti és szobrászati biennálékon Bukarestben **1968**-ban és **1970**-ben és az évenkénti képzőművészeti kiállításokon Bukarestben **1979**, **1980**-ban.
- Részt vett a Képzőművészek Aradi Szervezetének kiállításain Nagybányán **1969**, **1993**, Bukarestben **1972**, **1987**, Temesvárott, Nagyszebenben **1981**, Nagyváradon **1993**. Petrozsényban és Déván. Részt vett a Képzőművészek Szövetsége Aradi szervezete által szervezett kiállításon Békéscsabán **1971**, **1972**, **1985**-ben, Nagybecskerekén, Zrenjanin és Szabadkán **1974**, Szarvason **1977** és Gyulán **1994**.

Egyéni kiállításokat szervezett:

- Frankenthal, Németország, **1992**
- Bécsi Kulturális Központ, Ausztria **1994**
- Würzburg, Németország, **1995**
- Orosháza, Magyarország, **2001**

Egyetlen egyéni kiállítása se volt Aradon.

Bibliografie:

- Horia Medeleanu, "Profiluri Plastice", editura Facla, Timișoara, 1979.
"Epopoea Independenței în Arta Plastică" (Album), editura Meridiane, 1977.
"Lupta Poporului Român pentru unitate și independență națională reflectată în artele plastice", editura Meridiane, 1977.
Emil Simăndan, "Un spectacol pentru o mie de ani", interviuri, Arad, 1981.
Vasile Florea, "Arta Românească", vol. II, ediția Meridiane, 1982.
Horia Medeleanu, "Culoare și formă", editura Mirador, 1996.
Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu, "Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani", vol. II, editura Arc 2000 București.
Horia Medeleanu, Negoită Lăptoiu, Arad Art. 2001.
Móré Sági Annamária, "Szövetnek - Aradi Kulturális Szemle -2001.

Alte referințe în ziare și reviste de cultură și artă.

Bibliography

- Horia Medeleanu, "Profiluri plastice", Editura Facla, Timisoara, 1979.
"Epopoea Independenței în Arta Plastică" (Album), Editura Meridiane, 1977.
"Lupta Poporului Român pentru unitate și independența națională reflectată în artele plastice", Editura Meridiane, 1977.
Emil Simandan, "Un spectacol pentru o mie de ani", interviuri, 1981.
Vasile Florea, "Arta Romaneasca", vol. II, Editura Meridiane, 1982.
Horia Medeleanu, "Culoare și forma", Editura Mirador, 1996.
Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoita Lăptoiu, "Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani", vol. II, Editura Arc 2000, București.
Horia Medeleanu, Negoita Lăptoiu, Arad Art. 2001.
More Sági Annamaria, "Szövetnek - Aradi Kulturális Szemle, 2001.

Other references from newspapers and culture and art magazines.

Forrásmunkák:

- Horia Medeleanu, Plasztikai arcélek, Facla Kiadó, Temesvár 1979.
A függetlenség eposza a képzőművészetben (Album), Meridiane Könyvkiadó, 1977.
Emil Simandan: Száz évre előadás, interjúk, Arad, 1981.
Vasile Florea: A román művészet, II. kötet, Meridiane Könyvkiadó 1982.
Horia Medeleanu, Szín és forma, Mirador Könyvkiadó, 1996.
Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoita Lăptoiu: A kortárs román művészek enciklopédiája, II. kötet, Arc, Kiadó, Bukarest, 2000.
Horia Medeleanu, Negoita Lăptoiu: Arad Art. 2001.
Móré Sági Annamária: Szövétnék, aradi kulturális szemle 2001.

Más hazai újságban és folyóiratban megjelent utalás.

IMPRESSUM

Traducere în limba engleză

Translated into English by

Angol szöveg

Alexandru-George BRATU & Rebecca BRATU

Traducere în limba maghiară

Translated into Hungary

Magyar szöveg

PUSKEL Péter

Design&layout

Gloria VREME-MOSER

Prepress și Tipar

Prepress and Print

Nyomdai előkészítés

SPONSORI / SPONSORS / SZPONZOR

Consiliul Municipal, Arad

Consiliul Județean (Centrul Cultural), Arad

Muzeul de Artă, Arad

Fundația "Emil Vitroel"

The Arad City Council

The Arad County Council (The Cultural Center)

The Art Musseum - Arad

Emil Vitroel Fundation

Arad megyei tanácsháza

Aradi városháza (kulturális központ)

Szépművészeti múzeum

Emil Vitroel alapítvány

Copyright © Fundația Emil Vitroel

ISBN:

Fiatal tehetséges aradi szobrászok



VITROEL EMIL



TOLAN IOAN



VITROEL EMIL ILLUSZTRACIÓJA.



Un artist, făuritor de SEMNE, de URME ce înving timpul, transformându-se în durată, are privilegiul supraviețuirii. Opera, totalitatea URMELORE, reconstituie ființa, o redă în curățenia aspirațiilor ei, o "reșează", trecând pieritoarea dimensiune biologică (tot mai vagă și mai incertă) în "material definitiv". Emil Vitroel a fost un luptător, mereu în încheștare cu materia ce lua chip sub degetele, dalta, și mai dură încă, sub voința lui ca o nouă ordonare a alcătuirilor ce transformau fragmentul în monument. Piatra dură se preschimba în pulbere, iar pulberea se substituia viclean celulelor vii, într-un ucigător schimb spre dăinuire. Emil a avut vocația prieteniei, a breslei, a prezenței artei în spațiul public. M-am bucurat de dragostea și prietenia lui și plâng încet, căutându-i chipul în urma materială a operei sale, care este când certitudine, când interogație temătoare se recrează și renaște.

An artist, a creator of SIGNS, of TRACES that defeat the time, changing himself into duration will have the privilege to survive. The work, the totality of TRACES, is recreating the being, returning it through the purity of its aspirations, is "redesigning" it by shifting the mortal biological dimension - more and more vague and uncertain - into "ultimate material". Emil Vitroel was a fighter, always struggling with the matter getting shaped under his fingers, his chisel or even more, his tough will, like a new order of things that changed the block of stone into a monument. Hard rock would change into powder, and powder would shrewdly substitute the living cells, in a predatory exchange leading to immortality. Emil Vitroel had a vocation to friendship, to craftsmanship, to the presence of art within the public space. I enjoyed his love and friendship and I am crying quietly, searching his face in the material traces left by his work, which is sometimes certainty and sometimes fearing, recreated and born again interrogation.

Egy olyan művésznek, aki az időn felülkerekedő maradandó JELEKET, NYOMOKAT hagy joga van a túléléshez. Életműve, a NYOMOK összesége, felidéli a lényét, törekvései tisztaságában adják őt vissza, a mulandó biológiai dimenziókat (egyre homályosabban és bizonytalanul) átlényegítik "végleges anyaggá". Vitroel Emil küzdő típusú ember volt, aki örökös harcban állt a keze és a vésője alatt akarata szerint alakuló kemény anyaggal. Egy új rend felállítása volt ez, amely a töredéket átalakította teljes művé. A kemény kő átalakult porrá, és a por ravaszul beépült az élő sejtekbe, mint egy gyilkos harc a túlélésért. Emil elhivatottságot érzett a barátságra, a szakma, a művészet jelenlétére a közéletben. Élveztem szeretetét, barátságát és csöndesen siratom keresve arcát életműve anyagi megtestesülésében, amely hol bizonyosság, hol félelmetes faggatózás. Újratermelődik és újjászületik.

ION SĂLIȘTEANU